

ORGANI- SATIONS- FRAGAN

INNEHÅLL:

<i>Friedrich Engels</i> Till kommunistiska förbundets historia.....	4
<i>V.I. Lenin</i> Brev till en kamrat om våra organisationsuppgifter.....	25
<i>V.I. Lenin</i> Det klandestina partiet och det öppna arbetet....	42
<i>Georg Lukács</i> ur Historia och klassmedvetande.....	52
<i>Comintern</i> Guidelines on the Organizational Structure of Communist Parties, on the Methods and Content of their Work.....	101
<i>Heinz Schenck</i> Vi är inga kampanjnissar.....	140

Friedrich Engels Till kommunistiska förbundets historia 1885

Med domarna mot kommunisterna i Köln 1852,[1] faller ridån för den första perioden av den självständiga tyska arbetarrörelsen. Idag är denna tid nästan helt bortglömd. Ändå sträckte den sig från 1836 till 1852, och med förekomsten av tyska arbetare utomlands utvecklades rörelsen i nästan alla civiliserade länder. Och inte nog med det. Den internationella arbetarrörelsen idag är i grunden en direkt fortsättning på den tyska arbetarrörelsen vid den tiden, som var den första internationella arbetarrörelsen i historien, och som förde fram många av dem som sedan fick en ledande roll i Internationella Arbetarassociationen. Och de teoretiska principer som Kommunistiska förbundet hade skrivit in på sitt standar genom Kommunistiska manifestet 1847 utgör idag den starkaste internationella förbindelsen mellan hela den proletära rörelsen i Europa såväl som Amerika.

Hittills har det bara funnits en huvudsaklig källa för en sammanhängande historia för rörelsen. Det är den så kallade Svarta boken, De kommunistiska sammansvärjningarna under 1800-talet, av Wermuth och Stieber, Berlin, två delar 1853 och 1854. Detta grova hopplock, som vimlar av avsiktliga förfalskningar, påhittade av två av de mest föraktliga polisuslingarna i vårt århundrade, tjänar ännu som den avgörande källan för alla icke-kommunistiska skrivelser om den perioden.

Jag kan här bara ge en skiss, och det bara när det gäller förbundet självt; bara det som är absolut nödvändigt för att förstå "uppenbarelser-

na". Jag hoppas att jag någon dag ska få tillfälle att bearbeta det rika material som samlats av Marx och mig själv om den ärorika ungdomsperioden i den internationella arbetarrörelsens historia.

*

År 1836 bröt de mest extrema, huvudsakligen proletära elementen, sig ur det hemliga demokratiskt-republikanska De fredlösas förbund, vilket bildades av tyska flyktingar i Paris 1834, och bildade det nya hemliga De rättfärdigas förbund. Moderförbundet, i vilket bara sömngångartyper som Jakobus Venedey lämnades kvar, somnade snart in helt och hållet: när polisen 1840 kom några av avdelningarna i Tyskland på spåren, var det inte längre ens en skugga av sitt forna jag. Det nya förbundet utvecklades, däremot, förhållandevis snabbt. Ursprungligen var det en avläggare av den franska arbetarkommunismen, påminnande om Babouvismen[2] som tog form i Paris vid den tiden; gemensam egendom ansågs vara den nödvändiga följden av "jämlighet". Syftet var det samma som för de parisiska hemliga sällskapen vid den tiden: till hälften propagandasällskap, till hälften sammansvärjning, Paris betraktades emellertid alltid som medelpunkten för revolutionär verksamhet, även om förberedelser för enstaka statskupper i Tyskland på intet sätt uteslöts. Men då Paris förblev det avgörande slagfältet, var förbundet på den tiden i verkligheten inte mer än den tyska grenen av de hemliga franska sällskapen, i synnerhet Société des saisons (Årstidernas förbund) som leddes av Blanqui och Barbès, med vilket ett nära samband upprätthölls. Fransmännen gick till aktion den 12 maj 1839; förbundets sektioner marscherade med dem och blev således inblandade i det gemensamma nederlaget.[3]

Bland de tyskar som arresterades var Karl Schapper och Heinrich Bauer; Louis Philippes regering nöjde sig med att förvisa dem efter en tämligen lång fängelsevistelse. Båda begav sig till London. Schapper kom från Weilburg i Nassau, och deltog, medan han studerade skogsbruk i Giessen 1832, i sammansvärjningen som organiserades av Georg Büchner; han deltog i stormningen av polisstationen i Frankfurt den 3 april 1833,[4] han flydde utomlands och anslöt sig i februari 1834 till Mazzinis marsch mot Savojen.[5] Med sin väldiga kroppshydda, beslutsam och energisk, alltid beredd att offra både sitt liv och sin sociala ställning,

var han det slags ideale yrkesrevolutionär som spelade en viss roll på trettioalet. Trots en viss tröghet i tanken, var han på intet sätt oförmögen till djupare teoretisk förståelse, vilket bevisas av hans utveckling från "demagog"[6] till kommunist, och han höll sig sedan än mer strängt till vad han en gång insett. Just på grund av detta kunde ibland hans revolutionära hänförelse få övertaget över hans förstånd, men han upptäckte alltid efteråt sitt misstag och erkände det öppet. Han var en fullfjädrad man och hans insats för grundandet av den tyska arbetarrörelsen kommer inte att glömmas.

Heinrich Bauer, från Franken, var skomakare; en livlig, vaken, kvick liten karl, vars lilla kroppshydda emellertid också innehöll mycket av klipskhet och beslutsamhet.

När de anlät till London, där Schapper, som hade varit sättare i Paris, nu försökte försörja sig som språklärare, satte de båda igång med att samla ihop de skingrade trådarna och gjorde London till förbundets centralpunkt. Till dem anslöt sig här, om inte redan tidigare i Paris, Josef Moll, urmakare från Köln, en medelstor Herkules - han och Schapper brukade ofta framgångsrikt försvara ingångarna till möteslokaler mot hundratals anstormande motståndare - en man som åtminstone var jämlike med sina två kamrater vad gäller energi och beslutsamhet, och intellektuellt överlägsen dem båda. Han var inte bara en boren diplomat, vilket visades av hans otaliga framgångsrika resor på olika uppdrag; han hade också ett större teoretiskt skarpsinne. Jag lärde känna dem alla tre i London 1843. De var de första revolutionära proletärerna jag mött, och hur mycket våra åsikter då än skiljde sig åt i detaljerna - för jag hade ännu, i motsats till deras inskränkta jämlikhetskommunism,[1*] istället en ordentlig dos av just inskränkt filosofiskt övermod - så skall jag aldrig glömma det djupa intryck dessa tre verkliga män gjorde på mig, som då ännu bara önskade att bli en man.

I London, såväl som i mindre grad i Schweiz, drog de nytta av förenings- och församlingsfriheten. Redan den 7 februari 1840 grundades den ännu existerande, legalt arbetande Tyska arbetarbildningsföreningen. [7] Föreningen tjänade som en rekryteringsbas för nya medlemmar till förbundet och eftersom kommunisterna som alltid var de mest aktiva och begåvade medlemmarna av föreningen, var det helt följdriktigt att ledningen helt låg i förbundets händer. Förbundet hade snart ett flertal kommuner, eller som de då ännu kallades, loger, i London. Samma up-

penbara taktik följdes i Schweiz och på andra ställen. Där arbetarföreningar kunde bildas utnyttjades de på samma sätt. Där dessa var olagliga, anslöt man sig till körsällskap, idrottsklubbar och liknande. Förbindelserna upprätthölls till stor del av medlemmar som regelbundet reste fram och tillbaka; de tjänade också som sändebud när så krävdes. I båda avseendena erhöll förbundet stöd genom regeringarnas vishet, som genom att tillgripa förvisning, förvandlade varje misshaglig arbetare - och i nio fall av tio var det en medlem av förbundet - till ett sändebud.

Omfattningen av det återupprättade förbundets utbyggnad var ansevärd. I synnerhet i Schweiz, där Weitling, August Becker (en ytterst begåvad man, som emellertid som många tyskar kom till korta (strandade) på grund av medfödd instabilitet i karaktären) och andra skapade en stark organisation som mer eller mindre bekände sig till Weitlings kommunistiska system. Detta är inte rätta tillfället att kritisera Weitlings kommunism. Men i betraktande av dess betydelse som det första teoretiska väckandet av det tyska proletariatet, instämmer jag ännu idag i Marx' ord i den i Paris utgivna Vorwärts[8] 1844:

"Var kunde (den tyska) bourgeoisin - dess filosofer och lärda skribenter inbegripna - peka på ett arbete i samband med bourgeoisins befrielse - dess politiska befrielse - jämförbart med Weitlings Harmonins och frihetens garantier? Om man jämför den tyska politiska litteraturens enformiga skrymtaktiga medelmåttighet med denna omätliga och strålande debut av de tyska arbetarna, om man jämför dessa proletariatets jättelika barnskor med det dvärglika måttet på bourgeoisins utgångna politiska skor, måste man förutsäga en jättes gestalt för denna askunge."

Denna jättelika figur möter oss idag, utan att ännu vara riktigt fullvuxen.

Ett flertal avdelningar fanns också i Tyskland; på grund av omständigheterna var de av kortvarig karaktär, men de som bildades mer än ersatte dem som försvann. Först efter sju år, vid slutet av 1846, upptäckte polisen spår av förbundet i Berlin (Mentel) och i Magdeburg (Beck), utan att ha möjlighet att följa dem längre.

I Paris samlade Weitling, som ännu 1840 var där, ihop de skingrade elementen igen innan han avreste till Schweiz.

Skräddarna utgjorde den centrala kraften i förbundet. Tyska skräddare fanns överallt: i Schweiz, i London, i Paris. I den sistnämnda staden, var tyska i så stor utsträckning det förhärskande språket i detta yrke att

jag 1846 där lärde känna en norsk skräddare, som hade kommit direkt med båt från Trondheim till Frankrike, som under en tid av aderton månader knappt hade lärt ett ord franska men som hade förvärvat utomordentliga kunskaper i tyska. Två av kommunerna i Paris bestod 1847 till övervägande del av skräddare, en av möbelsnickare.

Efter att tyngdpunkten hade skiftat från Paris till London, blev ett nytt drag iögonfallande: från att ha varit tyskt blev förbundet internationellt. I arbetarföreningen kunde man vid sidan om tyskar och schweizare, också finna medlemmar av alla de nationaliteter för vilka tyskan tjänade som kommunikationsmedel med utlänningar, i synnerhet skandinaver, holländare, ungrare, tjecker, sydslaver och även ryssar och elsassare. Bland stamgästerna fanns 1847 också en grenadjär vid livgardet i uniform. Föreningen kallade sig snart för Kommunistiskaarbetarbildningsföreningen, och medlemskortet hade inskriptionen "Alla människor är bröder", på åtminstone tjugo språk, dock med ett och annat fel. Liksom den öppna föreningen, fick också det hemliga förbundet en mer internationell prägel; till en början i begränsad mening, i praktiken genom medlemmarnas olika nationalitet, teoretiskt genom insikten att varje revolution för att segra måste vara europeisk. Detta utvecklades inte längre, men grunden fanns där.

Nära samband upprätthölls med de franska revolutionärerna genom flyktningarna i London, vapenbröderna från 12 maj 1839. Likaledes med de mer radikala polackerna. De officiella polska emigranterna, liksom även Mazzini, var naturligtvis mer motståndare än bundsförvanter. De engelska chartisterna, på grund av den specifikt engelska karaktären på deras rörelse, förbisågs som icke revolutionära. Ledarna för förbundet i London kom först senare i kontakt med dem, genom mig.

Också på andra sätt förändrades förbundets karaktär genom händelsernas gång. Fastän Paris ännu, och vid den tiden helt riktigt, betraktades som revolutionens huvudstad, hade man inte desto mindre kommit ifrån beroendet av upprorsmakarna i Paris. Utbyggnaden av förbundet ökade dess självförtroende. Det kändes som om rörelsen mer och mer slog rot i den tyska arbetarklassen och att dessa tyska arbetare av historien kallats att bli norra och östra Europas arbetares banerförare. Hos Weitling kunde man finna en kommunistisk teoretiker som kunde markera sin ställning gentemot sina samtida franska rivaler. Slutligen hade 12:e-majhändelserna lärt oss att för stunden fanns det inget att vin-

na på statskuppöversök. Och om man fortsatte att förklara varje händelse som ett tecken på en annalkande storm, om man ännu behöll orörda de gamla, halvkonspiratoriska reglerna, låg orsaken till största delen hos det gamla revolutionära trotset, vilket redan börjat kollidera med de friska synsätt som var på frammarsch.

Emellertid innehöll förbundets samhälleliga lära, obestämd som den var, ett allvarligt fel, men ett som hade sina rötter i omständigheterna själva. Medlemmarna var, om de nu var arbetare överhuvudtaget, nästan enbart hantverkare. Även i storstäderna var den som utsög dem vanligtvis bara en hantverksmästare. Utsugningen inom skrädderiet i stor skala, vad som nu kallas för konfektion, genom omvandlingen av hantverksskrädderi till hemindustri för en storkapitalist, var vid den tiden även i London ännu en nyhet. Å ena sidan, var utsugaren av dessa hantverkare en liten mästare; å andra sidan hoppades de alla i grunden att själva bli små mestare. Dessutom hängde sig en massa nedärvda klassföreställningar ännu fast vid de tyska hantverkarna. Den största äran tillkommer dem för att de, vilka själva ännu inte var genuina proletärer utan bara ett bihang till småbourgeoisin, ett bihang vilket var på väg in i det moderna proletariatet och vilket ännu inte stod i direkt motsättning till bourgeoisin, d.v.s. till storkapitalet - som hantverkare var förmögna att omedvetet förutse sin framtida utveckling och att de utgjorde, även om det ännu inte var helt medvetet, proletariatets parti. Men det var också oundvikligt att deras gamla hantverksfördomar skulle komma att bli en stötesten för dem vid varje tillfälle, när det var frågan om att i detalj kritisera det existerande samhället, d.v.s., att undersöka ekonomiska fakta. Och jag tror inte det fanns en enda i hela förbundet vid den tiden som någonsin läst en bok om politisk ekonomi. Men det gjorde inte så mycket, för stunden kunde "frihet", "jämlighet" och "broderskap" hjälpa dem att överkomma varje teoretiskt hinder.

Under tiden utvecklades en andra, i grunden annorlunda, kommunism vid sidan om förbundet och Weitling. Medan jag var i Manchester, slog det mig påtagligt att de ekonomiska faktorerna, vilka hittills spelat ingen eller en ringa roll i historieskrivandet, är en avgörande historisk kraft; att de utgör basen för uppkomsten av de nuvarande klassmotsättningarna; att dessa klassmotsättningar, i de länder där de blivit fullt utvecklade, tack vare storindustrin, i synnerhet i England, i sin tur är basen för bildandet av politiska partier och för kamp inom

dessa partier, och således för all politisk historia. Marx hade inte bara kommit till samma slutsats, utan hade redan, i *Deutsch-Französische Jahrbücher*[9] (1844), formulerat det så att, på det hela taget, det inte är staten som betingar och reglerar samhället, utan samhället som betingar och reglerar staten, och följaktligen, att politiken och dess historia måste förklaras utifrån de ekonomiska förhållandena och deras utveckling, och inte tvärtom. När jag besökte Marx i Paris sommaren 1844, var vår fullständiga enighet på alla teoretiska områden uppenbar och från den tiden daterar sig vårt samarbete. När vi möttes igen i Bryssel på våren 1845, hade Marx redan fullt utvecklat sin historiskt-materialistiska teori i dess huvuddelar från de ovan nämnda grunderna och vi ägnade oss nu åt det detaljerade utarbetandet av det nyvunna åskådningssättet på de mest skilda områdena.

Denna upptäckt, som revolutionerade den historiska vetenskapen och, som vi har sett, huvudsakligen var Marx' arbete - en upptäckt i vilken jag bara kan tillerkänna mig själv en mycket obetydlig del - var emellertid av omedelbar vikt för den samtida arbetarrörelsen. Kommunism bland fransmän och tyskar, chartism bland engelsmän, tycktes inte längre vara någon tillfällighet som lika väl inte kunde inträffa. Dessa rörelser visade sig nu som den moderna förtryckta klassens, proletariatets rörelse, som de mer eller mindre utvecklade formerna för dess historiskt nödvändiga kamp mot härskarklassen, bourgeoisin; som former av klasskamp, men skild från all tidigare klasskamp genom just detta, att den samtida förtryckta klassen, proletariatet, inte kan uppnå befrielse utan att på samma gång befria samhället som helhet från uppdelning i klasser och därigenom från klasskamp. Och kommunism betydde inte längre ett hopkok av föreställningar om ett inbillat samhälle så perfekt som möjligt, utan insikt om naturen av, förutsättningarna för och det följdriktiga allmänna målet för proletariatets kamp.

Vi var nu inte alls av den åsikten att de nya vetenskapliga resultaten skulle anförtros åt stora digra verk uteslutande för den "lärdas" världen. Tvärtom. Vi hade båda två redan dragits in i den politiska rörelsen, och hade vissa anhängare i den bildade världen, särskilt i västra Tyskland, och rikliga kontakter med det organiserade proletariatet. Det var vår plikt att förse vår åsikt med en vetenskaplig grund, men det var lika viktigt för oss att vinna över det europeiska och i första hand det tyska proletariatet till vår övertygelse. Så snart vi hade kommit till klarhet själva, satte vi igång

med uppgiften. Vi grundade en tysk arbetarförening[10] i Bryssel och tog över *Deutsche-Brüsseler-Zeitung*,[11] vilken tjänade som vårt organ fram till Februarrevolutionen. Vi höll kontakt med den revolutionära delen av de engelska chartisterna genom Julian Harney, redaktör för rörelsens centralorgan, *The Northern Star*,[12] i vilket jag medarbetade. Vi ingick likaledes ett slags fördrag med Brysseldemokraterna (Marx var vice ordförande i Demokratiska sällskapet)[13] och med de franska socialdemokraterna runt *Réforme*,[14] vilken jag försåg med nyheter om de engelska och tyska rörelserna. På kort tid var våra kontakter med de radikala och proletära organisationerna och pressen ungefär vad man kunde önska.

Vårt förhållande till De rättfärdigas förbund var följande: Förbundets existens kände vi naturligtvis till; Schapper hade 1843 föreslagit att jag skulle gå in i det, vilket jag vid den tiden naturligtvis vägrade att göra. Men vi upprätthöll inte bara vår fortlöpande korrespondens med londonborna utan upprätthöll ännu närmare förbindelser med dr Everbeck, då ledare för kommunerna i Paris. Utan att gå in på förbundets interna förhållanden, fick vi reda på alla viktigare händelser. Å andra sidan påverkade vi de teoretiska åsikterna hos de mest betydande medlemmarna i förbundet, muntligen, brevledes och genom pressen. För detta syfte använde vi oss också av olika litograferade cirkulär, vilka vi avsånde till våra vänner och korrespondenter över hela världen vid särskilda tillfällen, när det gällde interna angelägenheter för det kommunistiska partiet i vardande. I dessa behandlades ibland förbundet. Sålunda framträdde en ung westfalisk student, Hermann Kriege, som reste till Amerika, där som sändebud för förbundet och förenade sig med den galne Harro Harring med syftet att använda förbundet för att vända upp och ned på Sydamerika. Han grundade en tidning[15] i vilken han, i förbundets namn, predikade en fantastisk kärleksdrömande kommunism, baserad på "kärlek" och överflödande av kärlek. Mot detta fyrade vi av ett cirkulär som inte förfelade sitt syfte. Kriege försvann från förbundets politiska scen.

Senare kom Weitling till Bryssel. Men han var inte längre den naive unge skräddargesällen som, förvånad över sin egen talang, försökte få klarhet i hur ett kommunistiskt samhälle skulle se ut. Han var nu den store mannen, förföljd av avundsamma för sin överlägsenhet, som vädrade rivaler, hemliga fiender och fallor överallt - profeten, förjagad

från land till land, som bar på receptet för förverkligandet av himmelriket på jorden fixt och färdigt i sin ficka, och som var besatt av föreställningen att alla avsåg att stjäla det från honom. Han hade redan råkat i gräl med medlemmar av förbundet i London; och i Bryssel, där Marx och hans fru välkomnade honom med nästan övermänskligt tålmod, kunde han inte heller samsas med någon. Så han reste strax efteråt till Amerika för att pröva sin roll som profet där.

Alla dessa omständigheter bidrog till den tysta revolutionen som ägde rum i förbundet, och särskilt bland de ledande i London. Otillräckligheten hos de tidigare uppfattningarna om kommunism, både den enkla franska jämlikhetskommunismen och Weitlings, blev mer och mer klar för dem. Återförandet av kommunismen tillbaka till den primitiva kristendomen som introducerades av Weitling hade - oberoende av vissa utsökta stycken i hans De fattiga syndarnas evangelium - resulterat i att rörelsen i Schweiz i stor omfattning hade förts i händerna på, först dårar som Albrecht, och sedan ockrande falska profeter som Kuhlmann. Den "sanna" socialismen som behandlades av några författare - en översättning av den franska socialistiska fraseologin till den besmittade tyska hegelianska, och känslofullt kärleksdrömmen (se avdelningen om tysk eller "sann" socialism i Kommunistiska Manifestet) - som Kriege och studiet av motsvarande litteratur införde i förbundet befanns snart avskryvart av de gamla revolutionärerna i förbundet, om så bara för dess dreglande svaghet. I motsats till ohållbarheten hos de tidigare teoretiska åskådningarna, och mot de praktiska avvikelser som uppkom därur, förstod man mer och mer i London att Marx och jag hade rätt med vår nya teori. Förståelsen för detta underlättades otvivelaktigt av det faktum att det bland de ledande i London nu fanns två män som var avsevärt överlägsna de tidigare nämndas förmåga till teoretisk kunskap: miniatyrmålaren Karl Pfänder från Heilbronn och skraddaren Georg Eccarius från Thüringen.[2*]

Må det vara nog sagt att Moll på våren 1847 besökte Marx i Bryssel och omedelbart efteråt mig i Paris, och upprepade gånger inbjöd oss, i sina kamraters namn, att inträda i förbundet. Han rapporterade att de var lika övertygade om den allmänna riktigheten av vår åskådning som om nödvändigheten av att befria förbundet från de gamla konspirativa traditionerna och formerna. Om vi inträdde, skulle vi få tillfälle att utveckla vår kritiska kommunism inför en förbundets kongress i ett

manifest, vilket sedan skulle publiceras som förbundets manifest; vi skulle likaledes få tillfälle att bidra med vår andel till ersättandet av den föråldrade förbundsorganisationen med en ny, i takt med den nya tiden och dess syften.

Vi hyste inga tvivel om att en organisation inom den tyska arbetarklassen var nödvändig, om så bara för propagandasyften, och att denna organisation, så länge som den inte bara skulle ha lokal karaktär, bara kunde vara en hemlig sådan, även utanför Tyskland. Nu fanns det redan exakt en sådan organisation, nämligen förbundet. Vad vi tidigare motsatt oss i detta förbund övergavs nu som felaktigt av representanterna för förbundet själva; vi inbjöds till och med i arbetet för reorganisation. Kunde vi säga nej? Naturligtvis inte. Därför inträdde vi i förbundet; Marx bildade en förbundskommun i Bryssel bland våra nära vänner, medan jag deltog i de tre kommunerna i Paris.

Sommaren 1847 avhölls den första förbundskongressen i London, vid vilken W. Wolff representerade Bryssel och jag Pariskommunerna. Vid denna kongress genomfördes reorganisationen av förbundet först av allt. Allt vad som återstod av de gamla mystiska namnen från den konspirativa tiden utplånades; förbundet bestod nu av kommuner, cirklar, ledande cirklar, en centralkommitté och en kongress, och kallade sig hädanefter "Kommunisternas förbund". "Förbundets mål är störtandet av bourgeoisin, proletariats makt, avskaffandet av det gamla borgerliga samhället byggt på klassmotsättningar och grundandet av ett nytt samhälle utan klasser och utan privategendom" - så lød den första punkten. Organisationen var i sig mycket demokratisk, med valda och alltid avsättbara styrelser. Redan detta spärade all längtan efter sammansvärjning, vilket kräver diktatur, och förbundet omvandlades - åtminstone för fredliga förhållanden - till ett rent propagandasällskap. Dessa nya stadgar underställdes kommunerna för diskussion - så demokratisk var tågordningen som nu följdes - debatterades sedan återigen på den andra kongressen och antogs slutligen av den senare den 8 december 1847. De finns återgivna hos Wermuth och Stieber, del I, s. 239, appendix X.

Den andra kongressen ägde rum under slutet av november och början av december samma år. Marx deltog också denna gång och utvecklade den nya teorin i en tämligen lång debatt - kongressen varade i åtminstone tio dagar. Alla motsättningar och tvivel löstes slutligen, de nya grundläggande principerna antogs enhälligt, och Marx och jag fick i uppdrag

att utforma manifestet. Detta gjordes omedelbart efteråt. Ett par veckor före Februarirevolutionen sändes det till London för att tryckas. Sedan dess har det rest runt jorden, översatts till nästan alla språk och tjänar än idag i ett otal länder som vägledning för den proletära rörelsen. Istället för det gamla mottot, "Alla människor är bröder", framträdde det nya stridsropet, "Arbetare i alla länder, förena er!" vilket öppet proklamerade kampens internationella karaktär. Sjutton år senare ljöd detta stridsrop över världen som Internationella Arbetarassociationens paroll, och idag har det militanta proletariatet i alla länder det inskrivet på sitt baner.

Februarirevolutionen bröt ut. Centralkommittén i London som tjänstgjort hittills överförde omedelbart sin maktutövning till den ledande cirkeln i Bryssel. Men detta beslut kom då det redan härskade ett belägringstillstånd i Bryssel, och särskilt tyskarna kunde inte samlas någonstans. Vi var alla eniga om att resa till Paris, så den nya centralkommittén beslöt likaledes att upplösa sig själv, att överlåta all maktutövning till Marx och att bemyndiga honom att omedelbart tillsätta en ny centralkommitté i Paris. Knappt hade de fem personer som antog detta beslut (3 mars 1848) skilts, förrän polisen trängde in i Marx' hus, häktade honom och tvingade honom att resa till Frankrike följande dag, vilket var precis vad han ville göra.

I Paris samlades vi snart igen. Där formulerades följande dokument som undertecknades av medlemmarna i den nya centralkommittén. Det spreds över hela Tyskland och många kan än idag lära något från det:

Tysklands kommunistiska partis krav[16]

1. Hela Tyskland skall förklaras som en enda odelbar republik.
3. Representanter för folket skall betalas så att även arbetare kan ta plats i tyska folkets parlament.
4. Allmän beväpning av folket.
7. Furstarnas gods och andra feodala egendomar, alla gruvor, etc. skall omvandlas till statsegendom. På dessa gods skall bedrivs jordbruk i stor skala och med de mest moderna vetenskapliga metoder för hela samhällets bästa.
8. Alla in-teckningar på bondeegendom skall förklaras för statsegen-dom; ränta på sådana in-teckningar skall betalas av bönderna till staten.
9. I de distrikt där arrendejordbruk är utvecklat, skall arrende betalas till staten som skatt.
11. Alla transportgrenar: järnvägar, kanaler, ångbåtar, vägar, posten,

etc. skall övertas av staten. De skall omvandlas till statsegendom och ställas till den icke-ägande klassens förfogande.

14. Begränsning av arvsvätten.

15. Införandet av en brant graderad progressiv beskattning och avskaffandet av skatt på konsumtionsvaror.

16. Upprättande av nationella verkstäder. Staten skall garantera försörjning för alla arbetare och sörja för dem som är oförmögna att arbeta.

17. Allmän fri grundläggande (elementär) utbildning.

Det är i det tyska proletariatets, småbourgeoisins och böndernas intresse, att arbeta med all möjlig kraft för att genomföra ovan nämnda åtgärder. Ty endast genom deras förverkligande kan Tysklands miljoner, som hittills har utsugits av en liten klick människor, och som man kommer att försöka hålla i ytterligare underkastelse, erhålla sina rättigheter och den makt som tillkommer dem som alstrar allt välstånd.

Kommittén: Karl Marx, Karl Schapper, H. Bauer, F. Engels, J. Moll, W. Wolff.

Vid den tiden härskade i Paris manin på revolutionära legioner. Spanjorer, italienare, belgier, holländare, polacker och tyskar strömmade till i skaror för att befria respektive hemländer. Den tyska legionen leddes av Herwegh, Bornsted, Börnstein. Då omedelbart efter revolutionen alla utländska arbetare inte bara förlorade sina arbeten utan dessutom besvärades av allmänheten, var tillströmningen till dessa legioner mycket stor. Den nya regeringen såg i dem ett medel att bli kvitt utländska arbetare och beviljade dem l'étape du soldat, d.v.s., logi (kvarter) längs deras marschväg och ett traktamente på femtio centimes per dag fram till gränsen, varefter den värtalige Lamartine, utrikesministern som så lätt rördes till tårar, snabbt fann tillfälle att förråda dem för respektive regeringar.

Vi motsatte oss denna lek med revolutionen på det mest beslutsamma sätt. Att genomföra en invasion, vilket var att importera revolutionen med våld utifrån, rätt in i jäsningen som pågick i Tyskland, betydde att undergräva revolutionen i Tyskland, att stärka regeringarna och att leverera legionärerna - Lamartine stod för det - försvarslösa rätt i händerna på de tyska trupperna. När revolutionen senare segrade i Wien och Berlin, blev legionen än mer meningslös; men en gång påbörjad, fortsatte leken.

Vi bildade en tysk kommunistisk klubb,[17] i vilken vi rådde arbetarna att hålla sig borta från legionen och att istället återvända till sina

hem en och en och där arbeta för rörelsen. Vår gamle vän Flocon, som hade en post i den provisoriska regeringen, tillhandahöll arbetarna som kom från oss samma reseförmåner som garanterats legionärerna. På så vis sände vi tillbaka tre eller fyra hundra arbetare till Tyskland, inräknat majoriteten av förbundsmedlemmarna.

Som lätt kunde förutses visade sig förbundet vara en alldeles för lätt hävstång i förhållande till den folkliga massrörelse som nu satts i rörelse. Tre fjärdedelar av förbundsmedlemmarna som förut bott utomlands hade ändrat sin hemvist genom att återvända till hemlandet; deras tidigare kommuner upplöstes således till stor del och de förlorade all kontakt med förbundet. En del, de mer äregiriga bland dem, försökte inte ens återuppta denna kontakt, utan var och en grundade en separat liten rörelse på eget bevåg på sin egen ort. Slutligen var förhållandena i varje enskild småstat, varje provins och varje stad så olika att förbundet skulle varit oförmöget att ge mer än ens de mest allmänna direktiv; sådana direktiv spreds emellertid mycket bättre genom pressen. Inom kort, från den stund när orsakerna som hade nödvändiggjort det hemliga förbundet hade upphört, upphörde också det hemliga förbundet som sådant att betyda något. Men det förvånade minst av allt de personer som just hade klätt av samma hemliga förbund de sista spåren av dess konspirativa karaktär.

Att förbundet emellertid hade varit en utmärkt skola för revolutionär aktivitet visade sig nu. Vid Rhen, där Neue Rheinische Zeitung sörjde för en fast medelpunkt, i Nassau, i rhenska Hessen, etc., överallt stod medlemmar av förbundet i spetsen för den ytterligt demokratiska rörelsen. Likadant var fallet i Hamburg. I södra Tyskland stod den övervägande småborgerliga demokratin i vägen. I Breslau arbetade Wilhelm Wolff med stor framgång fram till sommaren 1848; dessutom erhöll han ett schlesiskt mandat som alternerande representant i Frankfurtparlamentet. Slutligen bildade sättaren Stephan Born, som hade arbetat i Bryssel och Paris som en aktiv medlem av förbundet, Arbetarnas broderskap i Berlin vilket fick ganska stor omfattning och existerade fram till 1850. Born, som var en mycket begåvad ung man, men som emellertid hade lite för bråttom att bli en politisk personlighet, "förbrödrade" sig med det mest brokiga slödder för att samla ihop folk, och var inte alls mannen att bringa enhet bland de stridande riktningarna, reda i oordningen. Följaktligen blandades i föreningens officiella publikationer Kommunis-

tiska manifestets åsikter i en enda röra med skråminnen och skråsträvan, bitar av Louis Blanc och Proudhon, protektionism, etc.; de ville kort och gott tillfredsställa alla. I synnerhet sattes strejker, fackföreningar och producentkooperativer igång och det förglömdes att det framför allt var frågan om att först erövra, genom politiska segrar, det fält där sådana saker kunde förverkligas på en varaktig grund. När sedan reaktionens segrar fick ledarna i Broderskapet att förstå nödvändigheten av att ta direkt del i den revolutionära kampen, lämnades de naturligtvis i sticket av den förvirrade massa de samlat omkring sig. Born tog del i Dresdenupproret[18] i maj 1849 och lyckades framgångsrikt fly. I motsats till proletarietets stora politiska rörelse, visade sig Arbetarnas broderskap vara ett rent Sonderbund (separatförbund), vilket till stor del bara existerade på papperet och spelade en sådan underordnad roll att reaktionen inte fann det nödvändigt att undertrycka det förrän 1850, och dess överlevande avdelningar inte förrän åtskilliga år senare. Born, vars verkliga namn var Buttermilch, har inte blivit en stor politisk personlighet utan en liten schweizisk professor, som inte längre översätter Marx till skråspråk utan den undergivne Renan till sin egna överdrivna tyska.

I och med 13 juni 1849 i Paris, nederlaget för maj-upproren i Tyskland och undertryckandet av den ungerska revolutionen av ryssarna, kom en storartad period av 1848 års revolution till ända. Men reaktionens seger var ännu inte på något sätt slutgiltig. En reorganisering av de skingrade revolutionära krafterna krävdes, och följaktligen också av förbundet. Förhållandena förbjöd återigen, liksom 1848, någon öppen organisering av proletariet; följaktligen måste organiseringen återigen vara hemlig.

På hösten 1849 samlades de flesta medlemmarna av den tidigare centralkommittén och kongresserna åter i London. De enda som ännu saknades var Schapper, som fängslats i Wiesbaden men som anlände efter sin frigivning på våren 1850, och Moll, som efter att ha utfört en hel serie av de mest farliga uppdrag och agitationsresor - på slutet värvade han beridna artillerister för Palatinatets artilleri mitt ibland den preussiska armén i Rhenprovinsen - anslöt sig till Besançon-arbetarnas kompani i Willich's frivilligkår och dödades av ett skott i huvudet under sammandrabbningen vid Murg i närheten av Rotenfelsbron. Å andra sidan framträdde nu Willich på scenen. Willich var en av de i västra Tyskland sedan 1845 så vanliga känslolösa kommunisterna, som enbart

på grund av detta var omedvetet, lömskt fientlig till vår kritiska riktning. Mer än så, han var uteslutande profeten, övertygad om sitt personliga uppdrag som förutbestämd befriare av det tyska proletariatet, och som sådan en direkt pretendent till såväl politisk som militär diktatur. Således fogades till den primitiva kristna kommunismen som tidigare predikades av Weitling ett slags islamitisk kommunism. Propagandan för denna nya religion begränsades emellertid för stunden till flyktingbarackerna under Willich's befäl.

Följaktligen organiserades förbundet på nytt; cirkuläret från mars 1850 publicerades i ett tillägg (Bd IX, nr 1),[19] och Heinrich Bauer skickades som sändebud till Tyskland. Cirkuläret som utarbetades av Marx och mig själv, är ännu idag av intresse, därför att den småborgerliga demokratin också nu är det parti vilket säkerligen måste komma till makten i Tyskland som samhällets räddare från de kommunistiska arbetarna med anledning av nästa europeiska omvälvning som snart inträffar (de europeiska revolutionerna 1815, 1830, 1848-52, 1870 har i vårt århundrade inträffat med femton till aderton års mellanrum). Mycket av det som sades där är än idag tillämpligt. Heinrich Bauers uppdrag kröntes av total framgång. Den pålitlige lille skomakaren var född diplomat. Han förde de forna medlemmarna av förbundet, som delvis blivit eftersläntare och delvis agerade på egen hand, tillbaka till den verksamma organisationen, och särskilt också de dåvarande ledarna för "Arbetarförbrödringen". Förbundet började spela en ledande roll i arbetar-, bonde- och idrottsföreningarna i mycket högre grad än före 1848, så att det följande kvartalsvisa cirkuläret till kommunerna, i juni 1850, redan kunde rapportera att studenten Schurz från Bonn (senare amerikansk ex-minister), som reste runt i Tyskland på den småborgerliga demokratis vägnar, "funnit alla dugliga krafter redan i förbundets händer". Förbundet var otvivelaktigt den enda revolutionära organisation som hade någon betydelse i Tyskland.

Men vilket syfte denna organisation skulle tjäna berodde i grunden på huruvida utsikterna för ett förnyat uppsving i revolutionen förverkligades. Och under året 1850 blev detta mer och mer osannolikt, i själva verket omöjligt. De industriella kriserna 1847, som hade berett vägen för 1848 års revolution, hade övervunnits: en ny makalös period av industriell högkonjunktur hade inträtt; vem som helst som hade ögon att se med och använde dem måste klart ha insett att 1848 års revolutionära storm

gradvis förbrukade sig själv.

"Med detta allmänna välstånd, i vilket det borgerliga samhällets produktivkrafter utvecklas så frodigt som det är möjligt under borgerliga förhållanden, kan det inte bli fråga om en riktig revolution. En sådan revolution är bara möjlig i tider då båda dessa faktorer, de moderna produktivkrafterna och de borgerliga produktionssätten kolliderar med varandra. De olika gräl i vilka representanterna för de individuella fraktionerna av det kontinentala klasspartiet nu råkat och ömsesidigt blottställer sig själva, långt ifrån att ombesörja tillfälle för nya revolutioner, är, tvärtom, möjliga bara därför att grunden för förhållandena är för tillfället så säker och, vilket reaktionen inte känner till, så borgerlig. Därför kommer alla försök från reaktionen att stanna upp den borgerliga utvecklingen att falla tillbaka lika säkert som all moralisk upprördhet och alla entusiastiska upprop från demokraterna".

Så skrev Marx och jag i "Överblick över maj till oktober 1850" i Neue Rheinische Zeitung. Politisch-ökonomische Revue,[20] nr V och VI, Hamburg 1850, s. 153.

Denna kalla bedömning av läget ansågs emellertid av många som kätter, vid en tid då Ledru-Rollin, Louis Blanc, Mazzini, Kossuth och, bland de tyska mindre ljusen, Ruge, Kinkel, Gögg och resten av dem trängdes i London för att bilda provisoriska regeringar för framtiden, inte bara för deras respektive hemländer utan för hela Europa, och när det enda som ännu var nödvändigt för att på ett ögonblick förverkliga den europeiska revolutionen och de olika republiker som självfallet skulle bli följden, var att uppta erforderliga pengar från Amerika som lån för revolutionen. Kan någon bli förvånad av att en man som Willich föll för detta, att Schapper, följande sin gamla revolutionära ingivelse, också lät sig luras, och att majoriteten av Londonarbetarna, till stor del flyktingar själva, följde dem till de borgerligt demokratiska revolutionskaparnas läger? Må det vara nog sagt att det förbehåll vi förfäktade inte fanns i dessa människors tankar; det gällde att ge sig in i revolutionsmakariets lekar. Vi vägrade på det mest beslutsamma att göra det. En splittring blev följden; mer om detta beskrivs i "Avslöjandena". Sedan kom arresteringen av Nothjung, följt av Haupt, i Hamburg. Den senare blev förrädare genom att avslöja namnen på centralkommittén i Köln och skulle framträda som huvudvittnet i rättegången; men hans släktingar hade ingen önskan att på så sätt förnedras och körde iväg honom till Rio

de Janeiro, där han senare etablerade sig som affärsman och som erkännande av hans tjänster utnämndes han till först preussisk, sedan tysk generalkonsul. Han är nu åter i Europa.[3*]

För att underlätta förståelsen av "Avslöjandena", ger jag namnen på de anklagade i Köln: 1) P. G. Röser, cigarrmakare; 2) Heinrich Bürgers, som senare avled, progressiv ledamot av Lantdagen; 3) Peter Nothjung, skraddare, som avled för ett par år sedan som fotograf i Breslau; 4) W. J. Reiff; 5) Dr Hermann Becker, nu överborgmästare i Köln och ledamot av överhuset; 6) Dr Roland Daniels, läkare, som avled ett par år efter rättegången i tbc, åsamkad av fängelsevistelsen; 7) Karl Otto, apotekare; 8) Dr Abraham Jacobi, nu läkare i New York; 9) Dr J. J. Klein, nu läkare och rådman i Köln; 10) Ferdinand Freiligrath, som emellertid då redan var i London; 11) I. L. Ehrhard, notarie; 12) Friedrich Lessner, skraddare, nu i London. Efter en offentlig rättegång inför jury som varade från 4 oktober till 12 november 1852, dömdes följande för försök till högförräderi: Röser, Bürgers och Nothjung till sex, Reiff, Otto och Becker till fem och Lessner till tre års fängenskap på fästning; Daniles, Klein, Jacobi och Ehrhard frikändes.

Med Köln-rättegången avslutas den första perioden av den tyska kommunistiska arbetarrörelsen. Omedelbart sedan domarna fallit upplöste vi vårt förbund; några månader senare lades också Willich-Schappers separata förbund[21] till den sista vilan.

*

Det ligger en hel generation mellan då och nu. Vid den tiden var Tyskland ett land med hantverk och hemindustri baserat på manuellt arbete; nu är det ett stort industriland som ännu genomgår en oupphörig industriell omvandling. Vid den tiden fick man leta en efter en efter de arbetare som förstod sin ställning som arbetare och sin historiskt-ekonomiska motsättning till kapitalet, därför att denna motsättning just hade börjat utvecklas. Idag måste hela det tyska proletariatet ställas under undantagslagar, endast för att i någon mån hejda dess utveckling till fullt medvetande om sin ställning som en förtryckt klass. Vid den tiden fick de få personer vars medvetande utvecklats därhän att de förstod proletariatets historiska roll samlas i hemlighet, samlas i smyg i små kretsar av 3 till 20 personer. Idag behöver det tyska proletariatet inte längre någon officiell organisation, varken offentlig eller hemlig. Det en-

klä självklara sambandet mellan likasinnade klassbröder är tillräckligt, utan några stadgar, styrelser, uttalanden eller andra påtagliga former, för att skaka hela det tyska kejsardömet i dess grunder. Bismarck är Europas självhärskare bortom Tysklands gränser, men innanför dem växer dagligen än mer hotande det väldiga ryska proletariatet som Marx förutsåg redan 1844, jätten för vilken den trångbodda kejsarliga byggnaden, skapad att passa källborgaren, redan nu har blivit otillräcklig och vars mäktiga kroppsbyggnad och breda skuldror växer, tills den stund kommer när han endast genom att resa sig från sin plats kommer att spränga hela den kejsarliga konstitutionens sammansättning i småbitar. Och än mer. Det europeiska och amerikanska proletariatets internationella rörelse har blivit så stärkt att inte ens dess första inskränkta form - det hemliga förbundet - utan även dess andra, oändligt breda form - den öppna Internationella Arbetarassociationen - har blivit en boja för den, och att den enkla känslan av solidaritet baserad på förståelsen för likheten i klasstillning är nog för att skapa och hålla samman det ett och samma proletariatets stora parti bland arbetare i alla länder och med alla språk. Den doktrin som förbundet representerade från 1847 till 1852, och som vid den tiden kunde behandlas av de klyftiga källborgarna med en ryck på axeln som fullkomliga vildhjörnors hallucinationer, som några få splittrade sekteristers hemliga doktrin, har nu oräkneliga anhängare i alla världens civiliserade länder, bland de fördömda i de sibiriska gruvorna såväl som bland Kaliforniens guldgrävare; och grundaren av denna doktrin, den mest hatade, mest förtalade mannen av sin tid, Karl Marx, var när han avled den alltid eftersökte och alltid villige rådgivaren för proletariatet i både den gamla och den nya världen.

Noter:

[1] Rättegången mot kommunisterna i Köln (4 oktober-12 november 1852) - en rättegång byggd på falska beskyllningar mot 11 medlemmar av Kommunistiska förbundet, iscensatt av den preussiska regeringen. Anklagade för högförräderi på grundval av falska dokument och falska bevis, dömdes sju av de anklagade till fästning på mellan tre och sex år.

[2] Babouvism - en riktning inom den utopiska, jämlikhetskommunismen, framlagd av den franske 1700-talsrevolutionären Gracchus Babeuf och hans följeslagare.

[3] Société des saisons (Årstidernas förbund) - en republikansk, socialistisk konspirativ organisation aktiv i Paris från 1837 till 1839 under ledning av Auguste Blanqui och Armand Barbès.

Parisupproret den 12 maj 1839, i vilket revolutionära arbetare spelade en huvudroll,

förbereddes av detta förbund. Denna resning stöddes inte av massorna och besegrades av regeringstrupper och nationalgardet.

[4] Syftar på en episod i de tyska demokraternas kamp på hemmaplan mot reaktionen. Den 3 april 1833 demonstrerade en grupp radikaler mot det federala parlamentet i Frankfurt am Main i ett försök att icensätta en statskupp och utropa en tysk republik. Denna dåligt organiserade kupp undertrycktes av militär.

[5] I februari 1834 organiserade den italienske borgerlige demokraten Giuseppe Mazzini en marsch från Schweiz till Savojen med medlemmar av förbundet "Det unga Italien", vilket han bildat 1831, och även en grupp revolutionära emigranter. Deras syfte var att starta ett folkuppror i den italienska enhetens namn och att utropa en självständig borgerlig republik. När den inträdde i Savojen krossades avdelningen av piemontesiska trupper.

[6] Demagoger - kallades de som från 1819 i Tyskland tog del i de tyska intellektuella motståndsrörelse. De motsatte sig det reaktionära politiska systemet i de tyska staterna och krävde Tysklands förening. Demagogerna förföljdes brutalt av de tyska myndigheterna.

[7] Syftar på Tyska arbetares bildningsförening i London. På 1850-talet hade den lokaler på Great Windmill Street. Den bildades i februari 1840 av Karl Schapper, Josef Moll och andra ledande inom De rättfärdigas förbund. Marx och Engels tog aktiv del i dess aktiviteter 1849 och 1850. Den 17 september 1850 lämnade Marx, Engels och deras anhängare föreningen, på grund av att en stor del av dess medlemmar stödde den sekteristiska och äventyrliga gruppen kring Willich-Schapper. I och med grundandet av Internationalen 1864, blev denna förening den tyska sektionen av Internationella Arbetarassociationen i London. Bildningsföreningen i London existerade fram till 1918, när den upplöstes av brittiska regeringen.

[8] Vorwärts (Framåt) - tysk tidning som utgavs i Paris två gånger i veckan från januari till december 1844. Bland dess medarbetare var Marx och Engels.

[9] Deutsch-Französische Jahrbücher utgavs i Paris på tyska med Marx och Ruge i redaktionen. Det enda nummer som kom ut var ett dubbelnummer i februari 1844. Det innehöll Marx' arbeten: "Om judefrågan", "Kritik av den hegelska rättsfilosofin. Inledning", och även Engels' arbeten: "Utkast till en kritik av den politiska ekonomin" och "Englands läge. Thomas Carlyle, 'Past and Present' ". Dessa arbeten markerade Marx' och Engels' övergång från revolutionär demokrati till materialism och kommunism. Tidskriften upphörde att utkomma huvudsakligen beroende på åsiktskillnader mellan Marx och den borgerligt radikala Ruge.

[10] Tyska arbetarföreningen i Bryssel bildades av Marx och Engels i slutet på augusti 1847 för att vidareutveckla den politiska upplysningen bland tyska arbetare bosatta i Belgien och utbredandet av den vetenskapliga kommunismen bland dem. Under ledning av Marx och Engels och deras vapenbröder blev föreningen den lagliga mötesplatsen för de revolutionära tyska arbetarna i Belgien. De mest progressiva medlemmarna var också medlemmar av Brysselavdelningen av Kommunistiska förbundet. Föreningen upphörde att verka strax efter den borgerliga februarirevolutionen i Frankrike 1848 på grund av att dess medlemmar häktades och utvisades av den belgiska polisen.

[11] Deutsche-Brüsseler-Zeitung grundades av tyska politiska flyktingar i Bryssel och utgavs från januari 1847 till februari 1848. Från september 1847 och framåt var Marx och

Engels regelbundna medarbetare i tidningen och utövade ett starkt inflytande på dess politiska linje. Under deras vägledning blev den organ för Kommunistiska förbundet.

[12] The Northern Star - engelsk veckotidning, chartisternas centralorgan, grundad 1837. Utgavs i Leeds fram till november 1844 och sedan dess till 1852 i London. Dess grundare och redaktör var F. O'Connor. George Harney tillhörde också tidningens redaktion. Den publicerade artiklar av Engels mellan 1843 och 1850.

[13] Demokratiska sällskapet bildades i Bryssel på hösten 1847. Dess medlemmar bestod av proletära revolutionärer, huvudsakligen från de tyska revolutionära emigranterna, och progressiva delar av de borgerliga och småborgerliga demokraterna. Marx och Engels spelade en aktiv roll vid dess grundande. Den 15 november 1847 valdes Marx till dess vice-ordförande, ordförande var den belgiske demokraten L. Jottrand. Som ett resultat av Marx' arbete blev Bryssels Demokratiska sällskap ett viktigt centrum för den internationella demokratiska rörelsen. Efter att Marx hade utvisats från Bryssel i början på mars 1848 och de belgiska myndigheterna bekämpade de mest revolutionära elementen i sällskapet, antog dess verksamhet en mer begränsad och rent lokal karaktär, och 1849 upphörde det att existera.

[14] La Réforme - fransk dagstidning, organ för de småborgerliga republikanska demokraterna och småborgerliga socialister. Den utgavs i Paris från 1843 till 1850. Mellan oktober 1847 och januari 1848 innehöll den ett antal artiklar av Engels.

[15] Der Volks-Tribun - veckotidning i New York grundad av tyska "sanna socialister"; den utkom mellan 5 januari och 31 december 1846.

[16] "Tysklands Kommunistiska partis krav" - flygblad skrivet av Marx och Engels i Paris mellan 21 och 29 mars 1848. Det var Kommunistiska förbundets politiska plattform för den tyska revolution som blossat upp. Detta taktiska dokument spreds bland medlemmarna av förbundet som just skulle återvända till sitt hemland. Under revolutionens gång propagerade Marx och Engels och deras anhängare för detta dokument bland folket.

[17] Syftar på Tyska arbetarklubben som invigdes i Paris 8-9 mars 1848 på initiativ av Kommunistiska förbundet. Marx spelade en ledande roll i klubben. Klubbens syfte var att sammansluta leden bland de tyska emigrantarbetarna i Paris och att förklara för dem den rätta taktiken för proletariatet i den borgerligt demokratiska revolutionen.

[18] Syftar på det väpnade upproret i Dresden 3 till 8 maj och i södra och västra Tyskland i maj-juli 1849 till stöd för den kejsarliga författningen, antagen av Frankfurtparlamentet 28 mars 1849, men förkastad av ett antal tyska stater. Dessa uppror var spontana och isolerade, vilket ledde till att de krossades i mitten av juli 1849.

[19] 1885 års upplaga av Marx' Avslöjanden om rättegången mot kommunisterna i Köln, som innehåller denna artikel av Engels som inledning, och där han lade till några dokument, däribland centralkommitténs cirkulär till Kommunistiska förbundet från mars och juni 1850.

[20] Neue Rheinische Zeitung. Politisch-ökonomische Revue - en tidskrift, Kommunistiska förbundets teoretiska organ, grundad av Marx och Engels och utgiven från december 1849 till november 1850; allt som allt utkom sex nummer.

[21] En ironisk beteckning av Marx och Engels på den sekteristiska och äventyrliga gruppen kring Willich-Schapper genom dess likhet med det separatistiska förbundet av reaktionära katolska kantonerna i Schweiz på 1840-talet. Denna grupp, som bröt sig

ut ur Kommunistiska förbundet efter splittringen den 15 september 1850, bildade en självständig organisation med egen centralkommitté. Genom sin verksamhet hjälpte den den preussiska polisen att avslöja Kommunistiska förbundets illegala kommuner i Tyskland och gav den förevarande att koka ihop bevis för en rättegång mot de framstående ledarna av Kommunistiska förbundet i Köln 1852.

[1*] Med jämlikhetskommunism menar jag bara det slags kommunism som baserar sig uteslutande eller till största delen på kravet om jämlikhet. (Engels' not)

[2*] Pfänder dog för omkring åtta år sedan i London. Han var en särdeles intelligent man, spirituellt, ironisk och dialektisk. Eccarius, var som vi vet senare under många år sekreterare i generalrådet för Internationella Arbetarassociationen, i det generalråd där följande medlemmar av förbundet fanns med, bland andra: Eccarius, Pfänder, Lessner, Lochner, Marx och jag själv. Eccarius ägnade sig efteråt uteslutande åt den engelska fackföreningsrörelsen. (Engels' not)

[3*] Schapper dog i London i slutet av sextiotalet. Willich deltog i det amerikanska inbördeskriget: han blev brigadgeneral och blev skjuten i bröstet i striden vid Murfreesboro (Tennessee) men blev återställd och dog för omkring tio år sedan i Amerika. Inbördeskriget i Förenta Staterna (1861-65) fördes mellan industristaterna i norr och de upproriska slavägarstaterna i södern vilka ville bevara slaveriet och som 1861 beslöt att separera från nordstaterna. Kriget var en följd av kampen mellan de två samhällssystemen, slaveri och lönearbete. - Om de övriga personer här nämnda, vill jag bara påpeka att Heinrich Bauer förlorade vi spåret av i Australien, och att Weitling och Everbeck dog i Amerika. (Engels' not)

V.I. Lenin

Brev till en kamrat om våra organisationsuppgifter

1902

Förord

”Brev till en kamrat”, som jag här släpper ut på nytt, skrevs för över ett år sedan, om minnet inte sviker mig i september 1902. Först gick det ur hand i hand i avskrifter och spreds i Ryssland som en framställning av Iskras åsikter i organisationsfrågan. I juni förra året lät sedan Sibirienförbundet släppa ut detta brev och spred det i ett mycket stort antal exemplar. Brevet har således redan blivit fullständigt känt och det finns nu ingen anledning att fördröja dess publicering. Det skäl som gjort att jag inte låtit trycka detta brev tidigare, nämligen att det inte alls är litterärt genomarbetat, att det helt har karaktär av ”kladd”, existerar inte längre, ty många ryska praktiker har redan läst brevet just som koncept. En ännu viktigare anledning att låta trycka detta brev i dess form av koncept (jag har bara gjort de allra nödvändigaste stilistiska ändringarna) är nu dessutom dess betydelse som ”dokument”[1]. Iskras nya redaktion framförde som bekant redan i nr 53 avvikande uppfattningar i de organfrågorna. Redaktionen har tyvärr inte brått med att bestämt ange vari dessa avvikande uppfattningar består utan inskränker sig till största delen till anspelningar på vad ingen känner till.

Låt oss söka göra den svåra uppgiften lättare för den nya redaktionen. Må Iskras gamla organisatoriska åsikter bli kända i alla detaljer, inklusive rentav konceptutkastet, så kanske den nya redaktionen äntligen ämnar uppenbara sina nya organisatoriska åsikter för det av den ”ideologiskt

ledda” partiet. Kanske den nya redaktionen då äntligen låter oss få del av den exakta formuleringen av de grundläggande ändringar, som den skulle vilja införa i vårt partis organisationsstadgar. Ty vem förstår i själva verket inte att det var de organisationsplaner vi alltid haft som återfanns i dessa stadgar?

Genom att jämföra Vad bör göras? och artiklarna om organisationsfrågorna i Iskra med detta ”Brev till en kamrat”, och det sistnämnda med de stadgar, som antogs på andra kongressen, kan läsarna bilda sig en klar uppfattning om hur pass konsekvent vi, majoriteten av iskraiterna och majoriteten av partikongressen, drivit vår organisatoriska ”linje”. Men av Iskras nya redaktion kommer vi att förvänta, och göra det med stor otålighet, en redogörelse för dess nya organisatoriska åsikter, förvänta förklaringar om vad det var som gjorde den besviken, från vilket ögonblick detta inträffade och varför den började ”bränna det den vördat”.

N Lenin

Januari 1904

Käre kamrat! Jag skall med nöje efterkomma Er begäran att ge kritiska synpunkter på Ert förslag till ”Organisation av S:t Petersburgs revolutionära parti”. (Förmodligen avser Ni organisationen av Rysslands socialdemokratiska arbetarpartis arbete i Petersburg.) Den fråga Ni tagit upp är så viktig, att alla medlemmar i kommittén i S:t Petersburg och rentav alla ryska socialdemokrater överhuvudtaget måste delta i diskussionen.

Låt mig först och främst konstatera, att jag helt instämmer i Er förklaring om varför kampförbundets tidigare organisation (”förbundstypen” som Ni kallar den) är oduglig. Ni pekar på avsaknaden av seriös skolning och revolutionär fostran bland de progressiva arbetarna, på det s k valsystem, som anhängarna av Rabotje Delo försvarar så stolt och ihärdigt med åberopande av ”demokratiska” principer, och på att arbetarna hålls borta från aktiv verksamhet.

Ja, så är det: 1) att seriös skolning och revolutionär fostran (inte bara bland arbetarna utan också bland de intellektuella) saknas, 2) att valprincipen används olämpligt och överdrivet och 3) att arbetarna hålls borta från aktiv revolutionär verksamhet är verkligen den största bristen inte bara i kommittén i S:t Petersburg utan också i många andra av vårt

partis lokalorganisationer.

Jag delar helt Er grunduppfattning om organisationsuppgifterna och ansluter mig även till Ert organisationsförslag, såvitt dess huvuddrag framgår för mig av Ert brev.

Närmare bestämt instämmer jag helt i Er åsikt, att särskild tonvikt måste läggas vid det allryska arbetets och hela partiets uppgifter överhuvudtaget; i Ert förslag har det uttryckts i punkt ett, som lyder: ”Tidningen Iskra, som har ständiga korrespondenter bland arbetarna och nära kontakt med arbetet inom organisationen, är ledande centrum för partiet (och inte bara för en kommitté eller ett distrikt).” Jag skulle bara vilja anmärka, att tidningen kan och måste vara partiets ideologiska ledare, att den kan och måste utveckla teoretiska sanningar, taktiska principer, allmänna organisationsidéer och de allmänna uppgifterna för hela partiet i varje givet ögonblick. Men den omedelbara praktiska ledningen av rörelsen kan endast utövas av en särskild central grupp (låt oss kalla den centralkommittén), som har personligkontakt med alla kommittéer, omfattar alla de bästa revolutionära krafterna bland alla ryska socialdemokrater och leder alla gemensamma partiangelägenheter såsom spridningen av litteratur, utgivningen av flygblad, fördelningen av krafter, förordnandet av personer och grupper som skall sköta speciella arrangemang, förberedelserna till allryska demonstrationer och ett uppror osv. Eftersom striktaste illegalitet och skydd av rörelsens kontinuitet är erforderliga, kan och måste vårt parti ha två ledande centra: CO (centralorganet) och CK (centralkommittén). Det första skall utöva den ideologiska ledningen, det andra den direkta och praktiska. Aktionsenhet och erforderlig solidaritet mellan dessa grupper måste säkerställas inte bara genom ett enhetligt partiprogram utan också genom båda gruppernas sammansättning (båda grupperna, såväl CO som CK, måste bestå av personer som är helt i samklang med varandra) och genom regelbundna och ständiga möten mellan dem. Först då kommer å ena sidan CO att vara utom räckhåll för de ryska gendarmerna och garanteras fasthet och kontinuitet och å andra sidan kommer CK alltid att vara överens med CO i allt väsentligt och tillräckligt fri för att omedelbart leda hela den praktiska sidan av rörelsen.

Det vore därför önskvärt, att första punkten i stadgarna (enligt Ert utkast) inte bara angav vilket partiorgan som erkänns som det ledande (detta är naturligtvis en nödvändig anvisning) utan också påpekade, att

ifrågavarande lokalorganisation gör det till sin uppgift att aktivt arbeta på att upprätta, stödja och befästa de centrala instanser, som vårt parti måste ha för att kunna existera som parti.

Vidare, i punkt två, säger Ni om kommittén att den skall "leda lokalorganisationen" (det vore kanske bättre att säga "partiets hela lokala arbete och alla lokala organisationer", men jag skall inte uppehålla mig vid formuleringsdetaljer) och att den bör bestå av både arbetare och intellektuella, men att det är skadligt att dela upp dem i två kommittéer. Det stämmer helt och hållet. Det bör finnas bara en kommitté som representerar Rysslands socialdemokratiska arbetarparti, och den bör bestå av fullständigt övertygade socialdemokrater som helt ägnar sig åt socialdemokratisk verksamhet. Vi bör särskilt sträva efter att så många arbetare som möjligt blir helt medvetna yrkesrevolutionärer och medlemmar av kommittén.[2] Eftersom det är fråga om en kommitté och inte två, så blir det särskilt betydelsefullt att kommittémedlemmarna personligen känner många arbetare. För att kunna leda allt som försiggår bland arbetarna måste man ha möjlighet att vara där det behövs, känna många, ha alla möjliga kanaler till sitt förfogande osv, osv. Därför bör i kommittén så vitt möjligt ingå alla de främsta ledarna för arbetarrörelsen ur arbetarnas egna led, kommittén måste leda den lokala rörelsens alla sidor och leda partiets alla lokala instanser, krafter och medel. Ni säger ingenting om hur kommittén bör bildas, och – vi kommer också nu att vara överens med Er – troligen behövs det knappast några särskilda regler för detta; kommitténs sammansättning är en sak för socialdemokraterna på platsen att avgöra. Man skulle möjligen kunna påpeka att nya medlemmar väljs in genom beslut av flertalet medlemmar (eller två tredjedels majoritet osv), att kommittén måste se till att förteckningen över dess kontakter överlämnas i pålitliga (revolutionärt sett) och säkra (politiskt sett) händer och att ersättare skaffas fram i god tid. När vi kommer att ha ett centralorgan och en centralkommitté bör de nya kommittéerna bildas endast med deras medverkan och samtycke. Antalet kommittémedlemmar bör om möjligt inte vara så värst stort (för att upprätthålla en högre medlemsstandard och en fullständigare yrkesrevolutionär specialisering), men samtidigt tillräckligt för att leda alla sidor av arbetet och säkerställa fullständig representation och bindande beslut. Skulle det visa sig att det finns så många medlemmar att det är farligt för dem att samlas ofta, vore det kanske nödvändigt att inom kommittén utse en särskild och mycket

liten verkställande grupp (av t ex fem eller ännu färre personer), som alltid bör omfatta sekreteraren och personer som bäst lämpar sig för att leda hela arbetet i praktiken. För en sådan grupp är det särskilt viktigt att i förväg utse ersättare så att arbetet inte avstannar i händelse av arresteringar. Den verkställande gruppens verksamhet, dess sammansättning osv måste godkännas på allmänna möten med kommittén.

Vidare nämner Ni efter kommittén, som underordnade denna, följande instanser: 1) diskussionsmöten (konferenser med de "bästa" revolutionärerna), 2) distriktsgrupper med en 3) propagandistgrupp vid varje, 4) företagsgrupper och 5) "representantmöten" med ombud från företagsgrupperna i ett distrikt. Jag är helt överens med Er om att alla övriga instanser (och det bör finnas många och olikartade sådana förutom de av Er nämnda) skall underställas kommittén och att det behövs distriktsgrupper (för mycket stora städer) och företagsgrupper (alltid och överallt). Men beträffande vissa detaljer tror jag inte att jag helt kan dela Er uppfattning. Exempelvis tycker jag att "diskussionsmötet" är en instans som överhuvudtaget inte behövs. De "bästa revolutionärerna" bör alla finnas i kommittén eller ha tilldelats särskilda uppdrag (tryckeri, transport, agitationsresor, organisation av till exempel passstillverkning, grupper för att uppspara angivare och provokatörer, grupper i armén osv).

"Konferenser" kommer att hållas både i kommittén och i varje distrikt, i varje företags-, propaganda-, yrkes- (av vävare, mekaniker, läderarbetare m m), student-, litteraturgrupp osv. Varför skall det behövas en särskild instans för diskussioner?

Vidare. Ni har alldeles rätt när Ni kräver att "alla som så önskar" skall få möjlighet att skriva direkt till Iskra. Men ordet direkt får inte förstås så, att "alla som så önskar" skall få lära känna redaktionens adress eller kanalerna till den utan så, att breven från alla som så önskar undantagslöst skall överlämnas (eller översändas) till redaktionen. Adressen bör vara känd i en rätt bred krets; den bör dock inte lämnas ut till alla som vill ha den utan endast till pålitliga revolutionärer, väl förtrogna med den illegala verksamheten – möjligen inte en person per distrikt som Ni föreslår utan flera. Det är också nödvändigt att alla som deltar i vårt arbete liksom även alla grupper skall ha rätt att meddela sina beslut, önskemål och behov till såväl kommittén som till centralorganet och centralkommittén. Åstadkommer vi detta, så uppnås därmed att alla konferenser med partiarbetare erhåller uttömmande information utan

sådana otympliga instanser som ”diskussionsmöten”, som det blir mycket svårt att hemlighålla. Naturligtvis måste vi också eftersträva personliga konferenser mellan största möjliga antal personer av olika slag – men det beror helt och hållet på hur man lyckas hemlighålla dem. Allmänna möten och sammankomster är i Ryssland möjliga endast i sällsynta undantagsfall, och man måste vara mycket försiktig med att tillåta de ”bästa revolutionärerna” att delta i dem, eftersom det i allmänhet är lätt för en provokatör att slinka in på ett sådant möte och för en angivare att spåra upp en deltagare. Enligt min mening skulle det kanske vara bäst att göra så här: när det blir möjligt att hålla ett stort (för exempelvis 30-100 deltagare) allmänt möte (till exempel i en skog på sommaren eller i en hemlig lägenhet som utvalts speciellt för detta ändamål), så bör kommittén skicka dit en eller två av de ”bästa revolutionärerna” och samtidigt sörja för urvalet av mötesdeltagare, till exempel att största möjliga antal pålitliga medlemmar i företagsgrupper inbjuds osv. Men dessa möten skall inte protokollföras, de skall inte införas i stadgarna eller hållas regelbundet, det får inte bli så, att alla mötesdeltagare känner varandra, dvs vet att de alla ”representerar” grupper osv. Det är orsaken till att jag inte bara är emot ”diskussionsmöten” utan också mot ”representantmöten I stället för dessa två instanser skulle jag vilja föreslå ungefär följande. Kommittén tar hand om anordnande av stora möten med största möjliga antal personer som praktiskt medverkar i rörelsen och arbetare överhuvudtaget. Tid, plats, anledning till mötet och dess sammansättning bestäms av kommittén som också svarar för mörkläggningen av det hela. Självfallet hindrar detta inte alls att ännu mer informella arbetarsammankomster kan anordnas under utflykter, i en skog osv. Bäst vore möjligen att inte säga någonting alls om detta i stadgarna.

Vidare. Beträffande distriktsgrupperna är jag helt överens med Er om att en av deras viktigaste uppgifter är att organisera distributionen av litteratur på rätt sätt. Enligt min mening bör distriktsgrupperna huvudsakligen vara en mellanhand mellan kommittéerna och företagen, en mellanlänk eller rentav företrädesvis fungera som överlämnare. Deras huvuduppgift bör vara att på hemliga vägar rätt fördela den litteratur som erhållits från kommittén. Denna uppgift är av största vikt. Upprättar distriktets särskilda distributörgrupp regelbundna kontakter med alla företag i distriktet, med största möjliga antal arbetarlägenheter i distriktet, så kommer detta att ha enorm betydelse för både demonstra-

tioner och ett uppror. Att arrangera och organisera en snabb och riktig distribution av litteratur, flygblad, upprop m in, att vänja ett helt nät av kontaktmän vid detta innebär att man har klarat av största delen av förberedelserna för framtida demonstrationer eller ett kommande uppror. När sinnena befinner sig i svallning eller strejker och oroligheter brutit ut är det redan för sent att organisera distributionen, den kan byggas upp endast så småningom, den måste absolut genomföras två eller tre gånger i månaden. Finns det ingen tidning kan och bör detta genomföras med särtryck, men på inga villkor får man låta distributionsapparatens vara överksam. Man bör sträva efter att maskineriet fungerar så friktionsfritt att det blir möjligt att på en natt underrätta och så att säga mobilisera hela arbetarbefolkningen i S:t Petersburg. Och det är inte alls någon utopisk uppgift under förutsättning att trycksaker systematiskt distribueras från centrum till mindre mellanhandsgrupper och sprids vidare till distributörerna. Som jag ser det bör distriktsgruppens verksamhetsområde inte utökas utöver funktionen som mellanhand och överlämnare eller bör rättare sagt utökas med största försiktighet, eftersom detta endast kan innebära ökad risk för att det hemliga arbetet skall avslöjas och verksamhetens integritet skadas. Naturligtvis kommer distriktsgrupperna också att diskutera alla partifrågor, men det är endast kommittén som kan avgöra alla allmänna frågor i den lokala verksamheten. Det är nog endast i frågor rörande den tekniska sidan av distributionen och spridningen som distriktsgruppen bör få verka självständigt. Denna gruppens sammansättning skall bestämmas av kommittén, dvs kommittén utser en eller två av sina medlemmar (eller rentav personer som inte är medlemmar) till ombud i ett distrikt och ger dem i uppdrag att bilda en distriktsgrupp, vars samtliga medlemmar återigen godkänns av kommittén så att säga i denna befattning. Distriktsgruppen är en filial till kommittén och får sina befogenheter endast av den.

Jag går nu över till frågan om propagandistgrupperna. Att organisera sådana skilt i varje distrikt är knappast möjligt med hänsyn till bristen på propagandistkrafter och därtill knappast önskvärt. Propagandan bör föras i en och samma anda av hela kommittén och den måste strikt centraliseras. Jag föreställer mig därför saken på följande sätt: kommittén ger några medlemmar i uppdrag att organisera en grupp propagandister (som blir en filial till kommittén eller en av kommitténs instanser). Denna grupp som för att hålla sin verksamhet hemlig tar distriktsgrup-

pernas tjänster i anspråk skall bedriva propaganda i hela staden, i hela det område som ”lyder” under kommittén. Vid behov kan gruppen bilda undergrupper som den så att säga anförtror en eller annan del av sina funktioner. Men detta kan ske endast med kommitténs samtycke, och kommittén måste alltid och ovillkorligen ha rätt att sända en representant till varje grupp, undergrupp eller cirkel som är någotsånär anknuten till rörelsen.

Samma organisationsmodell, samma typ av kommittéfilial eller kommittéinstans, bör användas beträffande alla de olika grupper som betjänar rörelsen: student- och gymnasistgrupper, grupper av låt oss säga medverkande tjänstemän, transport-, tryckeri- och passgrupper, grupper som ordnar hemliga mötesplatser, grupper för att uppspara angivare, militärgrupper, grupper för anskaffning av vapen, grupper som till exempel etablerar ”inkomstbringande ekonomiska företag” osv. Hela konsten att leda en hemlig organisation bör bestå i att utnyttjavarje möjlighet och ”ge var och en någonting att göra” samtidigt som man behåller ledningen över hela rörelsen, givetvis inte genom att utnyttja sin makt utan genom sin auktoritet, sin energi, sin större erfarenhet, mångsidighet och talang. Denna anmärkning gäller den möjliga och vanliga invändningen att en sträng centralisering alltför lätt kan störta rörelsen i olycka i händelse att en oduglig person hamnar i centrum och får stor makt. Detta är naturligtvis möjligt, men det kan inte förebyggas genom val och decentralisering, vilken på intet vis kan tillåtas i någon större utsträckning och vilken rentav är skadlig i det revolutionära arbetet under självhärskardömet. Inga stadgar kan utgöra ett hinder mot detta. Det enda sättet att förhindra något sådant är ”kamratlig påverkan” med början från resolutioner av alla möjliga undergrupper, vidare deras hänvändelse till centralorganet och centralkommittén och fram till (i värsta fall) störtande av helt odugliga makthavande personer. Kommittén måste vinnlägga sig om största möjliga arbetsfördelning och hålla i minnet att det i olika delar av det revolutionära arbetet fordras olika slags begåvning, att en person som är absolut oduglig som organisatör ibland kan bli en oersättlig agitator eller att en person som inte passar för strängt hemligt arbete kan bli en utmärkt propagandist osv.

På tal om propagandister vill jag säga några ord mot bruket att överbelasta detta yrke med obegåvade människor och därmed sänka propagandanivån. Det händer ibland att varje student urskillningslöst be-

traktas som propagandist och att varje ungdom kräver ”att få en cirkel” osv. Detta måste bekämpas då det är till stor skada. I verkligheten finns det mycket få principfasta och skickliga propagandister (och för att bli en sådan fordras det en hel del studier och erfarenhet), och de bör specialiseras, helt sättas in i detta arbete och väl omhändertats. Man måste anordna flera föreläsningar i veckan för dem och i tid sända dem till andra städer. Överhuvudtaget bör skickliga propagandister företa rundresor till andra städer. Och de gröna ungdomarna bör huvudsakligen sättas in på praktiska angelägenheter, vilka brukar försummas jämfört med studenternas vandring mellan olika cirkel som optimistiskt benämns ”propaganda”. För viktiga praktiska angelägenheter fordras det naturligtvis också grundlig träning, men här är det dock lättare att finna någon uppgift även för ”nybörjare”.

Nu till företagsgrupperna. De är särskilt viktiga för oss: rörelsens hela huvudstyrka ligger just i arbetarnas organisation på storföretagen, ty där finns inte bara den största utan också den mest inflytelserika, utvecklade och kampdugligaste delen av arbetarklassen. Varje företag måste vara vår fästning. Och därför måste arbetarorganisationen på företaget vara lika hemlig inuti sig, lika ”förgrenad” utanför sig, dvs i sina yttre relationer, lika långt och åt lika många håll skicka ut sina tentakler som varje annan revolutionär organisation. Jag framhåller att även här en grupp revolutionära arbetare absolut måste bli kärnan, ledaren, ”herren”. Vi måste helt bryta med den traditionella socialdemokratiska organisationen av ren arbetar- eller fackföreningstyp, företagscirkelarna medräknade. Företagsgrupperna eller företagskommittén (för att skilja den från andra grupper, som det bör finnas ett stort antal av) bör bestå av några få revolutionärer som får uppdrag och befogenheter att bedriva hela det socialdemokratiska arbetet på företaget direkt från kommittén. Varje medlem av företagskommittén bör betrakta sig som kommitténs representant och skyldig att verkställa alla dess order och iakttä alla ”lagar och sedvanor” i denna ”fältarmé” som han tagit värvning i och som han i krigstid inte har rätt att lämna utan ledningens tillstånd. Företagskommitténs sammansättning har därför mycket stor betydelse, och en av kommitténs huvuduppgifter bör vara att på rätt sätt organisera dessa underkommittéer. Jag tänker mig saken på följande sätt: kommittén anförtror några medlemmar (plus till exempel några arbetare som av en eller annan anledning inte kommit med i kommittén men som kan göra nytta på gr-

und av sin erfarenhet och människokänedom, sina förståndsgåvor och förbindelser) att organisera underkommittéer på alla företag. Gruppen rådgör med distriktsombuden, arrangerar några möten, prövar noggrant medlemskandidaterna till företagets underkommittéer, utsätter dem för omständligt korsförhör och vid behov för hårda prov och försöker sålunda personligen granska och pröva största möjliga antal medlemskandidater till underkommittén på företaget ifråga. Sist och slutligen föreslår gruppen kommittén att godkänna en viss sammansättning av varje företagsgrupp eller att ge en viss arbetare i uppdrag att föreslå, välja ut eller sammanställa en hel underkommitté. På samma sätt bestämmer kommittén också vem som skall upprätthålla förbindelsen med den och hur det skall gå till (den allmänna regeln är att det skall ske genom distriktsombud, men regeln kan kompletteras och ändras). Eftersom dessa underkommittéer på företagen är så viktiga, bör vi så långt möjligt sträva efter att varje underkommitté skall ha både en adress för att kontakta centralorganet och ett säkert förvaringsställe för en förteckning över sina kontakter (dvs att de uppgifter som behövs för att omedelbart återupprätta underkommittén i händelse av arresteringar så regelbundet och fullständigt som möjligt skall överlämnas till particentrum för förvaring på en plats där de ryska gendarmerna inte kan få tag i dem). Överlämnandet av adresserna skall självfallet bestämmas av kommittén på grundval av egna överväganden och den information den har, och inte enligt en fiktiv rätt till "demokratisk" fördelning av adresserna. Det kan slutligen vara på sin plats att påpeka, att det ibland kan bli nödvändigt eller blir bekvämare att i stället för en företagsunderkommitté med flera medlemmar inskränka sig till att utse en företrädare (jämte ersättare) för kommittén. När företagsunderkommittén har uppstått, måste den sätta igång med att på företaget upprätta en hel rad grupper och cirklar med skilda uppgifter och olika grad av sekretess och organisation. Till exempel grupper för distribution och spridning av litteratur (det är en av de allra viktigaste funktionerna, som måste organiseras på så sätt att vi får en riktig egen posttjänst, att inte bara distributionsmetoder utan också hembärning testas och prövas, att man lär känna alla adresser och hur man kan ta sig fram till varje adress), cirklar för läsning av illegal litteratur, grupper för att uppspara angivare[3], grupper för att speciellt leda fackföreningsrörelsen och den ekonomiska kampen, cirklar för agitatorer och propagandister som kan ta upp och föra långa samtal fullt

legalt (om maskiner, inspektörer m m), dvs tala offentligt och riskfritt för att känna folk på pulsen och sondera terrängen osv.[4] Underkommittén på företaget bör sträva efter att omspanna hela företaget, största möjliga antal arbetare med ett nät av olika slags grupper (eller kontaktmän). Hur framgångsrik en underkommittés verksamhet är bör avgöras med hänsyn till hur många sådana grupper det finns, hur lätt de kan ta emot en propagandist på resande fot och framför allt hur bra det regelbundna arbetet på att distribuera litteratur samt samla uppgifter och brev är organiserat.

Den allmänna organisationstypen bör alltså enligt min mening se ut så här: i spetsen för hela den lokala rörelsen, hela det lokala socialdemokratiska arbetet, står en kommitté. Från den avgrenar sig underordnade instanser och filialer i form av för det första ett nät avverkställande kontaktmän, som omfattar (om möjligt) hela arbetarmassan och har organiserats som distriktsgrupper och företagsunderkommittéer. I fredstid kommer detta nät att distribuera litteratur, flygblad, upprop och hemliga meddelanden från kommittén; i krigstid kommer det att anordna demonstrationer och andra kollektiva aktioner. För det andra utgår från kommittén en rad cirklar och grupper av olika slag som betjänar hela rörelsen (propaganda, transport, alla slags hemliga aktioner m m). Alla grupper, cirklar, underkommittéer osv bör vara institutioner som lyder under kommittén eller vara dess filialer. En del av dem deklarerar öppet sin önskan att inträda i Rysslands socialdemokratiska arbetarparti och inträder i det om de godkänns av kommittén. De åtar sig då vissa funktioner (på uppdrag av eller enligt överenskommelse med kommittén), förpliktar sig att följa partiorganens beslut, får samma rättigheter som andra partimedlemmar, kommer att betraktas som de närmaste kandidaterna till medlemskap i kommittén osv. Andra kommer inte att ingå i Rysslands socialdemokratiska arbetarparti, de blir cirklar organiserade av partimedlemmar eller anknutna till en eller annan partigrupp osv.

I alla sina inre angelägenheter är medlemmarna i alla dessa grupper självfallet lika jämställda sinsemellan som kommittémedlemmarna är det. Det enda undantaget är att rätten att personligen kontakta den lokala kommittén (jämte centralkommittén och centralorganet) förbehålls den person (de personer) kommittén utsett härför. I övrigt kommer denna person att vara jämställd med alla de andra, vilka har samma rätt (dock ej personligen) att vända sig till den lokala kommit-

tén, centralkommittén och centralorganet. Det nämnda undantaget blir alltså i grund och botten inget brott mot jämlikheten utan endast en ofrånkomlig eftergift för de obetingat nödvändiga sekretesskraven. En kommittémedlem som underlåtit att vidarebefordra ett meddelande från "sin" grupp till kommittén, centralkommittén eller centralorganet kommer att ställas till svars för ett direkt brott mot partiplikten. Vad vidare beträffar hur pass hemliga olika slags cirklar skall vara och hur de skall organiseras, så beror det av deras funktioners natur. I enlighet därmed kommer det att finnas organisationer av de mest olika slag (från de mest "strikta", snäva och slutna till de mest "fria", breda, öppna och löst utformade). För distributörgruppen krävs till exempel den strängaste sekretess och militärdisciplin. Propagandistgruppen måste också hålla sin verksamhet hemlig medan den inte i samma utsträckning är i behov av militärdisciplin. Cirklar av arbetare som läser tillåten litteratur eller anordnar diskussioner om yrkesbehov kräver ännu mindre hemlighetsmakeri osv. Distributörgrupperna måste tillhöra Rysslands socialdemokratiska arbetarparti och känna några av dess medlemmar och funktionärer. En grupp som studerar arbetsförhållandena och utarbetar fackliga krav behöver inte ovillkorligen tillhöra partiet. Cirklar av högskolestuderande, officerare och tjänstemän, som bedriver självstudier under medverkan av en eller ett par partimedlemmar, bör ibland överhuvudtaget inte alls veta att dessa tillhör partiet osv. I ett avseende måste vi emellertid absolut kräva största möjliga organisation i dessa filialgrupper, nämligen att varje partimedlem som deltar i en sådan är formellt ansvarig för sakernas tillstånd i gruppen och även måste vidta alla åtgärder för att centralkommittén och centralorganet skall få en så fullständig föreställning som möjligt om gruppens sammansättning, hela mekanismen och innehållet i dess arbete. Detta är nödvändigt både för att particentrum skall få en fullständig bild av rörelsen i dess helhet, för att kandidater till olika partiposter skall kunna väljas ut i en så bred krets som möjligt, för att alla grupper av ett och samma slag över hela Ryssland skall kunna lära av en grupp (genom centrums förmedling) och för att kunna skydda mot provokatörer och suspekta individer. Kort sagt, det är alltid och under alla omständigheter absolut nödvändigt.

Hur skall då detta uppnås? Genom regelbundna rapporter till kommittén, genom att största möjliga del av innehållet i största möjliga antal sådana rapporter vidarebefordras till centralorganet, genom att medlem-

mar i centralkommittén och den lokala kommittén besöker olika slags grupper och slutligen genom att en förteckning över kontakterna med denna grupp, dvs några medlemmars namn och adress, absolut överlämnas till en förvaringsplats (och till partibrånen vid centralorganet och centralkommittén). Först när rapporterna inlämnats och förteckningarna över kontakterna överlämnats kan man säga att partimedlemmen i en grupp har uppfyllt sin plikt; först då kan hela partiet börja lära av varje praktiskt arbetande grupp, först då kommer den fara som arresteringar medför att minska, eftersom det för centralkommitténs ombud som har kontakter med en mängd grupper alltid blir en lätt sak att genast finna ersättare och få igång arbetet på nytt. Om en kommitté spårar upp av polisen, så kommer det inte att innebära att hela maskineriet förstörts utan endast att ledarna försvinner vilka dock har färdiga ersättare. Påståendet att det med hänsyn till sekretesskraven är omöjligt att vidarebefordra rapporter och kontakter är ingen invändning. Om bara viljan finns, så är det alltid och kommer det alltid att vara möjligt att lämna (eller sända) vidare meddelanden och kontakter så länge vi har kommittéer, en centralkommitté och ett centralorgan.

Vi har nu kommit fram till en ytterst viktig princip för all partiorganisation och partiverksamhet: medan största möjliga centralisering krävs för den ideologiska och praktiska ledningen av rörelsen och proletariats revolutionära kamp, krävs största möjliga decentralisering för informationen om rörelsen till particentrum (och följaktligen också till partiet som helhet), för ansvaret mot partiet. Ledas skall rörelsen av så få och så homogena grupper som möjligt av yrkesrevolutionärer med stor praktisk erfarenhet. Delta i rörelsen skall så många och så olikartade och heterogena grupper som möjligt från de mest olika skikt av proletariats (och andra klasser inom folket). Och beträffande varje sådan grupp måste partiets centrum alltid ha inte bara exakta uppgifter om dess verksamhet utan också fullständigast möjliga uppgifter om sammansättningen av den. Vi måste centralisera ledningen av rörelsen. Vi måste även (och just för den skull, ty utan information är centralisering omöjlig) så mycket som möjligt decentralisera ansvaret mot partiet för varje enskild medlem i det, för var och en som deltar i arbetet och för varje cirkel som tillhör partiet eller är anknuten till det. Denna decentralisering är en nödvändig förutsättning för revolutionär centralisering och ett nödvändigt korrektiv till den. Först när centraliseringen genomförts helt och

fullt och vi kommer att ha ett centralorgan och en centralkommitté, blir det möjligt för varje grupp, hur liten den är, att vända sig till dem – och att göra detta regelbundet, som resultat av en under flera år utarbetad praktik. Därmed elimineras möjligheten av tråkiga följder av en tillfälligt misslyckad sammansättning av en eller annan lokalkommitté. Nu, då vi direkt griper oss an med att faktiskt ena partiet och att skapa en verklig central ledning, måste vi särskilt väl minnas, att detta centrum blir maktlöst, om vi inte samtidigt genomför en maximaldecentralisering både beträffande ansvaret mot det Och beträffande informationen till det om alla kuggar och hjul i partimaskineriet. En sådan decentralisering är endast den omvända sidan av den arbetsfördelning, som enligt vad som allmänt erkänns utgör ett av de mest aktuella praktiska behoven i vår rörelse. Inga officiella erkännanden av en viss organisation som ledande, inget inrättande av en formell centralkommitté kommer ännu att göra vår rörelse verkligt enad, att skapa ett fast militant parti, om particentrum liksom tidigare förblir avskuret från det direkta praktiska arbetet av lokala kommittéer av den gamla typen, dvs kommittéer som å ena sidan består av en hel hop personer, som var och en sysslar med alla möjliga angelägenheter utan att ägna sig åt enskilda funktioner i det revolutionära arbetet, utan att vara ansvariga för speciella aktioner och utan att slutföra en gång åtagna, väl genomtänkta och förberedda uppgifter, och som ödslar bort en massa tid och kraft på skenradikalt plottrande, medan det å andra sidan finns en hel mängd student- och arbetarcirklar, som till hälften överhuvudtaget är okända för kommittén medan de övriga är lika tungrodda som kommittén, lika litet specialiserade, lika litet skaffar sig yrkesmässiga erfarenheter, inte använder andras erfarenheter och precis på samma sätt som kommittén är sysselsatta med ändlösa rådslag ”om allt”, med val och uppgörande av stadgar. För att centrum skall kunna arbeta bra måste lokalkommittéerna omdana sig själva, specialisera sig och bli ”sakligare”, eftersträva verklig ”fulländning” i den ena eller andra praktiska funktionen. För att centrum inte bara skall kunna ge råd, övertala och tvista (såsom hittills varit fallet) utan verkligen kunna dirigera orkestern, måste man exakt veta vem som spelar vilken fiol och var han gör det, var och hur och vilket instrument någon lärt sig eller håller på att lära sig spela, var och varför någon spelar falskt (då musiken börjar skorpa i öronen) och vem man måste omplacera och hur och vart för att rätta till dissonansen osv. För närvarande –det måste sägas öp-

pet – känner vi inte till något annat om kommitténs verkliga inre arbete än antingen dess flygblad och allmänt hållna skrivelser eller vad vi fått veta genom vänner och goda bekanta. Men det är ju löjligt att tro, att ett stort parti, som är i stånd att leda den ryska arbetarrörelsen och som förbereder en allmän anstormning mot självhärskardömet, kan inskränka sig till detta. Antalet kommittémedlemmar måste minskas, var och en av dem måste såvitt möjligt anförtros en bestämd, speciell och ansvarsfull funktion, som han är redovisningsskyldig för, ett särskilt, ytterst litet, verkställande centrum måste bildas, det måste utformas ett nät av verkställande förtroendemän, vilka förbinder kommittén med varje stor fabrik, regelbundet sprider litteratur och ger centrum en exakt bild av denna spridning och hela mekaniken i arbetet och slutligen måste det bildas talrika grupper och cirklar, vilka åtar sig olika funktioner eller förenar personer, som står socialdemokratien nära, som hjälper den och bereder sig att bli socialdemokrater, så att kommittén och centrum alltid känner dessa cirkelars verksamhet (och sammansättning) – det är detta som en reorganisation av partikommittén i S:t Petersburg och av alla andra partikommittéer måste gå ut på, och det är därför som frågan om stadgarna har så liten betydelse.

Jag har börjat med en analys av stadgeutkastet för att åskådligare visa vad mina förslag syftar till. Och som resultat härav har det, hoppas jag, blivit klart för läsaren att man egentligen skulle kunna klara sig utan stadgar, om man ersätter dem med regelbunden rapportskyldighet för varje cirkel, varje funktion i arbetet. Vad kan man skriva in i stadgarna? Kommittén leder alla (det är klart ändå). Kommittén utväljer en verkställande grupp (det är inte alltid nödvändigt, och när det är nödvändigt, så är det inte en sak för stadgarna utan det gäller att informera centrum om hur denna grupp är sammansatt och vilka som är ersättare för den). Kommittén fördelar olika arbetsuppgifter mellan sina medlemmar och uppdrar åt var och en att regelbundet rapportera till kommittén och meddela centralorganet och centralkommittén hur sakerna går (också här är det viktigare att meddela centrum om den företagna fördelningen än att i stadgarna skriva in en regel, som på grund av vår brist på krafter ofta inte kommer att tillämpas). Kommittén måste exakt fastställa vilka som tillhör den. Kommittén kompletteras genom kooptation. Kommittén utser distriktsgrupper, underkommittéer på företag och olika andra grupper (om man skall räkna upp vad sola är önskvärt,

så blir man aldrig färdig med det och det är meningslöst att ge en ungefärlig uppräknig i stadgarna; det räcker med att meddela centrum att de har bildats). Distriktsgrupperna och underkommittéerna organiserar följande cirklar ... Det skulle vara alldeles meningslöst att avfatta sådana stadgar för närvarande eftersom vi har mycket få (på många platser har vi överhuvudtaget inga) allmänna partierfarenheter av den verksamhet som bedrivs av olika grupper och undergrupper av sådant slag. För att skaffa sig sådana erfarenheter krävs inte stadgar utan att det organiseras, om man så kan uttrycka sig, en partiunderrättelse: varje lokalorganisation hos oss förslösar nu åtminstone flera kvällar på att diskutera stadgar. Om i stället varje medlem ägnade denna tid åt att avfatta en utförlig och genomtänkt rapport till hela partiet om sin speciella funktion, så skulle saken vinna hundrafalt.

Och det är inte helt sonika därför att det revolutionära arbetet inte alltid tillåter en fast organisatorisk form som stadgar är obehövliga. Nej, en fast organisatorisk form för hela arbetet är nödvändig och vi måste sträva efter detta så långt det är möjligt. Det är möjligt i en långt större omfattning än man vanligen tror, men det nås inte genom stadgar utan endast och uteslutande (vi upprepar detta ännu en gång) genom att ge particentrum exakt information: först då kommer vi att få en reell fast form, förbunden med reellt ansvar och offentlighet (inom partiet). Men vem av oss vet inte att allvarliga konflikter och meningsskiljaktigheter hos oss egentligen inte alls löses genom votering "enligt stadgarna" utan genom kamp och hot att "ge sig iväg"? De flesta av våra kommittéers historia under de senaste 3-4 årens partiliv är full av sådan inre kamp. Det är mycket synd, att denna kamp inte fått fast form: den skulle då ha blivit mycket lärorikare för partiet, för våra efterkommandes erfarenheter. Men en sådan nyttig och nödvändig fast form skapas inte genom några stadgar utan uteslutande genompartioffentlighet. Under självhärskardömet kan hos oss inte finnas något annat medel och vapen för partioffentlighet än regelbunden information till particentrum.

Och först när vi lärt oss att i bred skala tillämpa denna offentlighet, kommer vi verkligen att samla erfarenheter av hur de olika organisationerna fungerar och endast på grundval av så omfattande och mångåriga erfarenheter kan man utarbeta stadgar, som inte blir pappersstadgar.

Noter:

[1] Sedan mina opponenter vid flera tillfällen uttryckt önskemål om att kunna utnyttja detta brev som dokument, skulle jag för min del rentav anse det – hur skall jag uttrycka saken mildast? – vara opassande att göra några ändringar vid tryckningen.

[2] Vi bör vinnlägga oss om att i kommittén ta in revolutionära arbetare som har de mesta kontakterna och det bästa "ryktet" bland arbetarmassan.

[3] Vi måste få arbetarna att förstå, att även om det ibland utan tvekan kan vara absolut nödvändigt att likvidera en angivare, provokatör eller förrädare, så är det inte alls önskvärt utan felaktigt att sätta detta i system. Vi måste söka bygga upp en organisation som kan oskadliggöra angivare genom att avslöja och förfölja dem. Det är omöjligt att undanröja alla angivare, men att skapa en organisation som spårar upp dem och fostrar arbetarmassan är både möjligt och nödvändigt.

[4] Vi behöver också stridsgrupper av arbetare – som hemförlovats från militärtjänsten eller som utmärker sig för styrka och spänst – till demonstrationer, för att befria fångelseinterner osv.

V.I. Lenin

Det klandestina partiet och det öppna arbetet^[1]

1912

Frågan om det klandestina partiet och det ryska socialdemokraternas öppna arbete är en kardinalfråga för partiet. Det har varit en angelägenhet för RSDAP genom hela den efterrevolutionära perioden och har givit upphov till de bittraste strider inom dess led.

Kampen över denna fråga har mestadels förts mellan likvidatorerna och anti-likvidatorerna, och bitterheten kommer helt och hållet från det faktum att det rör sig om frågan om vårt gamla klandestina parti ska fortsätta finnas eller inte. RSDAPs konferens i december 1908 fördömde med eftertryck likvidationismen och, i en särskild resolution, formulerade partiets syn på organisationsfrågan: Partiet består av klandestina socialdemokratiska celler, vilka för sig måste etablera ”stödjepunkter för arbetet bland massorna” i form av ett så brett och förgrenat nätverk av olika öppna arbetarföreningar som möjligt.

Både Centralkommiténs plenum i januari 1910 och den Allryska konferensen i januari 1912 bekräftade fullt ut partiets syn på frågan. En helt och hållet definitiv och fast uppfattning av denna syn på frågan är kanske klarast beskriven i den senaste Dnevik av kamrat Plechanov (nr 16, april 1912). Vi säger ”klarast” för det var Plechanov som vid denna tidpunkt intog en neutral ståndpunkt (angående januarikonferensens betydelse). Och från hans neutrala ståndpunkt så bekräftar han fullt ut den etablerade partisynen genom att säga att de s.k. ”initiativgrupperna” – vilka brutit sig ur partiorganisationen eller övergivit den eller uppstått utanför den – inte kan anses tillhörande tillhöra partiet utan ett särskilt beslut

taget av de klandestina cellerna på en kongress eller en konferens. Det är anarkism i förhållande till principerna och stöd till och legitimering av likvidationism i förhållande till praktiken, skrev kamrat Plechanov, att låta ”initiativgrupperna” själva besluta om de tillhör partiet.

Det kan tyckas, i ljuset av den neutrale Plechanovs senaste förklaring, att frågan som helt definitivt har beslutats av partiet vid så många tillfällen kan anses som slutbehandlad. Men resolutionen från den senaste likvidationistkonferensen tvingar oss att återvända till den med hänsyn till de nya försöken att skapa oreda av det som var utrett och fördunkla saker som var klargjorda. Tillsammans med de mest vildsinta attacker mot anti-likvidatorerna, förklarar Nevsky Golos (nr. 9) att den nya konferensen inte var likvidationistisk. Ändå visar konferensens resolution angående en av de viktigaste frågorna, den om det klandestina partiet och det öppna arbetet, att det uppenbarligen var en helt igenom likvidationistisk konferens.

Det är därför nödvändigt att analysera resolutionen i detalj och att citera den i dess helhet för detta syfte.

|

Resolutionen från likvidatorernas konferens har som rubrik ”Organisatoriska former för partiuppbyggandet”, men ändå så avslöjar dess första punkt att det inte handlar om ”former” för uppbyggandet, utan om vilket sorts parti – gammalt eller nytt – som de vill ”bygga”. Här är första punkten:

”Denna konferens har efter att diskuterat formerna och metoderna för partiuppbyggandet nått följande slutsatser:

”1. Förvandlingen av det Socialdemokratiska partiet till en självstryande organisation för det socialdemokratiska proletariatet kan förverkligas endast i den mån som den socialdemokratiska organisationen tar form i processen av att dra in arbetarnas massor i öppna sociala och politiska aktiviteter i alla dess uppenbarelseformer”

Således är det allra första ordet i resolutionen om uppbyggandet av Partiet ett obestriddigt erkännande av nödvändigheten att förvandla det Socialdemokratiska partiet. Detta är udda, mildt uttryckt. Självklart har varje partimedlem rätt att eftersträva partiets ”förvandling”, men det är allom bekant att under de senaste fyra åren har frågan varit om man erkänner det gamla partiet eller inte! Det vet alla!

Partiresolutionen (december 1908) talade i klaraste tänkbara ordalag i

sitt fördömande av likvidatorerna, som ville ”ersätta” det gamla partiet med ett nytt. I april 1912 frågade Plechanov försvararna av ”initiativgrupperna”, vilka planerade (och gjorde) ett upprop till en likvidationistkonferens, rakt ut: ”Existerar vårt gamla parti eller inte?” (Dnevnik Sotsial-Demokrata, Nr. 16, april 1912, s. 8).

Frågan kan inte undvikas. Den är ställd utifrån en fyraårig kamp. Den uttrycker fullt allvaret i den s.k. ”partikrisen”.

När denna fråga besvaras genom att säga: ”Förvandlingen av det Socialdemokratiska partiet ... kan förverkligas endast...” så ser vi direkt att det inte är ett svar, utan bara ett undvikande utan innehåll.

Inga förutom medlemmarna i det gamla partiet kan tala om partiets förvandling. Genom att undvika frågan om det finns ett gammalt parti eller inte, och genom att utan tvekan deklarerar (tillsammans med icke-partiansluta ”initiativgrupper”) det ni kallar en ”förvandling”, så gör ni ingenting annat mina herrar än att bekräfta att er ståndpunkt är likvidationistisk! Detta blir än mer tydligt då resolutionen, efter den helt meningslösa och högtravande frasen om en ”självstyrande organisation för det socialdemokratiska proletariatet”, förminskar frågan till förslaget att denna ”förvandling” ”kan förverkligas endast i den mån som den socialdemokratiska organisationen tar form [vi ska inte hänga upp oss på den löjliga, uppblåsta och korkade ordskalet] i processen av att dra in arbetarnas massor i öppna sociala och politiska aktiviteter”!!

Vad betyder detta? Kallar författarna till denna förbluffande resolution strejker och demonstrationer ”att dra in massorna i öppna”, etc., aktiviteter? Logiken antyder det! I detta fall är resolutionen rent nonsens, för alla vet att ”organisationen tar form” även utan strejker och demonstrationer. Organisationen, kloka herrar, är alltid där, medan massorna bara går till öppen handling då och då.

Om med ”öppna sociala och politiska aktiviteter” (vilken byråkratisk-liberal stil detta folk använder – precis som Russkiye Vedomosti för 30 år sedan!) likvidatorerna menar de öppna formerna för arbetarrörelsen, och inte alls strejker, demonstrationer o.s.v., lysande!, också i sådant fall är resolutionen fullständigt nonsens, för det är på intet sätt så att ”endast” i processen av att dra massorna in i den öppna rörelsen som organisationen i vårt land ”tar form” eller har tagit form. Vi har organisationer på många platser där inga former av öppen rörelse är tillåten.

Således är resolutionens huvudpunkt (organisationen tar form ”endast i

den mån”) definitivt värdelös. Det är ingenting annat än en röra.

Men det finns ett uppenbart likvidationistisk innehåll i röran. En förvandling är möjlig endast i processen av att dra in massorna i den öppna rörelsen – det är slutsatsen av all gallimatias i punkt 1. Och detta är den renaste likvidationism.

I fyra år har partiet sagt: vår organisation består av klandestina celler, omgärdade av ett så brett och förgrenat nätverk av öppna föreningar som möjligt.

I fyra år har likvidatorerna förnekat att de är likvidatorer, och under fyra år har de påstått: en förvandling kan genomföras endast genom att dra in massorna i den öppna rörelsen. De undviker frågan om vad vårt parti består av och hur detta gamla parti är, och gör på exakt det sätt som passar legalisterna. Det är i hög grad samma gamla historia; i april 1912 frågade Plechanov: Existerar vårt gamla parti eller inte? Likvidatorernas konferens svarar: ”en förvandling kan förverkligas endast i den mån som massorna dras in i den öppna rörelsen”!

Detta är svaret från legalisterna som har brutit med partiet och som igår var starka och ansatte partiet, men som idag (efter att ha besegrats) är timida och försvarar sig med vältalighet.

II

Punkt två i resolutionen lyder:

”2. Med den förändrade sociala och politiska situationen jämfört med den för-revolutionära epoken, så måste de de klandestina partiorganisationer som existerar och de som uppkommer anpassa sig till den öppna arbetarrörelsens nya former och metoder.”

Åter igen lysande logik. En förändring i den sociala situationen kräver bara så där en förändring av organisationsformerna, men resolutionen säger ingenting om på vilka grunder de lägger fram riktningen för denna förändring.

Varför hänvisar resolutionen till ”den förändrade sociala och politiska situationen”? Uppenbart för att bevisa, lägga grunder för och dra de praktiska slutsatserna: det är nödvändigt för den klandestina organisationen att anpassa sig till den öppna rörelsen. Men premissen rättfärdig är inte en sådan slutsats. ”Med en förändring av den sociala situationen” så måste den öppna organisationen anpassa sig till den klandestina – en sådan slutsats är precis lika legitim!

Varför all denna förvirring från likvidatorernas sida?

För de är rädda för att säga sanningen och vill sitta på två stolar samtidigt.

Sanningen är att likvidatorerna står för en likvidationistisk bedömning (gjord av Levitsky, Larin, Yezhov och andra) av den "nuvarande situationen", för att förklara hur "den sociala och politiska situationen har förändrats är en bedömning av den nuvarande situationen.

Men de är rädda för att lägga fram sin bedömning i klara ordalag. Faktiskt, konferensen kunde inte ens förmå sig att resa frågan. Stillatigande, smygande och på ett hemligt sätt, så vidmakthåller den synpunkten att det har skett (någon sorts) förändringar som kräver "anpassning" av det klandestina till det öppna.

Detta är ett synsätt som inte skiljer sig på något sätt från Kadetterna, vilket den socialdemokratiska pressen vid upprepade tillfällen har påpekat. Kadetterna erkänner helt och hållet att deras parti "i dess helhet är tvingade att fortsätta i klandestinitet" (se punkt 3 i likvidatorernas resolution) och att, i ljuset av den förändrade situationen, det klandestina partiet måste anpassa sig till den öppna rörelsen. Vad det gäller Kadetterna är detta tillräckligt. För dem är förbudet av deras parti, dess klandestinitet, en olycka, en "abnormitet", en överlevnadsfråga, medan det huvudsakliga, det väsentliga och grundläggande är deras öppna arbete. Denna syn är den logiska följd av den "bedömning av situationen" som formulerats av herr Gredeskul: vad som behövs är inte en ny revolution, utan endast "konstitutionellt arbete".

Kadettpartiets klandestinitet är en olycka; det är ett undantag från den allmänna regeln om "konstitutionellt arbete". Följaktligen den logiska slutsatsen att den klandestina organisationen måste "anpassa sig till den öppna rörelsen". Och så är sakernas tillstånd vad gäller Kadetterna.

Men det Socialdemokratiska partiet har ett annat synsätt. Huvudslutsatsen som kan dras från vår bedömning – partiets bedömning – av situationen är att revolutionen är nödvändig och i antågande. Även om formerna för utvecklingen som leder till revolutionen har förändrats så återstår den gamla revolutionsuppgiften. Följaktligen slutsatsen: organisationsformerna måste förändras, "cellernas" form måste bli mer flexibel, deras utvidgning kommer ofta att ske genom utvidgningen, inte av cellerna själva, utan av deras lagliga "periferi", etc. Allt detta har lagts fram otaliga gånger i partiresolutioner.

Men denna förändring av den klandestina organisationens former täcks inte alls av formeln: "anpassning" till den öppna rörelsen. Det är något helt annat! De öppna organisationerna är stödjepunkter för att propagera idén om klandestina celler bland massorna. Med andra ord, förändrar vi formerna för att utöva inflytande för att garantera att vårt tidigare inflytande fortsätter i klandestin riktning.

Vad gäller formen för organisation så "anpassar sig" den klandestina organisationen till den öppna, men vad gäller partiarbetets innehåll, så "anpassar sig" de öppna aktiviteterna till de klandestina idéerna (Härav – detta kan sägas i förbigående – kriget som "revolutionära mensheviker" har fört mot likvidatorer.)

Bedöm nu hur bottenlöst våra likvidatorers tänkande måste vara för att acceptera den första premissen (om formerna för arbetet) och glömma den andra (om arbetets innehåll)! Och som titel för sin kadettvisdom har de ett argument om de organisatoriska formerna för partiets uppbyggnad som lyder som följer:

"Vi måste bygga partiet på ett sådant sätt att det reorganiseras genom att dra in massorna i den öppna rörelsen och anpassa den klandestina organisationen till den rörelsen."

Frågan uppkommer: ser detta ut som ett svar för partiet? (Att bygga partiet betyder att stärka och öka antalet klandestina celler, omgärdande av ett nätverk av öppna stödjepunkter.)

Eller ser det ut som en legitimering av ett kryphål för likvidatorerna, eftersom det repeterar Kadetternas och Folksocialisternas idéer? Det var exakt dessa idéer som som herr Peshekhonov, en folksocialist, försvarade i augusti 1906, när han försökte grunda ett "öppet parti" – se Russkoye Bogatstvo, 1906, Nr 8, och Proletary Nr 4, artikeln "Socialistrevolutionära mensheviker".

III

Den tredje punkten av resolutionen lyder:

"3. Även under nuvarande tidpunkt måste det Socialdemokratiska Partiet, då dess organisation fortfarande i sin helhet är tvingad till klandestinitet, sträva efter att genomföra olika delar av partiarbetet öppet och etablera ändamålsenliga institutioner för detta syfte."

Vi har redan påpekat att detta är en nära nog exakt beskrivning av Kadettpartiet, exakt från första till sista ordet. Men termen "socialdemok-

ratisk” är malplacerad här.

Det är sant att Kadettpartiet ”i dess helhet” är ”tvingat” att fortsätta vara klandestint, och att ”även” under nuvarande tidpunkt (när vi har en konstitution, tacka Gud) strävar de att genomföra delar av sitt partiarbete öppet.

Den tysta premissen som syns mellan varje rad av denna likvidationistiska resolution är dess erkännande av ”konstitutionellt arbete” som det ända arbetet eller, åtminstone, som det viktiga, grundläggande och bestående arbetet.

Detta är grundligt fel. Det är precis den liberala arbetarpolitiken.

Det Socialdemokratiska Partiet är klandestint både i sin helhet och i var och en av sina celler, och – vilket är det viktigaste av allt – i hela innehållet av sitt arbete, vilket är att propagera och bereda väg för revolutionen. Därför kan inte ens det mest öppna arbetet av det Socialdemokratiska partiets mest öppna cell anses som ”öppet genomfört partiarbete”

T.ex. så var den mest ”öppna” cellen i RSDAP mellan 1907-1912 den socialdemokratiska dumagruppen. Den var i en position där den kunde tala mer ”öppet” än någon annan. Den ensam var öppen, och kunde tala öppet om en stor mängd saker.

Men inte om allting! Och inte bara, allmänt talat, ”inte om allting”, utan särskilt, inte om sitt eget parti och dess partiarbete – ”inte om allting” och inte heller om det viktigaste. Detta är anledningen till att vi inte, inte ens vad gäller den socialdemokratiska dumagruppen, kan acceptera punkt tre i den likvidationistiska resolutionen, för att inte tala om återstående ”olika delar” av partiet.

Likvidatorerna förespråkar ett ”öppet” lagligt parti. Nu är de rädda (arbetarna har gjort dem rädda, och Trotskij råder dem att vara rädda) att säga det rakt ut. Nu säger de samma sak men använder små förklädnader. De säger inget om att göra partiet öppet. Men de förespråkar legalisering i delar.

Den neutrale Plechanov sade till likvidatorerna i april 1912 att de legalistiska ”initiativgrupper” som har brutit med partiet är anti-partigrupper. Likvidatorernas konferens svarar att de legalistiska ”initiativgrupperna” som har brutit sig ut är precis den öppna ledningen för olika delar av ”partiarbetet”; de är de ”öppna aktiviteter” till vilka det klandestina partiet måste ”anpassa” sig, till vilka vi sa dra massorna och som är mätstickan på och garantin för den nödvändiga ”förvandlingen” av partiet.

Vilka enfaldiga likvidatorerna måste ha hittat, om deras historia är sann, om dessa synpunkter godkändes av de ”anti-likvidatorer” som Trotskij tog med.

IV

Den sista punkten i resolutionen lyder

”4. Då den är oförmögen, p.g.a. dess existens klandestina förutsättningar, att dra stora delar av arbetarna, över vilka dess inflytande sträcker sig, in i sin sfär, så måste den socialdemokratiska organisationen förbinda sig med de politiskt aktiva delarna av proletariatet och genom dem med massorna, genom att etablera olika typer av av mer eller mindre utvecklande öppna eller klandestina politiska organisationer och olika typer av öppna täckmantlar (valkommittéer, politiska föreningar grundade på lagen från den fjärde mars, kommunföretag, föreningar för bekämpandet av de höga levnadskostnaderna, o.s.v.), liksom genom att koordinera sina handlingar med icke-politiska arbetarorganisationer.”

Här, åter igen, så lägger man fram oemotsägliga argument om öppna täckmantlar för att dölja vad som inte bara är omtvistat utan rakt av lividationistiskt.

Att etablera öppna politiska organisationer är precis vad Levitsky och N. R-kov har förordat; det är öppnandet av partiet bit för bit.

Under mer än ett år har vi sagt till likvidatorerna: sluta snacka och börja grunda era ”öppna politiska föreningar”, såsom ”föreningen för försvar av arbetarklassens intressen”, o.s.v. Sluta vara pratmakare och börja jobba!

Men de kan inte börja jobba eftersom det är omöjligt att realisera ett liberalt utopia i dagens Ryssland. Allt de kan göra är att på ett fördolt sätt försvara sina ”initiativgrupper”, vilka är sysselsatta med nyttiga samtal och ömsesidig uppmuntran, med förslag och överväganden angående ”öppna politiska organisationer”.

De försvara sina ”initiativgrupper”, genom att officiellt slå fast i sin resolution att den klandestina organisationen måste ”förbinda sig med de politiskt aktiva delarna av proletariatet och genom dem med massorna”!! Detta betyder att det är utanför cellerna som de ”politiskt aktiva” kan hittas! Är det inte bara nya ord för de välkända fraserna och utropen med innebörden att alla aktiva har flytt från det ”döda partiet” till ”initiativgrupperna”?

Trotskyj tillsammans med likvidatorerna som slängts ut från partiet lägger fram vad Nasha Zarya och Dyelo Zhizni sade öppet för att smäda det klandestina partiet, fast på ett ”mildare” sätt: enligt deras syn så är det utanför det smala klandestina partiet där de mest ”aktiva” finns, och det är med dem man måste ”förbinda sig”. Vi – likvidatorer som har brutit oss ut – är de aktiva elementen; genom oss måste ”partiet” förbinda sig med massorna.

Partiet har sagt, utan obestämd terminologi, att: i ledningen av den ekonomiska kampen, så måste den socialdemokratiska partipicellen samarbeta med fackföreningarna, med de socialdemokratiska cellerna inom dessa och med individuella ledare i fackföreningsrörelsen. Eller, i valkampanjen för Duman, är det väsentligt att fackföreningarna marscherar jämsides med partiet. Detta är klart, precist och lätt att förstå. Vad likvidatorerna istället förordar är en oklar ”koordination” mellan partiarbetet i allmänhet och de ”icke-politiska”, d.v.s. icke-parti, fackföreningarna. P.B. Axelrod försåg Trotskyj med likvidationistiska idéer. Trotskyj rådde Axelrod, efter den senares bittra motgångar i Nasha Zarya, att dölja idéerna med fraser som fördunklar dem.

Ingen kommer att bli förd bakom ljuset av detta följande. Likvidationistkonferensen kommer att lära arbetarna att mer noga studera meningen bakom undvikande fraseologi. Konferensen har ingenting att erbjuda arbetarna förutom denna lärdom, vilken är bitter och ointressant men inte värdelös i det borgerliga samhället.

Vi har studerat hur Levitsky klär sig i idéer från liberal arbetarpolitik som sina vardagskläder; det är inte svårt att upptäcka dem också i Trotskyj pråliga uttåg.

Partiets syn på den klandestina organisationen och dess öppna arbete står ut som än mer imponerande när den jämförs med all denna hycklande maskerad.

Noter:

[1] Traditionellt har ‘klandestint’ och ‘öppet’ översatts till ‘illegalt’ och ‘legalt’, men vi anser att dessa ord inte motsvarar hela andemeningen i det ryska originalet. Det ryska ordet har en dubbel betydelse, dels ‘illegalt’, men även ‘underjordiskt/klandestint’. Vad gäller ordet ‘legalt’ så syftar det just på ett ‘öppet’ arbete som i sig inte alltid måste hålla sig inom den borgerliga lagens ramar. Även om översättningen ‘öppet’ även skapar vissa problem så anser vi att det är bättre än ‘legalt’, t.ex. så pratar texten om områden där det legala arbetet inte är tillåtet, är det då legalt arbete?

Georg Lukács Historia och klassmedvetande 1922

Metodologiska aspekter på organisationsfrågan

Man kan inte mekaniskt skilja det politiska från det organisatoriska.
Lenin, Tal vid avslutningen av RKP:s XI kongress.

I

Organisationens problem hör till de frågor som, fastän de ibland - som t.ex. när anslutningsvillkoren[A] diskuterades - stått i centrum för den ideologiska kampen, teoretiskt är allra minst genomarbetade. Det kommunistiska partibegreppet, som attackerats och förtalats av alla opportunister och instinktivt tagits upp och anammats av de bästa revolutionära arbetarna, behandlas trots det vanligen som en enbart teknisk fråga och inte som en av revolutionens viktigaste intellektuella frågor. Orsaken är inte den att materialet för en sådan fördjupad teoretisk diskussion av organisationsfrågan skulle saknas. Teserna från II och III kongresserna[B], kampen om det ryska partiets inriktning och de senaste årens praktiska erfarenheter erbjuder ett överflödande rikt material. Men det förefaller som om de kommunistiska partiernas teoretiska intresse (alltid med undantag av det ryska partiet) i så hög grad skulle ha tagits i anspråk av problem förknippade med det ekonomiska och politiska världsläget, av

de taktiska slutsatser som måste dras och av deras teoretiska motivering, att det inte blivit något levande och aktivt intresse över för organisationsfrågans förankring i den kommunistiska teorin. Därigenom är mycket av det som sker korrekt på detta område en frukt snarare av en revolutionär instinkt än av en klar teoretisk ståndpunkt. Å andra sidan beror många taktiskt felaktiga attityder, som t.ex. kommit till uttryck i debatterna om enhetsfronten[C], på en oriktig uppfattning i organisationsfrågorna.

Men denna 'omedvetenhet' i organisationsfrågor är helt säkert ett tecken på rörelsens omogenhet. Ty om en rörelse är mogen eller inte, kan egentligen endast avgöras med hjälp av följande kriterium: antingen är den handlande klassen och dess ledande parti på ett abstrakt och omedelbart sätt medvetna om vad som bör göras, eller också har denna insikt, en konkret och förmedlad form. Det vill med andra ord säga, att så länge ett mål som man strävar mot ligger i ett ouppnåeligt fjärran kan visserligen särskilt framsynta människor i viss utsträckning skönja målet, dess väsen och dess sociala nödvändighet. Men trots det kommer de inte att vara i stånd att själva bli medvetna om de konkreta åtgärder, som skulle kunna leda till målet, de konkreta medel, som skulle kunna härledas ur deras eventuellt riktiga insikt. Naturligtvis kan också utopisterna uppfatta den faktiska situation riktigt, från vilken man måste utgå. Vad som gör dem till enbart utopister är, att de endast är i stånd att se denna som ett faktum eller på sin höjd som ett problem att lösa, utan att kunna komma till insikt om att det är just här, just i själva problemet, som såväl lösningen som vägen till denna finns given. De ser t.ex. "i eländet bara elände, utan att upptäcka den revolutionära, omstörtande aspekten som kommer att kasta det gamla samhället över ända." [1] Men den motsättning som här framhåvts mellan doktrinär och revolutionär vetenskap går utöver det fall, som Marx analyserar, och vidgar sig till en typisk motsättning i utvecklingen av den revolutionära klassens medvetande. I och med att proletariatet blev allt mera revolutionärt, förlorade eländet sin karaktär av givet, oföränderligt tillstånd och drogs in i handlingens levande dialektik. Men i dess ställe kommer - alltefter det stadium på vilket klassens utveckling befinner sig - andra förhållanden till vilka proletariatets attityd uppvisar en struktur, som är mycket likartad den som här analyserades av Marx. Ty det vore en utopistisk illusion att tro, att det överskridande av utopismen, som Marx här utfört genom att i tanken

överskrida dess första primitiva uppenbarelseform, redan skulle ha fullbordats för arbetarrörelsens del. Detta problem, som ytterst är frågan om den dialektiska relationen mellan 'slutligt mål' och 'rörelse', frågan om relationen mellan teori och praktik, upprepas i allt mera utvecklad form på varje avgörande nivå av den revolutionära utvecklingen, visserligen med ständigt växlande innehåll. Ty en uppgift blir alltid tidigare synlig i sin abstrakta möjlighet än i de konkreta formerna för sitt utförande. Och det riktiga eller felaktiga i frågeställningarna kan egentligen inte diskuteras ordentligt förrän detta andra stadium uppnåtts, när det är möjligt att uppfatta den konkreta totalitet som är bestämd att utgöra realiserandets miljö och vägen dit. I de första debatterna inom Andra Internationalen var t.ex. generalstrejken en rent abstrakt utopi, som först genom den första ryska revolutionen, genom den belgiska generalstrejken, etc., fick konturerna av en konkret form. På detta sätt förflöt årtal av akut revolutionär kamp, innan arbetarrådet förlorade sin utopistiska och mytologiska karaktär som universalmedel för alla revolutionens problem och för det icke-ryska proletariet började gälla för vad det är. (Därmed vill jag inte alls påstå, att denna klargörandets process redan är avslutad; tvärtom, jag tvivlar starkt på det. Men eftersom arbetarrådet här endast anfördes som exempel, ska vi inte gå in närmare på detta.)

Just organisationsfrågorna har i det längsta förblivit dolda i ett utopistiskt halvmörker. Det är ingen tillfällighet. Ty framväxten av de stora arbetarpartierna ägde för det mesta rum under perioder, då revolutionen endast hade ett teoretiskt inflytande på programmet och inte ansågs vara en fråga, som skulle vara omedelbart bestämmande för det dagliga livets alla handlingar. Det föreföll alltså inte nödvändigt att teoretiskt bilda sig en klar och konkret uppfattning om revolutionens förutsägbara utveckling, för att av detta dra slutsatser om det sätt, på vilket proletarietets medvetna del bör handla under revolutionen. Frågan om organisationen av ett revolutionärt parti kan emellertid endast utvecklas organiskt ur en teori för själva revolutionen. Det är först när revolutionen blivit en dagsfråga, som frågan om den revolutionära organisationen med tvingande nödvändighet kommer att tränga in i medvetandet hos massorna och deras teoretiska talesmän.

Men också då kan detta endast ske gradvis. Ty inte ens revolutionens

faktum, inte ens nödvändigheten av att ta ställning till den i egenskap av brännande aktuell fråga, vilket var fallet under och efter den första ryska revolutionen, skulle här kunna framtvunga en riktig förståelse. Orsaken är naturligtvis delvis att opportunisten redan slagit rot så djupt i de proletära partierna, att en riktig teoretisk insikt om revolutionen därigenom blivit omöjlig. Men inte ens där detta hinder fullständigt saknades, där en klar kunskap om revolutionens drivande krafter fanns, kunde denna utvecklas till en teori för den revolutionära organisationen. Här stod åtminstone delvis just de existerande organisationernas omedvetna, teoretiskt obearbetade och enbart 'framvuxna' karaktär i vägen för den principiella klarheten. Ty den ryska revolutionen avslöjade klart de västeuropeiska organisationsformernas begränsningar. Massaktionens och den revolutionära massstrejkens problem visar deras vanmakt inför massornas spontana rörelse, krossar den opportunistiska illusion, som göms i tanken på den 'organisatoriska förberedelsen' av sådana aktioner, och bevisar att sådana organisationer alltid endast följer i kölvattnet på massornas verkliga aktioner, hämmar och hindrar dem i stället för att befrämja dem eller kunna leda dem. Rosa Luxemburg, som klarast inser betydelsen av massaktioner, går mycket längre än denna elementära kritik. Med stor klarsynthet ser hon den traditionella organisationsuppfattningens begränsning i dess felaktiga förhållande till massan:

“Överskattningen och den felaktiga bedömningen av organisationens roll i proletarietets klasskamp kompletteras vanligen med en ringaktning av den oorganiserade proletära massan och dess politiska mognad.” [2]

Hennes slutsatser framträder alltså å ena sidan i polemiken mot denna överskattning av organisationen, och å andra sidan i definitionen av partiets uppgift, som inte ska “bestå i den tekniska förberedelsen och ledningen av massstrejken utan framför allt i den politiska ledningen av hela rörelsen.” [3]

Därmed hade ett stort steg tagits mot en klar uppfattning av organisationsfrågan. Genom att denna togs ur sin abstrakta isolering ('överskattningen' av organisationen upphörde), hade man tagit ett steg på vägen att tilldela organisationen dess riktiga funktion i revolutionsprocessen. Men för att fullfölja denna ansats skulle det ha varit nödvändigt att Rosa

Luxemburg åter givit frågan om den politiska ledningen en organisatorisk inriktning, att hon upptäckt de organisatoriska moment, som sätter proletarietets parti i stånd till politisk ledning. Vad som hindrat henne från att ta detta steg har utförligt behandlats på annan plats. Här behöver bara antydast att detta steg togs redan några år tidigare, nämligen under organisationsstriden inom den ryska socialdemokratien, att Rosa Luxemburg noga kände till denna diskussion, men i denna fråga ställde sig på den reaktionära, utvecklingshämmande riktningens sida (d.v.s. mensjevikernas). Det är nu inte alls en tillfällighet att de frågor, som ledde till den ryska socialdemokratins splittring, å ena sidan var uppfattningen om den kommande revolutionens karaktär och de därav följande uppgifterna (koalition med den 'progressiva' bourgeoisien eller kamp på bonderevolutionens sida), och å andra sidan organisationsfrågorna. För den icke-ryska rörelsen blev det emellertid ödesdigert, att bägge frågornas enhet, deras oupplösliga, dialektiska samband, inte insågs av någon på den tiden (Rosa Luxemburg inbegripen). Ty därigenom försumades inte endast att åtminstone propagandistiskt sprida diskussionen av den revolutionära organisationens problem bland proletariatet, för att på detta sätt åtminstone intellektuellt förbereda det på vad som skulle komma (mer var knappast möjligt då). Inte heller de riktiga politiska insikterna hos Rosa Luxemburg, Pannekoek och andra kunde - ens som politiska riktningar - konkretiseras tillräckligt. De förblev med Rosa Luxemburgs ord latent, blott teoretiska och deras förbindelse med den konkreta rörelsen bibehöll alltjämt en utopistisk karaktär.[4]

Ty organisationen är formen för förmedlingen mellan teori och praktik. Och liksom i varje dialektiskt förhållande uppnår också här det dialektiska förhållandets moment konkretion och verklighet först i och genom sin förmedling. Att organisationen har egenskapen att förmedla teori och praktik kommer tydligast till uttryck i det faktum, att organisationen uppvisar en mycket större, finare och säkrare känslighet för från varandra avvikande riktningar, än varje annat område för politisk tanke och handling. Medan de mest olikartade uppfattningar och riktningar inom den rena teorin kan leva fredligt sida vid sida och deras motsättningar endast anta formen av diskussioner, som lugnt kan utspelas inom ramen för en och samma organisation utan att behöva spränga denna, framträder samma problem som skarpt avgränsade riktningar som utes-

luter varandra, om de får en organisatorisk inriktning. Men varje 'teoretisk' riktning eller meningsskiljaktighet måste ögonblickligen slå över i en organisatorisk, om den inte vill förbli enbart teori, abstrakt åsikt, om den verkligen har för avsikt att visa vägen till sitt förverkligande. Men det skulle också vara ett misstag att tro, att endast handlingen, endast aktionen är i stånd att vara en verklig och tillförlitlig måttstock för riktigheten av de uppfattningar, som står mot varandra, eller ens för deras förenlighet eller oförenlighet. Varje aktion är - i och för sig - ett virrvarr av enskilda handlingar, enskilda människor och grupper, som lika felaktigt kan uppfattas antingen som ett fullt tillräckligt motiverat, 'nödvändigt', socialt och historiskt skeende eller som en konsekvens av enskilda individers 'misstag' resp. 'riktiga' beslut. Detta i sig brokiga vimmel får mening och verklighet först om det uppfattas i sin historiska totalitet, d.v.s. i sin funktion inom den historiska processen, i sin roll som förmedling mellan det förflutna och framtiden. Men en frågeställning, som uppfattar kunskapen om en aktion som kunskapen om dess lärdomar för framtiden, som svar på frågan "vad bör nu göras?", ställer redan problemet på det organisatoriska planet. I bedömningen av situationen, i förberedelsen och ledningen av aktionen försöker den finna det moment, som med nödvändighet ledd från teorin till den mest lämpliga handlingen. Den söker alltså de väsentliga bestämmelser som förbinder teori och praktik. Det är klart att en verkligt fruktbar självkritik, en verkligt fruktbar upptäckt av de 'misstag' som begåtts, endast är möjlig på detta sätt. Uppfattningen av skeendet som en abstrakt 'nödvändighet' leder till fatalism, och bara ett antagande att enskilda individers 'fel' eller skicklighet varit orsaken till framgång eller misslyckande kan i sin tur inte heller ge några definitivt fruktbara lärdomar för framtida handling. Ty ur detta perspektiv måste det ju framstå som mer eller mindre en 'tillfällighet' att den och den funnits på den och den platsen, gjort det och det felet, o.s.v. Konstaterandet av ett sådant fel kan inte föra längre än till konstaterandet, att vederbörande person var oduglig för sin post, till en insikt som, om den är riktig, inte är värdelös men ändå endast av sekundär betydelse för den väsentliga självkritiken. Just den överdrivna betydelse, som ett sådant betraktelsesätt ger de enskilda individerna, visar att det inte är i stånd att objektivt bestämma individernas roll, deras möjlighet att på detta avgörande sätt bestämma handlingarna. Detta betraktelsesätt accepterar individernas roll lika fatalistiskt, som den objektiva fatalis-

men accepterat skeendet i dess helhet. Men om denna fråga förs utöver det enbart individuella och tillfälliga, om man ser en bidragande orsak till hela komplexet i enskilda individers riktiga eller felaktiga handlande, men därutöver undersöker grundvalen, d.v.s. vilka de objektiva möjligheterna varit för deras handlingar och för det faktum, att just dessa personer suttit på dessa poster - i så fall har problemet åter formulerats på det organisatoriska planet.[5] Ty i detta fall undersöks den enhet, som under aktionen förbundit de agerande individerna med varandra i egenskap av handlingens objektiva enhet och dess duglighet för denna bestämda aktion. Man ställer frågan om de organisatoriska medlen för att omsätta teorin i praktiken varit de rätta.

‘Felet’ kan naturligtvis ligga i teorin, i målsättningen eller i själva kunskapen om situationen. Men endast en organisatoriskt orienterad frågeställning gör det möjligt att verkligen kritisera teorin utifrån praktikens ståndpunkt. Om teorin oförmedlat ställs bredvid en handling, utan att det står klart hur den förras inverkan på den senare är tänkt, d.v.s. utan att klargöra den organisatoriska förbindelsen mellan dem, så kan teorin själv inte kritiseras annat än för immanenta teoretiska motsägelser, etc. Denna funktion hos de organisatoriska frågorna gör det förståeligt, varför opportunismen alltid känt den största motvilja mot att dra organisatoriska slutsatser av teoretiska differenser. Högerfalangens attityd inom USPD och Serrati-anhängarnas hållning till den II kongressens anslutningsvillkor, deras försök att föra över sina sakliga meningsskiljaktigheter med Kommunistiska Internationalen från det organisatoriska till det ‘rent politiska’ planet hade sin grund i deras riktiga, opportunistiska förmodan, att differenserna skulle kunna dröja kvar mycket länge på detta område i ett latent tillstånd och utan praktiska konsekvenser, medan II kongressen genom att ställa frågan på det organisatoriska planet tvingade fram ett ögonblickligt, klart avgörande. Denna hållning utgör emellertid ingenting nytt. Andra Internationalens hela historia är full av sådana försök att sammanfatta de mest skilda uppfattningar, som i sak är starkt divergerande och utesluter varandra, i ett besluts eller en resolutions teoretiska ‘enighet’ på så sätt att alla görs rättvisa. Den naturliga konsekvensen av detta är att sådana beslut inte anvisar någon linje för den konkreta aktionen och just i detta avseende förblir mångtydigt och tillåter de mest skilda tolkningar. Andra Internationalen kunde alltså -

just därför att den i sådana beslut omsorgsfullt undvek alla organisatoriska konsekvenser - teoretiskt inlåta sig på många problem utan att alls behöva fastslå och engagera sig för någonting bestämt. På detta sätt kunde man t.ex. anta den mycket radikala Stuttgartsresolutionen om kriget, som emellertid inte innehöll några organisatoriska åtaganden beträffande bestämda, konkreta aktioner, inte några organisatoriska riktlinjer för hur man skulle handla, inte några organisatoriska garantier för att beslutet faktiskt skulle förverkligas. Den opportunistiska minoriteten drog inga organisatoriska slutsatser av sitt nederlag - eftersom de visste med sig att beslutet självt inte skulle få några organisatoriska konsekvenser. Men därför kunde också alla riktningar återöppna denna resolution efter Internationalens upplösning.

Den svaga punkten hos alla icke-ryska radikala riktningar inom Internationalen var alltså, att de inte organisatoriskt kunde eller ville konkretisera sina revolutionära ställningstaganden, som avvek från centerns och de öppna revisionisternas opportunism. Men därmed gjorde de det möjligt för sina motståndare, och särskilt för centern, att skylta över dessa divergenser inför det revolutionära proletariets blickar. Deras opposition förhindrade inte heller på något sätt centern från att uppträda som den sanna marxismens bevarare inför den del av proletariatet, som hade en revolutionär inställning. Det är inte dessa raders uppgift att ge vare sig en teoretisk eller historisk förklaring till centerns herravälde under förkrigstiden. Vi behöver återigen bara antyda, att det var revolutionens inaktualitet och den därför inte aktuella betydelsen av ett ställningstagande till dess problem, som gjorde centerns attityd möjlig. Den bestod av polemik såväl mot den öppna revisionismen som mot kravet på revolutionär handling: teoretiskt förkastade man den förra utan att på allvar vilja avlägsna den ur partiets praktik, och teoretiskt bejakade man den senare riktningen men fränkande den aktualitet för ögonblicket. Därför kunde man, som t.ex. Kautsky och Hilferding, medge epokens allmänt revolutionära karaktär, revolutionens historiska aktualitet, utan att det därmed uppstod ett tvång att tillämpa denna insikt i de dagliga besluten. Dessa meningsskiljaktigheter förblev därför i proletariets ögon enbart meningsskiljaktigheter inom den trots allt revolutionära arbetarrörelsen, och en klar differentiering av riktningarna blev omöjlig. Men denna oklarhet återverkade också på vänsterflygelns egna uppfattning-

gar. Genom att dessa uppfattningars växelverkan med praktiken gjordes omöjlig, kunde de inte heller utvecklas eller konkretiseras genom den produktiva självkritik, som deras omsättande i handling skulle ha in-
neburit. De bevarade - även där de i sak kom sanningen nära - en starkt abstrakt och utopistisk karaktär. Som exempel kan nämnas Pannekoeks kritik mot Kautsky i frågan om massaktionerna. Men också Rosa Luxemburg var av samma skäl ur stånd att vidareutveckla sin riktiga uppfattning av det revolutionära proletariats organisation som rörelsens politiska ledare. Hennes korrekta polemik mot arbetarrörelsens mekaniska organisationsformer, t.ex. i frågan om relationen mellan parti och fackförening, mellan organiserade och oorganiserade massor, ledde å ena sidan till en överskattning av de spontana massaktionerna, och å andra sidan kunde hennes uppfattning av ledningen aldrig helt bli fri från en rent teoretisk och rent propagandistisk biton.

II

Att detta inte är någon tillfällighet eller blott ett 'misstag' som denna så betydande och banbrytande tänkare begått, har vi visat på annan plats.[6] Det som i detta sammanhang är väsentligt i sådana tankegångar kan bäst sammanfattas som illusionen om en 'organisk', rent proletär revolution. Under kampen mot den opportunistiska, 'organiska' utvecklingsläran, enligt vilken proletariatet gradvis, genom långsam tillväxt kommer att erövra befolkningens majoritet och därigenom ta makten med rent legala medel,[7] uppstod en revolutionär 'organisk' teori om massornas spontana kamp. Trots alla kloka förbehåll hos dess bästa företrädare gick denna teori ändå i sista hand ut på att den ständiga skärpningen av det ekonomiska läget, det oundvikliga imperialistiska världskriget och den period av revolutionär masskamp, som på grund av dessa omständigheter nalkas, med social och historisk nödvändighet framkallar spontana massaktioner av proletariatet, under vilka ledningens klara uppfattning om revolutionens mål och medel då kommer att prövas. Men därmed har denna teori gjort den rent proletära karaktären av revolutionen till en tyst förutsättning. Naturligtvis är t.ex. Rosa Luxemburgs uppfattning om omfattningen av begreppet 'proletariat' en helt annan

än opportunisternas. Hon visar ju med skärpa hur den revolutionära situationen mobiliserar stora massor ur det dittills oorganiserade och för organisationsarbete otillgängliga proletariatet (lantarbetare, o.s.v.), hur dessa massor i sina handlingar visar en ojämförligt högre grad av klassmedvetande än till och med partiet och fackföreningarna, som understår sig att betrakta dem som omogna, 'outvecklade' och behandla dem med nedlåtenhet. Men trots allt är det föreställningen om revolutionens rent proletära karaktär som ligger till grund också för denna uppfattning. Dels är det ett enhetligt proletariat som uppenbarar sig på slagfältet och dels är de massor vars aktioner behandlas rent proletära massor. Och så måste det också vara. Ty endast i proletariatets klassmedvetande kan den riktiga inställningen till den revolutionära aktionen vara så djupt förankrad och så instinktivt rotad, att det endast krävs medvetenhet och en klar ledning för att föra aktionen vidare i rätt riktning. Men om även andra skikt deltar i revolutionen på ett avgörande sätt, så kan naturligtvis deras rörelse - under vissa omständigheter - främja revolutionen, men de kan lika lätt ta en kontrarevolutionär vändning, eftersom den klassituation som dessa skikt befinner sig i (som småborgare, bönder, förtryckta nationer, etc.) absolut inte förebådar eller kan förebåda en nödvändig inriktning på den proletära revolutionen. När det gäller att utnyttja det progressiva i sådana skikts rörelse till förmån för den proletära revolutionen och förhindra att deras handlingar gynnar kontrarevolutionen, måste ett revolutionärt parti som man tänkt sig efter dessa linjer ovillkorligen misslyckas.

Men ett sådant parti måste misslyckas även när det gäller proletariatet självt. Ty i denna organisatoriska uppbyggnad motsvaras partiet av en föreställning om en nivå av det proletära klassmedvetandet, där det endast gäller att göra det omedvetna medvetet, det latent aktuellet, etc., eller snarare där denna medvetenhetsprocess inte innebär en fruktansvärd inre ideologisk kris för proletariatet självt. Det är nu inte frågan om att vederlägga den opportunistiska rädslan för, att proletariatet skulle vara för 'omogot' för att överta och behålla makten. Denna invändning har Rosa Luxemburg redan bemött på ett övertygande sätt i sin polemik mot Bernstein. I stället är det frågan om det faktum, att proletariatets klassmedvetande inte utvecklar sig parallellt med den objektiva ekonomiska krisen, inte rätlinjigt eller på samma sätt inom hela proletariatet,

att stora delar av proletariatet intellektuellt förblir under bourgeoisiens inflytande, att den allvarligaste förvärring av den ekonomiska krisen inte tvingar dem ur denna attityd, att följaktligen proletariatets attityd, dess reaktion på krisen i häftighet och intensitet inte alls kan mäta sig med själva krisen.[8]

Denna situation, på vilken mensjevismens möjlighet vilar, har utan tvivel också den objektiva ekonomiska grundvalar. Marx och Engels iakttog redan mycket tidigt denna utveckling, d.v.s. förborgerligandet av de arbetarskikt som - i förhållande till sina klassbröder - fått en privilegierad ställning genom det dåtida Englands monopolprofiter.[9] I och med inträdet i den imperialistiska fasen av kapitalismen har detta skikt utbildats överallt, och det har utan tvivel blivit ett viktigt stöd för den allmänt opportunistiska, revolutionsfientliga utvecklingen inom stora delar av arbetarklassen. Enligt min mening är det emellertid omöjligt att utifrån detta faktum förklara hela det problem som mensjevismen innebär. Ty för det första har denna privilegierade ställning idag redan skakats vid flera tillfällen, utan att mensjevismens position därför utsatts för en motsvarande rubbning. Också i detta avseende är proletariatets subjektiva utveckling långsammare än den objektiva krisens tempo, och därför får man inte söka den enda orsaken till mensjevismen i detta faktum, om man inte vill inta den bekväma teoretiska ståndpunkt, som av proletariatets brist på en klar och konsekvent vilja till revolution drar slutsatsen, att en objektivt revolutionär situation saknas. För det andra har revolutionsstridernas erfarenheter emellertid inte alls entydigt visat att proletariatets revolutionära beslutsamhet och kampvilja helt enkelt skulle motsvara den ekonomiska stratifieringen av dess element. Här ser man stora avvikelser från en enkel rätlinjig parallellitet och stora skillnader i klassmedvetandets mognad inom ekonomiskt likställda arbetarskikt.

Men det är först inom ramen för en icke fatalistisk och icke 'ekonomistisk' teori som dessa konstateranden blir verkligt betydelsefulla. Om den sociala utvecklingen uppfattas så att kapitalismens ekonomiska process via kriser automatiskt och med nödvändighet leder till socialismen, så är de ideologiska moment som här antytts endast konsekvenser av en felaktig frågeställning. Då är de i själva verket endast symptom på det faktum, att den objektivt avgörande krisen för kapitalismen ännu inte inträffat.

Ty att den proletära ideologin skulle försenas i förhållande till den ekonomiska krisen och att proletariatet skulle uppleva en ideologisk kris är - för en sådan uppfattning - principiellt omöjligt. Men situationen förändras inte väsentligt om uppfattningen av krisen blir revolutionärt optimistisk - medan den ekonomistiska fatalismen i den grundläggande attityden alltså bibehålles - d.v.s., om man konstaterar att krisen är oundviklig, och att kapitalismen omöjligtvis kan finna en utväg. Inte heller i detta fall kan det problem som här behandlats erkännas som ett problem: av det 'omöjliga' blir bara ett 'inte ännu'. Men Lenin har med rätta påpekat, att det inte finns någon situation, som i och för sig skulle vara omöjlig att ta sig ur. I vilken situation kapitalismen än må befinna sig, kommer det alltid att uppenbara sig 'rent ekonomiska' möjligheter till lösning. Frågan är bara om dessa lösningar visar sig möjliga att genomföra eller genomdriva också när de överförs från ekonomins rent teoretiska värld till klasskampens verklighet. För kapitalismen vore utvägar alltså i och för sig tänkbara. Om de också är genomförbara beror emellertid på proletariatet. Proletariatet, proletariatets aktion, spärrar kapitalismens utväg ur denna kris. Men att proletariatet fått denna makt i sina händer nu är naturligtvis en konsekvens av ekonomins 'naturlagsenliga' utveckling. Dessa 'naturlagar' bestämmer emellertid endast själva krisen och ger den en omfattning, som gör en 'lugn' vidareutveckling av kapitalismen omöjlig. Om den får utvecklas utan hinder (i kapitalistisk mening) kommer det ändå inte att leda till att kapitalismen helt enkelt går under och medföra en övergång till socialism, utan i stället leda till en lång period av kriser, inbördeskrig och imperialistiska världskrig på allt högre nivå, "till de kämpande klassernas gemensamma undergång", till ett nytt tillstånd av barbari.

Å andra sidan har dessa krafter och deras 'naturlagsenliga' utveckling skapat ett proletariat, vars fysiska och ekonomiska våld ger kapitalismen mycket ringa chanser att framtvunga en rent ekonomisk lösning efter de tidigare krisernas schema, en lösning i vilken proletariatet endast förekommer som objekt för den ekonomiska utvecklingen. Denna makt hos proletariatet är en följd av objektiva, ekonomiska 'lagbundenheter'. Men frågan om hur denna möjliga makt blir verklighet, hur proletariatet - som idag faktiskt - är enbart ett objekt för den ekonomiska processen och endast potentiellt, endast latent också dess medbestämmande sub-

jekt - framträder i verkligheten som dess subjekt bestäms inte längre automatiskt och fatalistiskt av dessa 'lagbundenheter'. Eller mera exakt: deras automatiska och fatalistiska determinering träffar idag inte längre kärnpunkten i proletarietets verkliga makt. Ty i den utsträckning som proletarietets reaktioner på krisen utvecklas helt i enlighet med den kapitalistiska ekonomins 'lagbundenheter', i den utsträckning som de på sin höjd uppenbarar sig som spontana massaktioner, uppvisar de i grund och botten en struktur, som på många sätt liknar den förrevolutionära periodens rörelser. De utbryter spontant (en rörelses spontanitet är bara det subjektiva och masspsykologiska uttrycket för dess rent ekonomiskt lagbundna determinering), nästan undantagslöst som ett försvar mot en ekonomisk - sällan politisk - framstöt av bourgeoisien, mot deras försök att finna en 'rent ekonomisk' lösning av krisen. Men de upphör lika spontant, slappnar av när deras omedelbara mål förefaller uppnådda eller utsiktslösa. Det förefaller alltså som om de bevarat sitt 'naturlagsenliga' förlopp.

Denna illusion upplöses emellertid, om dessa rörelser inte betraktas abstrakt utan insatta i sin verkliga miljö, i världskrisens historiska totalitet. Denna miljö är krisens utbredning över samtliga klasser, alltså inte bara över bourgeoisie och proletariat. Ty i en situation, där den ekonomiska processen framkallar en spontan massrörelse inom proletarietet, är det en kvalitativ och principiell skillnad mellan ett läge i vilket samhället i dess helhet - i stort sett - är stabilt och ett i vilket en djupgående omgruppering av alla sociala krafter och en rubbning av maktens grundvalar i det rådande samhället äger rum. Det är därför som kunskapen om de icke-proletära skiktens viktiga roll i revolutionen och om den inte rent proletära karaktären av denna får en så avgörande betydelse. Ett minoritetsherravälde - vilket som helst - kan endast bestå om det har möjlighet att ideologiskt föra med sig de klasser, som inte är direkt och omedelbart revolutionära och tillvinna sig deras understödande av den egna maktställningen eller åtminstone deras neutralitet i maktkampen. (Det är självklart att det också görs ansträngningar för att på samma sätt neutralisera delar av den revolutionära klassen.) Detta gäller i särskilt hög grad bourgeoisien. Den har den faktiska makten i sina händer på ett mycket mindre omedelbart sätt, än tidigare härskande klasser haft (t.ex. medborgaren i de grekiska stadsstaterna eller adeln under feodalismens

blomstring). Den är å ena sidan i mycket högre grad hänvisad till att sluta fred eller kompromissa med de rivaliserande och tidigare härskande klasserna för att kunna göra den maktapparat, som behärskas av dessa, användbar för sina egna syften; och å andra sidan är den tvungen att lägga det faktiska utövandet av makten (armé, lägre byråkrati, o.s.v.) i händerna på småborgare, bönder, medborgare i förtryckta nationer o.s.v. Om nu den ekonomiska situationen för dessa skikt förskjuts till följd av krisen, om deras naiva och ogenomtänkta uppslutning bakom det av bourgeoisien ledda samhällssystemet rubbas, så kan bourgeoisiens hela maktapparat falla samman så att säga efter ett enda slag. Proletariatet kan stå där som segrare, som enda organiserad makt, utan att ett allvarligt slag överhuvudtaget ägt rum och än mindre att proletariatet verkligen segrat i detta.

Dessa mellanskiktets rörelser är verkligen spontana och enbart spontana. De är faktiskt endast resultat av sociala naturkrafter, som utvecklas blint 'naturlagsenligt', och som sådana är de också själva i social mening blinda. Dessa skikt har inte ett klassmedvetande, som är eller skulle kunna vara inriktat på en omvandling av hela samhället,[10] de företräder därför uteslutande partikulära klassintressen, som inte ens skenbart är objektiva intressen hos samhället i dess helhet; deras objektiva samband med helheten är endast kausal, d.v.s. endast orsakat av förskjutningar inom helheten och kan inte vara inriktat på en förändring av denna; och deras inriktning på totaliteten och den ideologiska form denna antar har därför en tillfällig karaktär, även om dess uppkomst kan förstås som kausalt nödvändig. Av alla dessa skäl är det yttre faktorer som bestämmer dessa rörelser utveckling. Vilken riktning de slutligen tar, om de bidrar till att fortsätta upplösningen av det borgerliga samhället, om de på nytt utnyttjas av bourgeoisien, om de sjunker tillbaka i passivitet efter resultatlösa attacker, etc. - ingenting av detta finns föreskrivet i dessa rörelser eget inre väsen utan beror till största delen på attityden hos de klasser, som är i stånd till medvetande, d.v.s. bourgeoisie och proletariat. Men hur deras senare öde än gestaltar sig, kan enbart utlösningen av sådana rörelser mycket lätt leda till att hela det maskineri stannar, som det borgerliga samhället hålls samman och sätts i rörelse av, och därmed - åtminstone temporärt - gör bourgeoisien oförmögen att handla.

Alltifrån den stora franska revolutionen uppvisar alla revolutioners historia i stigande grad denna struktur. Den absoluta kungamakt och senare de halvabsoluta, halvfeodala militärmonarkier, som bourgeoisien ekonomiska dominans stött sig på i öst- och mellaneuropa, brukar vid revolutionens utbrott 'med ens' förlora allt stöd i samhället. Den sociala makten är så att säga utan ägare. Restaurationens möjlighet ligger endast i att det inte finns ett revolutionärt skikt, som skulle kunna företa sig något med denna herrelösa makt. Den uppåtstigande absolutismens kamp mot feodalismen uppvisar en helt annan struktur. Eftersom de kämpande klasserna i det fallet på ett mycket mera omedelbart sätt själva var bärare av sitt eget organiserade våld, var klasskampen också på ett mycket mera omedelbart sätt en kamp av våld mot våld. Som exempel kan nämnas frondstriderna under absolutismens uppkomst i Frankrike. Till och med den engelska absolutismen förlöper på ett liknande sätt, medan redan protektoratets sammanbrott och ännu mer kollapsen av Ludvig XVI:s långt mera förborgerligade absolutism mera liknar de moderna revolutionerna. Det omedelbara våldet förs här in 'utifrån' av absolutistiska stater, som ännu inte brutit samman eller av områden som förblivit feodala (t.ex. Vendée[D]). Däremot kommer de rent 'demokratiska' maktkomplexen under revolutionens lopp mycket lätt i en liknande situation: medan de under kollapsen i viss utsträckning uppstått av sig själva och ryckt till sig all makt, står de - till följd av reträtten av de odeciderade skikt som de stött sig på - lika plötsligt utblottade på all makt (t.ex. Kerenskij och Károlyi). Vilken form denna utveckling kommer att ta i de västliga, borgerligt och demokratiskt mera framskridna staterna kan man idag inte skönja helt klart. I varje fall har Italien från krigsslutet och till omkring 1920 befunnit sig i en mycket likartad situation, och den makttorganisation som sedan dess bildats (fascismen), utgör en i förhållande till bourgeoisien relativt oavhängig våldsapparat. Beträffande effekterna av upplösningsfenomen inom kapitalistiskt högt utvecklade länder med stora kolonialområden saknar vi ännu erfarenheter, särskilt beträffande det inflytande de koloniala resningarna, som här delvis spelar samma roll som de inre bonderesningarna, kommer att utöva på attityden hos småbourgeoisien, arbetararistokratin (och följaktligen på armén, etc.).

För proletariatet uppstår därmed en social miljö, som tilldelar de spontana massrörelserna en helt annan funktion i den sociala totaliteten -

även om dessa tagna var för sig skulle ha bevarat sin gamla karaktär - än de haft inom den stabila kapitalistiska ordningen. Här inträder emellertid mycket väsentliga förändringar i de kämpande klassernas situation. För det första har kapitalkoncentrationen fortskridit ytterligare och därmed har proletariatet blivit lika starkt koncentrerat, även om det inte helt förmått följa med i denna utveckling när det gäller organisation och medvetenhet. För det andra gör kapitalismens krisartade belägenhet det allt omöjligare att vika undan för proletariatets tryck i form av smärre eftergifter. Dess räddning ur krisen, dess 'ekonomiska' lösning av den, kan endast lyckas genom en intensifierad exploatering av proletariatet. Det är därför som de taktiska teserna från III kongressen helt riktigt framhåller, att "varje massiv strejk har en tendens att förvandlas till inbördeskrig och till omedelbar kamp om makten".

Men det är endast frågan om en tendens. Och att denna tendens inte fullföljts och blivit verklighet, trots att de ekonomiska och sociala förutsättningarna för dess förverkligande i flera fall funnits - det är just detta som utgör proletariatets ideologiska kris. Denna tar sig å ena sidan uttryck i att den objektivt ytterst prekära situation som det borgerliga samhället befinner sig i ändå uppfattas av proletären i form av dess gamla soliditet, i att proletariatet på många sätt alltjämt förblir mycket starkt bundet av kapitalismens intellektuella och emotionella former. Å andra sidan får detta förborgerligande av proletariatet en egen organisatorisk form i de mensjevistiska arbetarpartierna och i den fackföreningsledning som behärskas av dem. Dessa organisationer arbetar nu medvetet på att bevara den enkla spontaniteten i proletariatets rörelser (deras beroende av en omedelbar anledning, deras uppdelning efter yrke, land, o.s.v.) och förhindra att de förvandlas till rörelser med helheten som målsättning, såväl när det gäller den territoriella och yrkesmässiga koncentrationen, som när det gäller att förena den ekonomiska rörelsen med den politiska. Fackföreningarnas funktion består till största delen i att atomisera och avpolitisera rörelsen, i att dölja relationen till helheten, medan de mensjevistiska partierna snarare har till uppgift att ideologiskt och organisatoriskt fixera reifikationen i proletariatets medvetande och hålla detta kvar på det relativa förborgerligandets nivå. Men denna funktion kan de fylla endast därför att proletariatet befinner sig i en ideologisk kris, därför att ett - ideologiskt - inväxande i proletariatets diktatur och i socialismen

också är en teoretisk omöjlighet för proletariatet, därför att krisen samtidigt med den ekonomiska rubbningen av kapitalismen också innebär en ideologisk omvälvning av proletariatet, som utvecklats under kapitalismen och under inflytande av det borgerliga samhällets livsformer. Det är en ideologisk omvälvning, som visserligen uppkommit till följd av den ekonomiska krisen och den objektiva möjlighet att gripa makten som därmed uppstått, men dess förlopp tar absolut inte formen av en automatisk och 'lagbunden' parallellitet med den objektiva krisen, vars lösning endast kan vara ett resultat av proletariatets egen fria handling. "Det är löjligt", säger Lenin med en formulering som endast formellt men inte till sakens natur är en karikerande överdrift, "att föreställa sig att en här kommer att gå i ställning någonstans och säga 'vi är för socialismen!' och någon annanstans en annan här som säger 'vi är för imperialismen!' och att detta sedan kommer att bli en social revolution." [11] Revolutionens och kontrarevolutionens fronter uppstår snarare i en mycket föränderlig och många gånger ytterst kaotisk form. Krafter som idag verkar för revolutionen kan mycket lätt verka i motsatt riktning i morgon. Och - vilket är särskilt viktigt - dessa riktningförändringar följer inte enkelt och mekaniskt av vederbörande skikts klassbelägenhet eller ens av dess ideologi, utan mottar ett avgörande inflytande från de ständigt växlande relationerna till den historiska situationens och de sociala krafternas totalitet. Därför är det inte alls paradoxalt att säga, att t.ex. Kemal Pascha (under vissa omständigheter) representerar en revolutionär kraftkonstellation, medan ett stort 'arbetarparti' företräder en kontrarevolutionär gruppering. Bland de faktorer som bidrar till att bestämma riktningen är emellertid proletariatets riktiga insikt om sin egen historiska situation av allra största betydelse. Den ryska revolutionens utveckling under 1917 visar detta på ett direkt klassiskt sätt: hur parollerna fred, självbestämmanderätt, radikal lösning av agrarfrågan, av skikt, som i sig själva stod tvekan, skapade en (för ögonblicket) användbar här för revolutionen och hur de fullständigt desorganiserade kontrarevolutionens hela maktapparat och gjorde den funktionsoduglig. Det tjänar ingenting till att invända, att agrarrevolutionen och massornas fredsörelse skulle ha utvecklats också utan det kommunistiska partiet och till och med mot dess vilja. För det första är detta absolut omöjligt att bevisa; nederlaget för den bonderörelse som lika spontant utbröt i Ungern i oktober 1918 tyder t.ex. på motsatsen; om det rätt 'enighet' (en kontrarevolutionär

enighet) mellan alla 'tongivande arbetarpartier' så hade det eventuellt även i Ryssland varit möjligt att slå ner bonderörelsen eller dämpa den. För det andra hade 'samma' bonderörelse fått en helt och hållet kontrarevolutionär karaktär i förhållande till den sociala revolutionen, om den hävdade sig mot städernas proletariat. Redan detta enda exempel visar, hur lite grupperingen av de sociala krafterna under den sociala revolutionens akuta krislägen får bedömas efter ett mekaniskt och fatalistiskt schema. Det visar på vilket avgörande sätt balansen påverkas av en riktig insikt hos proletariatet och ett riktigt beslut balansen, i vilken utsträckning avgörandet under krisen beror på proletariatet självt. Men det måste påpekas, att Rysslands situation var relativt okomplicerad i jämförelse med västländernas, att massrörelserna där uppvisade en mera spontan karaktär, att det organisatoriska inflytandet av de reaktionära krafterna inte var djupt rotat, etc. Därför kan man väl utan överdrift säga, att de faktorer som här konstaterats, är giltiga för västländerna i än högre grad. Och detta desto mer som Rysslands utvecklade karaktär och bristen på en lång, legal tradition hos arbetarrörelsen - för att inte tala om existensen av ett konstituerat kommunistiskt parti - gav proletariatet en möjlighet att snabbare övervinna den ideologiska krisen. [12]

På detta sätt lägger utvecklingen av de ekonomiska krafterna inom kapitalismen samhällets öde i händerna på proletariatet. Engels betecknar den övergång, som mänskligheten fullbordar efter den omvälvning vilken nu ska genomföras, som "språnget ur nödvändighetens rike till frihetens rike." [13] Men att detta språng - trots eller just därför att det är ett språng - till sitt väsen innebär en process är självklart för den dialektiska materialismen. Även Engels talar ju i den citerade passagen om att förändringarna i denna riktning kommer att genomföras 'i allt högre grad'. Frågan är bara var man ska fixera utgångspunkten för denna process. Det mest näraliggande vore naturligtvis att hålla sig till ordalydelsen hos Engels och helt enkelt förlägga frihetens rike, som tillstånd, till tiden efter den helt fullbordade sociala revolutionen och därmed frångå den denna fråga all aktualitet. Men frågan är om problemet verkligen är uttömt med detta konstaterande, som utan tvivel motsvarar den bokstavliga innebörden av Engels ord. Frågan är om man ens kan tänka sig ett tillstånd, för att inte tala om att socialt förverkliga det, som inte förberetts av en lång process som verkat i riktning mot detta tillstånd och som

innehållit och utvecklat dess element, om det också skett i en många gånger inadekvat form, som krävt dialektiska övergångar; frågan är alltså om ett strängt skiljande - som utesluter dialektiska övergångar - mellan 'frihetens rike' och den process, vars uppgift är att framkalla detta, inte uppvisar en utopistisk struktur, som är likartad med den redan diskuterade separationen mellan slutmål och rörelse.

Men om 'frihetens rike' betraktas tillsammans med den process som leder dit, står det höjt över varje tvivel, att redan proletariats första historiska framträdande syftat till detta - naturligtvis på ett i alla avseenden omedvetet sätt. Det slutliga målet för den proletära rörelsen kan som princip, som enhetligt perspektiv inte helt skiljas från något av processens moment, hur lite denna princip än må vara i stånd att - ens teoretiskt - utöva ett omedelbart inflytande på de enskilda etapperna i begynnelsestadiet. Men man får inte glömma, att de avgörande stridernas period skiljer sig från de föregående, inte bara när det gäller själva kampens omfattning och intensitet, utan att denna kvantitativa intensifiering endast är ett symptom på djupgående kvalitativa skillnader, som ställer dessa strider i kontrast till de föregående. Om det på tidigare stadier varit så att - med Kommunistiska Manifestets ord - inte ens "arbetarnas massiva sammanhållning" ännu var "en följd av deras egen förening, utan en följd av bourgeoisiens förening", så upprepas denna självständighetsprocess under vilken proletariatet "organiserar sig till klass" på allt högre stadier, ända fram till den tidpunkt, den period, då kapitalismens slutliga kris kommer, med andra ord den epok under vilken avgörandet alltmera ligger i proletariatets hand.

Denna omständighet innebär inte alls att de objektiva, ekonomiska 'lagbundenheterna' skulle ha upphört att fungera. Tvärtom, de kommer att förbli giltiga ännu långt efter proletariatets seger och - liksom staten - försvinna först i och med uppkomsten av det klasslösa samhället, som står fullständigt under mänsklig kontroll. Det nya i den samtida situationen är endast - endast! - att de blinda krafterna bakom den kapitalistiska ekonomins utveckling driver samhället mot avgrunden, att bourgeoisien inte längre har makt att efter ett kort vacklande hjälpa samhället över den 'döda punkten' i dess ekonomiska lagbundenhet, men att proletariatet har en möjlighet att medvetet utnyttja de existerande tendenserna

inom utvecklingen och ge denna en annan riktning. Och denna andra riktning är den medvetna regleringen av samhällets produktivkrafter. Att medvetet vilja detta är att vilja 'frihetens rike', och därmed är det första medvetna steget mot dess förverkligande taget.

Detta steg följer visserligen 'med nödvändighet' av proletariatets klassbelägenhet. Men denna nödvändighet har själv karaktären av ett språng. [14] Den praktiska relationen till helheten, den verkliga enheten mellan teori och praktik, som så att säga fanns omedvetet immanent i proletariatets tidigare handlingar, framträder klart och medvetet i denna nödvändighet. Även under utvecklingens tidigare stadier drevs proletariatets aktioner ofta språngvis upp på en nivå, vars samband och kontinuitet med den föregående utvecklingen först efteråt kunde göras medveten och förstås som en nödvändig produkt av denna. (Som exempel kan nämnas Kommunens statsform 1871.) Men nu måste proletariatet medvetet ta detta steg. Det är inte förvånande att alla de, som är fångna i kapitalismens tankebanor, ryggat tillbaka inför detta språng och med all energi som deras tanke är mäktig klamrar sig fast vid nödvändigheten som "lagen om alla fenomenens återupprepning", som naturlag, och tillbakavisar uppkomsten av något radikalt nytt, som vi ännu inte kan ha någon 'erfarenhet' av som omöjlig. Sedan denna skiljelinje berörts redan under krigsdebatterna, var det Trotskij som klarast betonade den i sin polemik mot Kautsky. "Ty den grundläggande bolsjevikiska fördomen består just i föreställningen att man bara kan lära sig rida, när man sitter stadigt på en häst." [15] Men Kautsky och hans likar är endast betydelsefulla som symptom på den faktiska situationen, d.v.s. som teoretiskt uttryck för arbetarklassens ideologiska kris, för det stadium av dess utveckling då den på nytt "ryggat tillbaka inför det obestämt oerhörda i sina egna syften", i sin uppgift, som den ändå måste ta på sig och som den endast i denna medvetna form kan ta på sig, om den inte tillsammans med bourgeoisien snöpligt och bedrägligt ska gå under i den kris, då kapitalismen bryter samman.

Om de mensjevistiska partierna är det organisatoriska uttrycket för denna ideologiska kris inom proletariatet, så är det kommunistiska partiet i sin tur den organisatoriska formen för den medvetna ansatsen till detta språng och därmed det första medvetna steget mot frihetens rike. Men liksom vi tidigare klarlade det allmänna begreppet frihetens rike och visade, att dess annalkande inte alls innebär ett plötsligt upphörande av den ekonomiska processens objektiva nödvändighet, måste vi nu också närmare betrakta det kommunistiska partiets relation till frihetens kommande rike. Framför allt måste vi konstatera, att frihet här inte betyder frihet för individen. Därmed inte sagt att det utvecklade kommunistiska samhället inte skulle känna till någon frihet för individen. Tvärtom, det kommer att vara det första samhälle i mänsklighetens historia, som tar detta krav på verkligt allvar och faktiskt uppfyller det. Men inte heller denna frihet kommer att vara den frihet, som den borgerliga klassens ideologer syftar på idag. För att tillkämpa sig de sociala förutsättningarna för den verkliga friheten måste slag utkämpas, i vilka inte endast det samtida samhället går under, utan också den människotyp som detta frambragt. "Det nutida släktet", säger Marx, "liknar judarna som Moses för genom öknen. Det ska inte endast erövra en ny värld, det måste gå under för att bereda plats för de människor som är mogna för en ny värld." [16] Ty "friheten" för de nu levande människorna är friheten för en individ som isolerats av den reifierade och reifierande egendomen: en frihet mot andra (och lika isolerade) individer, en egoismens och självtillräcklighetens frihet, en frihet som tar solidaritet och samhörighet i betraktande som på sin höjd gagnlösa "normativa idéer" [17]. Att idag omedelbart vilja kalla denna frihet till liv innebär i praktiken att avstå från det faktiska förverkligandet av den reella friheten. Att obekymrad om andra människor njuta av denna 'frihet', som deras sociala situation eller inre beskaffenhet kan erbjuda enskilda individer, innebär alltså att i praktiken föreviga det nutida samhällets ofria struktur, så långt denna nu är beroende av vederbörande individ.

Att medvetet vilja frihetens rike kan alltså endast innebära att medvetet ta de steg, som verkligen leder till detta. Och i insikten om att individuell frihet i det nutida, borgerliga samhället endast kan vara ett korrupt

och korrumpierande privilegium, eftersom det osolidariskt baserats på andras ofrihet, betyder det just att avstå från den individuella friheten. Det betyder att medvetet underordna sig den samlade vilja, vars uppgift är att verkligen väcka den reella friheten till liv och som idag på allvar börjar ta de första, svåra, osäkra och tveksamma stegen i riktning mot denna frihet. Denna medvetna samlade vilja är det kommunistiska partiet. Och liksom varje moment av en dialektisk process innehåller också detta de egenskaper - visserligen endast början till dem, endast i primitiv, abstrakt och outvecklad form - vilka tillkommer det mål, som partiet har till uppgift att förverkliga: friheten i dess förening med solidariteten. Föreningen av dessa moment är disciplinen. Och inte endast därför, att partiet enbart till följd av en disciplin är i stånd att bli en aktiv samlad vilja, medan varje införande av det borgerliga frihetsbegreppet förhindrar uppkomsten av denna samlade vilja och förvandlar partiet till en lös anhopning av enskilda individer, som är oförmögen till handling, utan därför att just disciplinen också för de enskilda innebär det första steget till den frihet som idag är möjlig - naturligtvis ännu ganska primitiv, i överensstämmelse med den sociala utvecklingens stadium - och som ligger i riktning mot ett överskridande av samtiden.

Att varje kommunistiskt parti till sitt väsen representerar en högre typ av organisation, än varje borgerligt parti eller opportunistiskt arbetarparti visar sig genast genom de högre krav, som det ställer på sina enskilda medlemmar. Detta framstod i öppen dager redan vid tiden för den första splittringen av den ryska socialdemokratin. Medan mensjevikerna (liksom varje till sitt väsen borgerligt parti) ansåg, att det var tillräckligt för medlemskap att helt enkelt anta partiprogrammet, var partimedlemskap för bolsjevikerna liktydigt med aktivt, personligt deltagande i det revolutionära arbetet. Denna princip för partistrukturen har inte förändrats under revolutionens lopp. Organisationsteserna från den III kongressen konstaterar följande: "Antagandet av ett kommunistiskt program är emellertid endast att tillkännage sin vilja att bli kommunist ... för ett allvarligt genomförande av programmet är alla medlemmars ständiga, vardagliga medarbete det första villkoret." Denna princip har naturligtvis hittills i många avseenden förblivit en ren princip. Men det förändrar ingenting i dess fundamentala betydelse. Ty liksom frihetens rike inte kan skänkas oss på en gång, som så att säga en gratia irresistibilis

[oemotståndlig nåd], liksom det slutliga målet inte väntar oss någonstans bortom processen, utan i processens form finns immanent i varje enskilt moment av denna, så är också det kommunistiska partiet som form för proletarietets revolutionära medvetande något processartat. Rosa Luxemburg insåg helt riktigt, att "organisationen måste uppstå som produkt av kampen". Hon överskattade endast den organiska karaktären av denna process och underskattade betydelsen av dess medvetna, medvetet organisatoriska element. Men insikten om detta misstag får inte föra så långt, att man nu helt bortser från det processartade i organisationsformerna. Ty trots det faktum, att principerna för denna organisation från början medvetet föresvävade de icke-ryska partierna (eftersom de ryska erfarenheterna kunde utnyttjas), kan det processartade i deras uppkomst och tillväxt ändå inte övervinnas genom rent organisatoriska åtgärder. Riktiga organisatoriska åtgärder kan naturligtvis påskynda denna process på ett utomordentligt sätt och göra stora insatser för att upplysa medvetandet, och därför är de en oumbärlig förutsättning för organisationens uppkomst. Men den kommunistiska organisationen kan endast utarbetas under kampen, endast förverkligas genom att det riktiga och nödvändiga i just denna form av sammanhållning genom egen erfarenhet blir uppenbar för varje enskild medlem.

Det är alltså frågan om en växelverkan mellan spontanitet och medveten reglering. Detta är i och för sig inte alls något nytt i organisationsformernas utveckling. Tvärtom, det är det typiska uppkomstsättet för nya organisationsformer. Engels beskriver t.ex. hur vissa militära aktionsformer spontant uppkommit till följd av den objektiva nödvändigheten av att handla på ett ändamålsenligt sätt och på grund av soldaternas omedelbara instinkt, utan teoretisk förberedelse, till och med i strid mot den då förhärskande teoretiska uppfattningen och även i motsättning till de existerande militära organisationsformerna, och hur dessa nya former först efteråt fixerats organisatoriskt.[18] Det nya i det kommunistiska partiets formationsprocess består endast i den förändrade relationen mellan spontan handling och medvetet, teoretiskt förutseende; i den ständiga kampen mot det borgerliga, reifierade och blott 'kontemplativa' medvetandets post-festum-struktur samt i dess gradvisa försvinnande. Denna förändrade relation har sin grund i att den objektiva möjligheten av en insikt - som inte längre uppstår post festum - om den egna klassbelägen-

heten och motsvarande korrekta handlingar på detta stadium av utvecklingen redan finns hos proletarietets klassmedvetande. Men varje enskild arbetares väg till uppnåendet av det objektiva möjliga klassmedvetandet, till utformandet av den inre attityd vari klassmedvetandet hos honom tar sig uttryck, kan till följd av reifieringen av hans medvetande endast gå via en i efterhand klarnad uppfattning av hans omedelbara erfarenheter. För varje enskild bevarar alltså det psykologiska medvetandet sin post-festum-karaktär. Denna motsats mellan individuellt medvetande och klassmedvetande är inte någon tillfällighet. Ty i det kommunistiska partiet, som är en högre organisationsform än de andra partiorganisationerna, kommer - för första gången i historien - den aktiva och praktiska karaktären av klassmedvetandet till sin rätt, å ena sidan som en princip med omedelbart inflytande över varje individs enskilda handlingar och å andra sidan samtidigt som en faktor, vilken medvetet bidrar till att bestämma den historiska utvecklingen.

Aktivitetens dubbla innebörd, dess syftning både på den enskilde bäraren av det proletära klassmedvetandet och på historiens gång, d.v.s. den konkreta förmedlingen mellan människa och historia, är avgörande för den typ av organisationsform som här uppstår. För den gamla typen av partiorganisation - vare sig det gäller borgerliga partier eller opportunistiska arbetarpartier - kan den enskilde endast uppfattas som 'massa', anhängare, nummer. Max Weber ger en helt korrekt definition av denna organisationstyp:

"För alla är gemensamt att 'medlemmar' med en väsentligt mera passiv roll sällar sig till en kärna av personer, i vars händer den aktiva ledningen ligger, medan den stora massan av föreningsmedlemmarna endast spelar en objektroll." [19]

Denna objektroll upphävs inte utan fixeras och förevisas tvärtom av den formella demokrati och den 'frihet' som kan råda inom dessa organisationer. Det 'falska medvetandet', den objektiva omöjligheten av att genom medveten handling ingripa i historien avspeglas organisatoriskt i omöjligheten av att bilda aktiva, politiska enheter (partier), som skulle fylla uppgiften att mediera mellan den enskilde medlemmens handlingar och hela klassens aktivitet. Eftersom dessa klasser och partier inte

är aktiva i objektiv, historisk mening, eftersom deras skenbara aktivitet endast är en reflex av att de fatalistiskt låter sig bäras av historiska krafter, som de inte förstått, måste alla företeelser som följer av separationen mellan medvetande och vara, mellan teori och praktik uppträda inom dessa klasser och partier. Det vill med andra ord säga, att de som helhetskomplex endast konfronteras med utvecklingens förlopp på ett rent kontemplativt sätt. Följaktligen förekommer ovillkorligen de båda uppfattningar om historiens gång, som alltid hör samman, alltid uppträder på samma gång och bäge är lika falska: den voluntaristiska överskattningen av individens (ledarens) aktiva betydelse och den fatalistiska underskattningen av klassens (massans) betydelse. Partiet delar sig i en aktiv och en passiv del, varvid den senare endast tillfälligtvis och då endast på den förras kommando ska sättas i rörelse. Den 'frihet', som kan finnas för medlemmarna i sådana partier, är följaktligen ingenting annat än en frihet att bedöma händelser som ödesbestämt äger rum och mistag vilka enskilda begått, en frihet som tillkommer åskådare vilka har större eller mindre delaktighet men aldrig är engagerade med hela sin personlighet, aldrig berörs i själva centrum för tillvaron. Ty medlemmarnas totala personlighet kan aldrig omfattas av sådana organisationer, och något sådant kan de inte ens eftersträva. Liksom 'civilisationens' alla sociala former vilar också dessa organisationer på den mest exakta och mekaniserade arbetsdelning, på byråkratisering, på noggrann avvägning av och distinktion mellan rättigheter och skyldigheter. Medlemmarna hänger endast genom abstrakt uppfattade moment av sin existens samman med organisationen, och dessa abstrakta samband objektiveras som distinkta rättigheter och skyldigheter.[20]

Ett verkligt aktivt deltagande i alla händelser och en verkligt praktisk hållning bland alla medlemmar i en organisation kan endast uppnås genom att hela personligheten satsas. Det är endast om aktiviteten inom en gemenskap blir en central personlig angelägenhet för varje enskild individ som deltar, som distinktionen mellan rättighet och plikt - den organisatoriska uppenbarelseformen av människans separation från hennes egen socialisering, av hennes atomisering genom de sociala makter som behärskar henne - kan upphävas. Vid beskrivningen av gensjörfattningen betonar Engels just denna skillnad mycket starkt: "I dem finns det ännu ingen skillnad mellan rättigheter och plikter." [21] Enligt Marx är

emellertid det särskilda kännetecknet på ett rättsförhållande, att rätten "till sin natur endast kan bestå i användandet av samma måttstock", men de med nödvändighet olika individerna "är endast mätbara med samma måttstock, om man ser dem ur ett och samma perspektiv ... och inte ser någonting annat hos dem, om man bortser från allt annat." [22] Varje mänskligt förhållande som bryter med denna struktur, med denna abstraktion från människans totala personlighet, med det abstrakta perspektivet på henne, är alltså ett steg på vägen att bryta igenom denna reifikation av det mänskliga medvetandet. Men ett sådant steg förutsätter en verksam insats av hela personligheten. Därmed står det klart, att de former som friheten har inom de borgerliga organisationerna inte är någonting annat än ett 'falskt medvetande' om den faktiska ofriheten, d.v.s. en struktur hos medvetandet, som gör att människan på ett formellt fritt sätt betraktar sin plats i ett system av väsensfrämmande nödvändigheter och förväxlar den formella friheten i denna kontemplation med verklig frihet. Det är först i och med denna insikt, som det skenbart paradoxala i vårt tidigare påstående upphävs, nämligen att disciplinen inom det kommunistiska partiet, varje medlems ovillkorliga uppgående i rörelsens praktik med hela sin personlighet är den enda möjliga vägen att förverkliga den äkta friheten. Och detta gäller inte endast för helheten, som först i och med en sådan organisationsform förses med en hävstång för att tillkämpa sig de objektiva sociala förutsättningarna för denna frihet, utan också för den enskilde individen, för den enskilde partimedlemmen, som endast på denna väg kan närma sig frihetens förverkligande också för egen del. Disciplinfrågan är alltså å ena sidan ett fundamentalt praktiskt problem för partiet, ett oundgängligt villkor för att det verkligen ska fungera, men den är å andra sidan inte ett rent tekniskt eller praktiskt problem, utan ett av den revolutionära utvecklingens största och viktigaste intellektuella problem. Denna disciplin, som endast kan uppstå som en medveten och fri handling av den revolutionära klassens mest medvetna del, dess förtrupp, kan inte förverkligas utan sina intellektuella förutsättningar. Utan åtminstone instinktiv kunskap om detta samband mellan total personlighet och partidisciplin, som ska gälla för varje enskild partimedlem, måste disciplinen föreställa till ett reifierat och abstrakt system av rättigheter och plikter och partiet falla tillbaka i det borgerliga partiväsendets organisationstyp. Man förstår sålunda att organisationen å ena sidan - objektivt - visar den största känslighet för

det revolutionära värdet eller bristen på detta i teoretiska uppfattningar och riktningar, och att den revolutionära organisationen å andra sidan - subjektivt - förutsätter en mycket hög grad av klassmedvetande.

IV

Lika viktigt som det nu är att i teorin klart inse detta förhållande mellan den kommunistiska partiorganisationen och dess enskilda medlemmar, lika ödesdigert vore det att stanna vid detta, d.v.s. att uppfatta organisationsfrågan ur ett formellt och etiskt perspektiv. Ty den enskildes förhållande till den samlade viljan, som han med hela sin personlighet underordnar sig, finner man som det här beskrivits - vid ett abstrakt betraktelsesätt - inte endast hos det kommunistiska partiet, utan det har snarare varit ett väsentligt drag hos många utopistiska sektbildningar. Många sekter har till och med kunnat låta denna formal-etiska aspekt på organisationsproblemet komma till synligare och tydligare uttryck än de kommunistiska partierna, och detta just därför att de uppfattat denna som den enda, eller åtminstone som den helt avgörande principen, och inte endast som ett moment av hela organisationsproblemet. Men i sin formal-etiska ensidighet upphäver denna organisationsprincip sig själv. Dess riktighet, som inte innebär ett uppnått, förverkligat vara utan endast den korrekta riktningen mot det mål som ska förverkligas, upphör att vara riktig i och med upplösningen av det korrekta förhållandet till den historiska processen som helhet. Vid utarbetandet av relationen mellan enskilda och organisation lades därför huvudvikten på partiets väsen som den konkreta förmedlingsprincipen mellan människa och historia. Ty endast genom att den samlade vilja som koncentrerats i partiet är en aktiv och medveten faktor i den historiska utvecklingen och följaktligen befinner sig i ständig, livlig växelverkan med den sociala omvälvningsprocessen, varigenom dess enskilda medlemmar också kommer i levande växelverkan med denna process och dess bärare, den revolutionära klassen, kan de krav som från partiet ställs på de enskilda förlora sin formal-etiska karaktär. Vid behandlingen av frågan om hur den revolutionära disciplinen upprätthålles inom det kommunistiska partiet, ställde Lenin därför, förutom medlemmarnas hängivenhet, också

partiets relation till massan och riktigheten av dess politiska ledning i förgrunden.[23]

Dessa tre moment får emellertid inte skiljas från varandra. Sektväsendets formal-etiska uppfattning leder till misslyckande just därför, att den inte förmår förstå dessa moments enhet, den levande växelverkan mellan partiorganisation och oorganiserad massa. Hur avvisande den än förhåller sig till det borgerliga samhället och hur djupt den än - subjektivt - kan vara övertygad om den avgrund som skiljer den från detta, så avslöjar ändå varje sekt att den på just den här punkten till sin historieuppfattnings väsen ännu står på borgerlig mark, att strukturen av dess eget medvetande följaktligen är nära släkt med det borgerliga. Denna släktskap kan ytterst föras tillbaka på en liknande uppfattning av dualismen mellan vara och medvetande, på oförmågan att uppfatta deras enhet som en dialektisk process, som historiens enda verkliga process. Ur detta perspektiv spelar det ingen roll om denna objektivt existerande dialektiska enhet uppfattas som förstelnat vara eller som lika förstelnat icke-vara; om man - på mytologiskt vis - villkorlöst tillskriver massorna en riktig insikt om revolutionär handling, eller om man företräder uppfattningen att den 'medvetna' minoriteten måste handla för den 'omedvetna' massan. Båda ytterligheterna - som här endast anfördes som exempel, eftersom även en skissartad behandling av sekternas typologi skulle föra långt utom ramen för detta arbete - liknar varandra och det borgerliga medvetandet i det avseendet, att de alla betraktar den verkliga historiska processen skild från utvecklingen av 'massans' medvetande. Om sekten handlar för den 'omedvetna' massan, i dess ställe, som dess ställföreträdare, så låter den den historiskt nödvändiga och därför dialektiska, organisatoriska separationen mellan partiet och massan förstelnat och bli permanent. Om den däremot fullständigt försöker gå upp i massornas spontana, instinktiva rörelse är den tvungen att helt enkelt jämställa proletariatets klassmedvetande med massornas momentana tankar, känslor, etc., och därigenom förlora varje måttstock för att objektivt kunna bedöma en handlings riktighet. Den har fallit offer för det borgerliga dilemmat: antingen voluntarism eller fatalism. Den intar en ståndpunkt från vilken det blir omöjligt att bedöma vare sig de objektiva eller de subjektiva etapperna av den historiska utvecklingen. Den tvingas att antingen måttlöst överskatta organisationen eller lika måttlöst under-

skatta den. Den måste behandla organisationsproblemet isolerat från de allmänna, praktiska och historiska frågorna, skilt från de strategiska och taktiska problemen.

Ty kriteriet på och vägvisaren till ett riktigt förhållande mellan parti och klass kan man endast finna i proletariats klassmedvetande. Å ena sidan utgör klassmedvetandets reella, objektiva enhet grundvalen för det dialektiska sambandet mellan klass och parti, som ju organisatoriskt skilts åt. Å andra sidan leder bristen på enhetlighet - de olika grader av klarhet och djup i detta klassmedvetande som proletariats olika individer, grupper och skikt besitter - till nödvändigheten av den organisatoriska separationen mellan parti och klass. Bucharin har alltså helt rätt när han påpekar, att partibildningen vore överflödigt inom en i detta avseende homogen klass.[24] Frågan är bara om partiets organisatoriska självständighet, separationen av denna del från klassen som helhet, motsvarar objektiva skillnader inom själva klassens struktur, eller om partiet är skilt från klassen endast till följd av sitt utvecklade medvetande, till följd av sitt beroende av och inverkan på medvetandets utveckling bland medlemmarna. Det vore naturligtvis absurdt att helt bortse från de objektiva ekonomiska skillnaderna inom proletariats. Men man får inte glömma att dessa skillnader inte alls beror på objektiva differenser, som ens liknar dem som objektivt ekonomiskt bestämmer skillnaden mellan själva klasserna. De kan inte ens passera som specialfall av denna typ av klasskillnader. När t.ex. Bucharin understryker att "en bonde som just börjat i en fabrik är någonting helt annat än en arbetare, som från barnsben arbetat i fabriken", så är det visserligen en skillnad i 'varat', men den ligger på ett helt annat plan än den andra skillnaden - också anförd av Bucharin - mellan arbetaren i det moderna storföretaget och i den lilla verkstaden. Ty i det andra fallet rör det sig om en objektivt annorlunda ställning inom produktionsprocessen, medan det i första fallet endast är den individuella positionen (hur typisk den än är) inom produktionsprocessen som förändras. I det fallet är det alltså frågan om hur fort individen (eller samhällskiktet) är i stånd att i sitt medvetande anpassa sig till sin nya ställning inom produktionsprocessen, hur länge de psykologiska spåren av den gamla klassbelägenhet som han lämnat kommer att inverka hämmande på utvecklingen av hans klassmedvetande. I det andra fallet ställs däremot frågan, om de klassintressen, som objektivt ekonomiskt följer

av så skilda situationer inom proletariats, är stora nog att frambringa en differentiering inom de objektiva klassintressena för klassen som helhet. Här gäller det alltså, om det objektiva, tillskrivna klassmedvetandet[25] självt måste tänkas vara differentierat, uppdelat. Där gäller det endast vilka - eventuellt typiska - livsöden som inverkar hämmande på detta objektiva klassmedvetandes framträngande.

Det är klart att endast det andra fallet teoretiskt sett är av verklig betydelse. Ty alltsedan Bernstein har opportunismen å ena sidan ständigt framställt de objektiva ekonomiska klyftorna inom proletariats som så djupa och å andra sidan betonat likheten i 'livssituationen' mellan enskilda proletära, halvproletära och småborgerliga skikt, etc., så starkt att klassens enhet och självständighet skulle gå förlorad i denna 'differentiering'. (SPD:s Görlitz-program är det senaste, klara och organisatoriska uttrycket för denna tendens.) Det är självklart att just bolsjevikerna skulle vara de sista att bortse från förekomsten av sådana differenser. Frågan är bara vilket slags vara och vilken funktion inom den sociala och historiska processens totalitet som tillkommer dem, samt i vilken utsträckning kunskapen om dessa differenser leder till (övervägande) taktiska och i vilken utsträckning till (övervägande) organisatoriska frågeställningar och åtgärder. Denna problematik tycks vid första anblicken endast gå ut på begreppsmässiga hårklyverier. Men man måste hålla i minnet, att en organisatorisk sammanslutning - i det kommunistiska partiets mening - just förutsätter medvetandets enhet och därför enhetlighet inom det sociala vara som ligger till grund för detta, medan ett taktiskt samgående är fullkomligt tänkbart och till och med kan bli nödvändigt, om de historiska omständigheterna framkallar rörelser inom skilda klasser, vars sociala vara är objektivt skilda, rörelser som trots att de betingas av olika orsaker ändå tidvis löper i samma riktning, sett ur revolutionens perspektiv. Men om det objektiva, sociala varat verkligen är annorlunda, så kan dessa identiska riktningar inte vara 'nödvändiga' i samma mening som när den klassmässiga grundvalen är densamma. Det vill med andra ord säga, att endast i det första fallet är den identiska riktningen lika med den sociala nödvändigheten, vars empiriska manifestation visserligen kan fördröjas genom olika omständigheter men i längden ändå måste bryta igenom alla hinder, medan i det andra fallet endast en kombination av olika historiska omständigheter frambragt denna konvergens

av rörelsernas riktningar. Det är en gynnsam omständighet som måste utnyttjas taktiskt, eftersom den annars kanske oåterkalleligt går förlorad. Naturligtvis är inte heller möjligheten av ett sådant samgående mellan proletariat och halvproletära skikt på något sätt en tillfällighet. Men det är endast i proletariats klassbelägenhet som det har en nödvändig orsak: eftersom proletariatet endast kan befria sig genom att förintas klass-samhället, är det tvunget att också föra sin befrielsekamp för alla förtryckta och utsugna samhällslager. Men om dessa i de enskilda striderna kommer att stå på proletariats sida eller i motståndarens läger är med tanke på det oklara klassmedvetandet inom dessa skikt mer eller mindre en 'tillfällighet'. Det beror - som vi tidigare visat - till mycket stor del på en riktig taktik hos proletariats revolutionära parti. I det här fallet, där de agerande klassernas sociala vara är olika, där deras samband endast förmedlas genom proletariats världshistoriska uppgift, kan endast ett - på det begreppsmässiga planet alltid tillfälligt om också i praktiken varaktigt - taktiskt samgående med strängt bibehållen organisatorisk åtskillnad ligga i den revolutionära utvecklingens intresse. Ty uppkomsten av de halvproletära skiktens insikt om att deras befrielse är beroende av proletariats seger är en så långvarig process och hos dessa samhällsskikt underkastad så stora svängningar, att ett mer än taktiskt samgående skulle kunna äventyra revolutionens öde. Man förstår nu varför problemet måste ställas på sin spets: motsvaras stratifieringen inom själva proletariatet av en liknande (om också svagare) differentiering i det objektiva, sociala varat, i klassbelägenheten och följaktligen i det objektiva, tillskrivna klassmedvetandet? Eller uppstår denna stratifiering endast till följd av med vilken lätthet eller svårighet detta sanna klassmedvetande förmår tränga igenom de enskilda skikten, grupperna och individerna inom proletariatet? Frågan är alltså om de objektiva differenserna - som utan tvivel existerar - inom proletariats livssituation endast bestämmer de perspektiv, ur vilka de omedelbara intressena betraktas - som utan tvivel framstår som skilda - medan emellertid de egentliga intressena inte bara världshistoriskt sett utan också i det aktuella ögonblicket och på ett omedelbart sätt objektivt sammanfaller, även om inte varje arbetare i varje ögonblick har möjlighet att inse det, eller om dessa egentliga intressen går isär på grund av en objektiv skillnad i det sociala varat. Om frågan formuleras så, kan det inte längre råda något tvivel om svaret. Kommunistiska Manifestets ord, som nästan ordagrant övertogs av den

II kongressens teser om "det kommunistiska partiets roll i den proletära revolutionen" är endast begripliga och meningsfulla, om enhetligheten inom proletariats objektiva, ekonomiska existens bekräftas. De säger att det ... "kommunistiska partiet inte har några intressen, som avviker från den samlade arbetarklassens, att det skiljer sig från den samlade arbetarklassen därigenom att det har en överblick över hela arbetarklassens historiska bana, och därigenom att det strävar att under denna vägs alla vindlingar inte försvara enskilda grupper eller enskilda yrkens intressen, utan arbetarklassens intressen i dess helhet". Men då är de skillnader inom proletariatet, som leder till de olika arbetarpartierna, till uppkomsten av det kommunistiska partiet, inte några objektiva, ekonomiska differenser inom proletariatet, utan skillnader i utvecklingen av dess klassmedvetande. Enskilda arbetarskikt är lika lite omedelbart förutbestämda genom sin ekonomiska existens att bli kommunister, som den enskilde arbetaren föds till kommunist. Varje arbetare som är född i det kapitalistiska samhället och uppvuxen under dess inflytande måste göra mer eller mindre svåra erfarenheter, för att kunna uppnå ett riktigt medvetande om sin egen klassbelägenhet.

Det kommunistiska partiets kamp är en kamp om proletariats klassmedvetande. Partiets organisatoriska separation från klassen innebär i det här fallet inte att det kämpar för dess intressen och i stället för klassen (som t.ex. blanquisterna gjorde). Och även om partiet gör detta, vilket under revolutionens lopp ibland kan förekomma, så sker det i första hand inte i namnet av de objektiva målen för den aktuella kampen (som i längden i alla fall endast kan erövrats och behållas av klassen själv), utan för att befämja klassmedvetandets utvecklingsprocess och påskynda den. Ty revolutionens process är - mätt med historiens mått - liktydig med det proletära klassmedvetandets utvecklingsprocess. Det kommunistiska partiets organisatoriska lösgörande från de breda massorna inom själva klassen beror på dess ojämna medvetenhetsnivå, men det tjänar på samma gång syftet att - på högsta möjliga nivå - befämja utjämningsprocessen av dessa skillnader. Det kommunistiska partiets organisatoriska självständighet är nödvändig, för att proletariatet omedelbart ska kunna upptäcka sitt eget klassmedvetande som historisk gestalt, för att det ställningstagande i varje händelse i det vardagliga livet, som den samlade klassens intresse kräver, ska framträda klart och förstäligt för varje

arbetare, för att den egna existensen som klass för hela klassen ska höjas till medvetenhet. Medan sekternas organisationsform artificiellt avskiljer det 'riktiga' klassmedvetandet (såvitt detta överhuvudtaget kan existera i en så abstrakt isolering) från klassens liv och utveckling, innebär opportunisternas organisationsform en utjämning av dessa skillnader i medvetenhet på lägsta möjliga nivå eller i bästa fall på genomsnittets nivå. Det säger sig självt, att alla klassens faktiska handlingar i stor utsträckning bestäms av detta genomsnitt. Men eftersom genomsnittet inte är statiskt och statistiskt fixerbart utan självt en följd av den revolutionära processen, är det lika självklart att man genom att organisatoriskt stödja sig på det existerande genomsnittet måste hämma dess utveckling, till och med sänka dess nivå. Att däremot helt utnyttja den högsta möjlighet, som vid ett visst ögonblick är objektivt given, d.v.s. det medvetna avantgardets organisatoriska självständighet, är också det ett medel att på ett sätt som befrämjar revolutionen minska spänningen mellan denna objektiva möjlighet och den faktiska genomsnittliga medvetenhetsnivån.

Den organisatoriska självständigheten är meningslös och leder tillbaka till sekten, om den inte samtidigt innebär ett oavbrutet taktiskt hänsynstagande till medvetenhetsnivån hos de bredaste, mest efterblivna massorna. Här framträder betydelsen av en korrekt teori för lösningen av organisationsproblemet inom det kommunistiska partiet. Detta ska representera den proletära handlingens högsta, objektiva möjlighet. Men den outhärliga förutsättningen för detta är en korrekt teoretisk insikt. En opportunistisk organisation visar mindre känslighet för konsekvenserna av en falsk teori än en kommunistisk organisation, eftersom den är en mer eller mindre lös sammanslutning av heterogena beståndsdelar med sikte på aktioner av enbart tillfällig art, eftersom dess aktioner snarare drivs fram av massornas omedvetna rörelser, som redan blivit omöjliga att hämma, än verkligen dirigeras av partiet, och eftersom partiets organisatoriska sammanhållning till sitt väsen är en hierarki, fixerad i en mekanisk arbetsdelning mellan ledare och funktionärer. (Det är en annan sak, att en oavbruten och felaktig tillämpning av felaktiga teorier ändå måste leda till partiets sammanbrott.) Just den eminent praktiska karaktären av den kommunistiska organisationen, dess väsen som kampparti, förutsätter å ena sidan en korrekt teori, eftersom konsekvenserna av en falsk teori mycket snart måste leda till misslyckande; och denna

organisationsform producerar och reproducerar å andra sidan en korrekt teoretisk insikt, genom att den på det organisatoriska planet medvetet ökar organisationsformens känslighet för följderna av en teoretisk hållning. Handlingsförmåga och förmåga till självkritik, till självkorrektion, och till teoretisk vidareutveckling står alltså i oupplöslig växelverkan. Inte heller teoretiskt handlar det kommunistiska partiet som ställföreträdare för proletariatet. Om dess klassmedvetande är processartat och flytande i förhållande till tanke och handling inom klassen som helhet, så måste detta återspeglas i den organisatoriska gestaltningen av detta klassmedvetande, i det kommunistiska partiet. Den enda skillnaden är att en högre medvetenhetsnivå här har objektiverats organisatoriskt: mot de mer eller mindre kaotiska växlingarna i utvecklingen av detta medvetande inom själva klassen, mot utbrott, (under vilka en mognad hos klassmedvetandet uppenbarar sig som långt överträffar allt teoretiskt förutseende) vilka följs av halvt letargiska tillstånd av orörlighet (under vilka allt kan uthärdas och endast den underjordiska utvecklingen går vidare) - mot detta ställs här ett medvetet betonande av det 'slutliga målets' relation till den nuvarande, aktuella och nödvändiga handlingen.[26] Det processartade och dialektiska i klassmedvetandet blir alltså i partiets teori en dialektik som man medvetet handskas med.

Denna oavbrutna dialektiska växelverkan mellan teori, parti och klass, denna teorins inriktning på klassens omedelbara behov betyder inte alls att partiet därmed skulle gå upp i proletariatets massa. Debatterna om enhetsfronten uppvisade hos nästan alla motståndare till denna taktik en bristande dialektisk uppfattning, en bristande förståelse för partiets verkliga funktion för medvetandets utvecklingsprocess inom proletariatet. Jag talar inte om de missförstånd, som uppfattade enhetsfronten som en omedelbar organisatorisk återförening med proletariatet. Men rädslan för att partiet skulle kunna förlora sin kommunistiska karaktär genom ett alltför stort närmande till de - skenbart - 'reformistiska' dagsparollerna, genom ett tillfälligt taktiskt samgående med opportunisterna, visar att förtroendet för den korrekta teorin, för proletariatets kunskap om sig självt som kunskap om sin objektiva situation på ett visst stadium av den historiska utvecklingen, och för 'slutmålets' dialektiska immanens i varje revolutionärt och riktigt uppfattad dagsparoll ännu inte blivit tillräckligt befäst inom vida kretsar bland kommunisterna, att de fortfarande ofta

- på sekternas vis - anser sig behöva handla för proletariatet i stället för att genom sin handling befrämja den reella utvecklingen av dess klassmedvetande. Ty denna anpassning av det kommunistiska partiets taktik till de moment i klassens liv, där just ett riktigt klassmedvetandet tycks träda fram - om också kanske i falsk form - innebär inte alls, att partiet nu skulle vara villigt att obetingat uppfylla massornas rent momentana önskan. Tvärtom, just därför att partiet strävar att uppnå den högsta punkten av det som är objektivt och revolutionärt möjligt - och massans momentana vilja är ofta den viktigaste delen och det viktigaste symptomet på detta - tvingas det ibland ta ställning mot massorna och visa dem den rätta vägen genom att gå emot deras aktuella önskan. Partiet måste räkna med att det riktiga i dess ställningstagande först post festum kommer att vara begripligt för massorna, efter många bittra erfarenheter. Men varken den ena eller andra möjligheten till samarbete med massorna får generaliseras till ett allmänt taktiskt mönster. Utvecklingen av det proletära klassmedvetandet (d.v.s. utvecklingen av den proletära revolutionen) och av det kommunistiska partiet är naturligtvis - världshistoriskt sett - en och samma process. I den vardagliga praktiken betingar de alltså varandra ömsesidigt på det mest intima sätt, men deras konkreta utveckling framstår trots detta inte som en och samma process, och de kan inte ens uppvisa en genomgående parallellitet. Ty det sätt varpå denna process förlöper, den form i vilken vissa objektiva ekonomiska förändringar bearbetas i proletariatets medvetande och framför allt det sätt varpå partiets och klassens växelverkan gestaltar sig inom denna utveckling, låter sig inte reduceras till schematiserade 'lagbundenheter'. Partiets framväxt, dess yttre såväl som inre konsolidering, äger naturligtvis inte rum i den sektartade isoleringens lufttomma rum, utan mitt i den historiska verkligheten, i oavbruten dialektisk växelverkan med den objektiva ekonomiska krisen och med de massor som revolutionerats genom denna. Det kan hända att utvecklingens gång - liksom t.ex. i Ryssland mellan de bägge revolutionerna - erbjuder partiet en möjlighet att arbeta sig fram till fullständig inre klarhet före de avgörande striderna. Men det kan också som i några länder i central- och Västeuropa inträffa, att krisen revolutionerar de breda massorna så långt och så snabbt, att de delvis även organisatoriskt blir kommunister, innan de ännu tillkämpat sig de inre medvetenhetsmässiga förutsättningarna för dessa organisationer, så att det därför uppstår kommunistiska masspartier, som först under

stridernas gång kan bli verkligt kommunistiska partier. Hur långt denna typologi för partibildningen än skulle kunna förgrenas, hur lätt den illusionen i vissa extrema fall än skulle kunna uppstå, att det kommunistiska partiet organiskt och 'lagbundet' växer fram ur den ekonomiska krisen, så förblir dock den medvetna, inre och organisatoriska sammanslutningen av det revolutionära avantgardet, d.v.s. den verkliga uppkomsten av ett reellt kommunistiskt parti, ett resultat av detta medvetna avantgardes egen fria och medvetna handling. Ingenting förändras i detta faktum, om - för att bara ta två ytterlighetsfall - ett relativt litet och inom sig konsoliderat parti i växelverkan med proletariatets breda lager utvecklas till ett stort massparti, eller om det av ett spontant uppkommet massparti - efter många inre kriser - blir ett kommunistiskt massparti. Ty den teoretiska kärnan i alla dessa händelseförlopp förblir ändå densamma, nämligen ett övervinnande av den ideologiska krisen och en erövring av det korrekta, proletära klassmedvetandet. Ur detta perspektiv vore det lika farligt för revolutionens utveckling, att överskatta den oundvikliga karaktären av denna process och anta att vilken taktik som helst skulle vara i stånd att få en rad aktioner, för att inte tala om revolutionens egen utveckling, att genom en tvångsmässig intensifiering överskrida sig själva och uppnå mera avlägsna mål, som det vore ödesdigert att tro, att den bästa aktion av det största och bäst organiserade kommunistiska parti skulle kunna åstadkomma mer än att på ett riktigt sätt leda proletariatet i kampen för ett mål, som detta självt strävar mot, om också inte helt medvetet. Det vore naturligtvis lika felaktigt, att här uppfatta begreppet proletariat i statisk och statistisk mening: "begreppet massa förändras just under kampens förlopp", säger Lenin. Det kommunistiska partiet är en - i revolutionens intresse - självständig form av det proletära klassmedvetandet. Det gäller att teoretiskt korrekt uppfatta partiet i denna dubbla, dialektiska relation: både som form av detta medvetande och som form av detta medvetande, d.v.s. både i dess självständighet och i dess underordnade roll.

Denna noggranna, om också ständigt växlande och efter omständigheterna anpassade, distinktion mellan taktiskt och organisatoriskt samgående i relationen mellan parti och klass antar - som internt partiproblem - formen av de taktiska och organisatoriska frågornas enhet. När det gäller partiets inre liv står naturligtvis nästan endast - och i ännu högre grad än när det gäller de frågor som tidigare behandlats - det ryska partiets erfarenheter till vårt förfogande som medvetna steg mot den kommunistiska organisationens förverkligande. Liksom de icke-ryska partierna under sin 'barnsjukdomsperiod' ofta visat en tendens till sektarisk uppfattning av partiet, så tenderar de under senare skeden många gånger att för partiets propagandistiska och organisatoriska inverkan på massorna, för sitt 'yttre' liv försumma sitt 'inre'. Även detta är självfallet en 'barnsjukdom', som delvis bestäms av de stora masspartiernas snabba uppkomst, av den nästan oavbrutna följd av viktiga beslut och aktioner och av nödvändigheten för partierna att leva 'utåtriktat'. Men att förstå den kausala kedja, som lett till ett misstag, är inte detsamma som att korrigera det. Och detta gäller i ännu högre grad eftersom just det korrekta sättet att handla 'utåt' på ett slående sätt visar hur meningslöst det är, att i partiets inre liv skilja mellan taktik och organisation och hur starkt denna inre enhet inverkar på det intima sambandet mellan partiets 'inåtriktade' och 'utåtriktade' liv (även om i praktiken denna distinktion tills vidare förefaller nästan oövervinnelig för varje kommunistiskt parti, eftersom den är ett arv från den miljö i vilken partiet uppstått). Därför måste var och en i sin omedelbara, vardagliga praktik erinra sig, att organisatorisk centralisering av partiet (med alla de disciplinproblem som följer av denna och utgör den andra sidan av saken) och förmåga till taktiska initiativ är begrepp som ömsesidigt betingar varandra. För att en taktik, som partiet vill tillämpa, ska kunna utvecklas bland massorna är det å ena sidan en förutsättning att den först utvecklats inom partiet. Det är inte endast i mekanisk, disciplinär mening, som det är nödvändigt att partiets enskilda delar befinner sig fast i händerna på centralen, att de fungerar utåt som verkliga länkar i en samlad vilja, utan det som krävs är just att partiet blir en så enhetlig formation, att varje förändring av kampens riktning leder till en omgruppering av alla krafter, att varje förändrad attityd får återverkningar ända ned till den enskilde partimedlem-

men, att organisationens känslighet för riktningförändringar, för ökad stridsaktivitet och för återtag, o.s.v., följaktligen stegras till det yttersta. Att detta inte innebär någon 'kadaverdisciplin' behöver förhoppningsvis inte ytterligare understrykas. Ty det är klart att just denna känslighet hos organisationen snabbast avslöjar det felaktiga i enskilda paroller just i deras praktiska tillämpning, och att det är just denna som mest befrämjar möjligheten till en sund självkritik, som ökar handlingsförmågan. [27] Å andra sidan är det självklart, att partiets fasta organisatoriska sammanhållning inte endast skänker en objektiv aktionsförmåga, utan att den på samma gång skapar den inre atmosfär i partiet, som möjliggör ett kraftfullt ingripande i händelseutvecklingen och ett utnyttjande av de möjligheter som denna erbjuder. På så sätt måste en verkligt genomförd centralisering av alla partiets krafter redan på grund av sin inre dynamik driva partiet framåt till och initiativ och aktivitet, medan däremot känslan av en otillräcklig organisatorisk konsolidering ovillkorligen måste inverka hämmande och förlamande på de taktiska besluten och till och med på partiets teoretiska grundinställning. (Som exempel kan nämnas KPD vid tiden för Kapputschen.) "För ett kommunistiskt parti", säger III kongressens organisationstesen, "finns det inget tillfälle, då partioorganisationen inte skulle kunna vara politiskt aktiv." Denna taktiska och organisatoriska permanens inte bara av den revolutionära kampberedskapen utan av själva den revolutionära aktiviteten kan endast förstås riktigt, om man helt förstått taktikens och organisationens enhet. Ty om taktiken skiljs från organisationen, om man inte i bägge ser samma utvecklingsprocess av det proletära klassmedvetandet, så är det oundvikligt att begreppet taktik faller offer för opportunistens och putschismens dilemma, att 'aktionen' antingen betyder en isolerad handling av den 'medvetna minoriteten' i syfte att gripa makten eller något 'reformistiskt', som endast anpassats efter massornas momentana önsknings, medan organisationen endast får den tekniska rollen att 'förbereda' actionen. (Serratis och hans anhängares uppfattning står på denna nivå, liksom Paul Levis standpunkt.) Det revolutionära lägets permanens innebär emellertid inte alls, att det i varje ögonblick vore möjligt för proletariatet att gripa makten. Det innebär endast att varje förändring av detta läge, varje rörelse bland massorna som orsakats av detta, till följd av ekonomins objektiva, totala situation bär en tendens inom sig, som skulle kunna vändas i revolutionär riktning och utnyttjas inom prole-

tariatet för att vidareutveckla dess klassmedvetande. Men i detta sammanhang är den inre vidareutvecklingen av detta klassmedvetandes självständiga form - det kommunistiska partiet - en faktor av allra största betydelse. Det revolutionära i situationen yttrar sig i första hand och mest iögonfallande i de sociala formernas ständigt avtagande stabilitet, som orsakas av den ständigt avtagande stabiliteten i jämvikten mellan de sociala krafter och makter, på vars samverkan det borgerliga samhället vilar. Det proletära klassmedvetandet kan alltså endast bli självständigt och ta form på ett sätt som är meningsfullt för proletariatet, om det verkligen i varje ögonblick för proletariatet förkroppsligar den revolutionära innebörden av just detta ögonblick. I ett objektivt revolutionärt läge är följaktligen den revolutionära marxismens riktighet något mycket mer, än en teori rent 'allmänna' riktighet. Just därför att den blivit helt och hållet praktisk och aktuell, måste teorin bli vägledande för varje enskilt steg inom den vardagliga verksamheten. Men detta är endast möjligt, om teorin helt befrias från sin rent teoretiska karaktär, om den blir dialektisk, d.v.s. i praktiken upphäver varje motsättningen mellan det allmänna och det enskilda, mellan lagen och det enskilda fall som är 'underkastat' denna, eller med andra ord mellan lagen och dess tillämpning, och därmed på samma gång varje motsättning mellan teori och praktik. Medan opportunisternas taktik och organisation, som vilar på övergivandet av den dialektiska metoden, tillfredsställer 'realpolitiken' och dagskraven genom att uppge den teoretiska grundvalens fasthet, men å andra sidan just i sin vardagliga praktik faller offer för den förstelrande schematiken i sina reifierade organisationsformer och i sin taktiska rutin, måste det kommunistiska partiet i sig hålla levande och bevara just den dialektiska spänning, som ligger i ett fasthållande av 'slutmålet' även i den mest omsorgsfulla anpassning till stundens konkreta villkor. För varje enskild individ skulle detta förutsätta 'genialitet', vilket en revolutionär realpolitik aldrig kan räkna med. Men den är inte heller tvungen till det, eftersom just det medvetna utarbetandet av den kommunistiska organisationsprincipen är metoden för att inom det revolutionära avantgardet driva utbildningsprocessen i denna riktning, mot den praktiska dialektiken. Ty denna förening av taktik och organisation, d.v.s. nödvändigheten av att varje tillämpning av teorin och varje taktiskt steg genast används organisatoriskt, är den korrigeringsprincip vilken medvetet tillämpas mot den dogmatiska förstelning, som varje teori - vilken

används av människor som vuxit upp i det kapitalistiska samhället och därför har ett reifierat medvetande - oupphörligen är utsatt för. Denna fara är desto större, eftersom samma kapitalistiska miljö, som framkallar denna schematisering av medvetandet, ständigt antar nya former under sitt nuvarande krisartade tillstånd och därför blir allt mera ouppnåelig för en schematisk uppfattning. Det som idag är riktigt kan alltså imorgon vara falskt. Det som vid en viss intensitet är hälsosamt kan vid lite högre eller lite lägre intensitet bli ödesdigert. "Men man behöver endast", säger Lenin beträffande vissa former av den kommunistiska dogmatismen, "ta ett litet steg till - synbarligen i samma riktning - och sanningen förvandlas till misstag." [28]

Ty kampen mot det reifierade medvetandets inverkan är själv en långvarig process, som kräver hårda strider och i vilken man varken får stanna vid en viss form av sådana påverkningar eller vid innehållet i vissa företeelser. Men det reifierade medvetandets herravälde över de människor som lever idag verkar just i dessa riktningar. Om reifikationen övervinns på en punkt, så uppstår ögonblickligen faran att just överskridandets medvetenhetsnivå stelnar till en ny - och lika reifierad - form. Om det för arbetarna som lever under kapitalismen gäller att övervinna den illusionen, att det borgerliga samhällets ekonomiska eller juridiska former skulle utgöra människans 'eviga', 'förnuftsmässiga', 'naturliga' miljö; om det följaktligen gäller att bryta den överdrivna respekt som de känner inför sin invanda sociala miljö, så kan det 'kommunistiska högmod', som Lenin kallade det och som uppstår efter och på grund av maktövertagandet, efter störtandet av bourgeoisie under den öppna klasskampen, bli lika farligt som den mensjevikiska försagdheten inför bourgeoisie tidigare varit. Det är just därför att kommunisternas riktigt uppfattade historiska materialism - i skärande kontrast till de opportunistiska teorierna - utgår från att den sociala utvecklingen oupphörligen frambringa nya ting, nya i kvalitativ mening [29], som varje kommunistisk organisation måste vara inriktad på att såvitt det är möjligt höja sin egen känslighet för varje ny företeelseform, sin förmåga att lära av utvecklingens alla moment. Den måste förhindra att de vapen, som man igår vann segern med, genom att förstelnas blir ett hinder för den fortsatta kampen idag. "Vi måste lära av kommissen", säger Lenin i sitt just

citerade tal om kommunisternas uppgifter inom den Nya Ekonomiska politiken.

Smidighet, förmåga till förändring och anpassning av taktiken och strängt sammanhållen organisation är alltså endast två sidor av en och samma sak. Men denna djupaste innebörd av den kommunistiska organisationsformen uppfattas sällan - ens i kommunistiska kretsar - i hela sin räckvidd. Och detta trots att inte endast möjligheten att handla riktigt beror på en riktigt utnyttjande av denna organisationsform, utan också den inre utvecklingsförmågan hos det kommunistiska partiet. Lenin upprepar envist avvisandet av varje utopistisk uppfattning beträffande det människomaterial med vilket revolutionen måste genomföras och ledas till seger: det består ovillkorligen av människor, som uppfostrats i det kapitalistiska samhället och fördärvats av detta. Men att man avvisar utopistiska förhoppningar och illusioner betyder inte alls, att man skulle kunna nöja sig med att fatalistiskt acceptera detta faktum. Eftersom alla förväntningar på en inre omvandling av människorna skulle vara en utopistisk illusion så länge kapitalismen består, måste man endast söka och finna organisatoriska åtgärder och garantier, som tjänar syftet att motarbeta de skadliga följderna av denna omständighet, att genast korrigera dem när de oundvikligen uppträder och eliminera de missbildningar som uppkommer på detta sätt. Den teoretiska dogmatismen är ju endast ett specialfall av de förstelningsfenomen, som varje människa och varje organisation oavbrutet är utsatt för i den kapitalistiska miljön. Den kapitalistiska reifikationen av medvetandet[30] frambringar på samma gång en överindividualisering och ett mekaniskt försakligande av människorna. Arbetsdelningen, som inte vilar på människans egenart, låter å ena sidan människorna schematiskt försteln i sin verksamhet och gör dem till enbart vanemänniskor, till robotar inom sina sysselsättningsområden. Men å andra sidan driver den samtidigt deras individuella medvetande, som blivit tomt och abstrakt på grund av omöjligheten av att finna tillfredsställelse och utlopp för personligheten i själva verksamheten, till en brutal, sniken och äregirig egoism. Dessa tendenser måste fortsätta att verka också inom det kommunistiska partiet, som ju aldrig uppträtt med anspråk på att genom ett mirakel förvandla de människor som tillhör det i deras inre. Och detta desto mer eftersom nödvändigheten av att handla ändamålsenligt påtvingar även det kom-

munistiska partiet en långtgående faktisk arbetsdelning, som ovillkorligen i sig gömmer dessa faror för förstelning, byråkrati, korruption, o.s.v.

Det inre livet i partiet är en ständig kamp mot detta kapitalistiska arv. Det avgörande stridsmedlet på det organisatoriska planet kan endast vara att dra in medlemmarna i partiverksamheten med hela deras personlighet. Det är endast om funktionen inom partiet inte är en tjänst - som ju eventuellt utövas med total hängivenhet och samvetsgrannhet men ändå endast som en tjänst - utan om alla medlemmars aktivitet berör alla möjliga slags partiarbete, och om denna verksamhet dessutom varierar allt efter de faktiska möjligheterna, som partimedlemmarna med hela sin personlighet kommer i ett levande förhållande till partilivet som helhet och till revolutionen samt upphör att vara enbart specialister, som nödvändigtvis är underkastade faran för en inre förstelning.[31] Även här kommer taktikens och organisationens oupplösliga enhet till uttryck. Varje hierarki av funktionärer inom partiet, som är oundviklig på kampstadiet, måste vila på lämpligheten av en viss typ av begåvning för de faktiska uppgifter som en viss fas av kampen medför. Om revolutionens utveckling går förbi denna fas, skulle det vara helt otillräckligt för en verklig omställning till den handling som nu är den riktiga att endast ändra taktik eller organisationsform (t.ex. genom att övergå från illegalitet till legalitet). En förändring av partiets funktionärshierarki måste samtidigt äga rum, och personurvalet noga anpassas till den nya stridsformen.[32] Detta kan naturligtvis inte genomföras utan 'misstag' eller utan kriser. Det kommunistiska partiet vore en fantastisk och utopisk lycksalighetens ö i kapitalismens hav, om dess utveckling inte ständigt vore utsatt för denna fara. Det avgörande nya i dess organisation är endast att partiet kämpar mot denna inre fara i en medveten och alltmera medveten form.

Om varje partimedlem på detta sätt går upp i partiets liv med hela sin personlighet, med hela sin existens, så sker det enligt samma princip för centralisering och disciplin, som garanterar att en levande växelverkan mellan medlemmarnas och partiledningens vilja upprätthålls och att medlemmarnas vilja och önskan, deras initiativ och deras kritik mot ledningen kommer till sin rätt. Just därför att varje beslut som partiet fattar måste komma till uttryck i alla partimedlemmarnas handlingar,

att varje paroll måste leda till handlingar från de enskilda medlemmarnas sida, i vilka dessa sätter hela sin fysiska och moraliska existens på spel, just därför är de inte endast i stånd till utan rent av tvungna att genast ingripa med sin kritik och ögonblickligen göra sina erfarenheter och betänkligheter gällande. Om partiet enbart består av en funktionärshierarki, som är isolerad från massan av vanliga medlemmar, om det i det dagliga livet endast tillkommer medlemmarna rollen som åskådare av hierarkins handlingar, och om partiets handlingar som helhet endast är av tillfällig art, så uppstår hos medlemmarna en viss likgiltighet inför partiets vardagliga verksamhet, blandat med blint förtroende och apati. Deras kritik kan i bästa fall vara en kritik post festum (på kongresser, o.s.v.), som sällan utövar ett bestämmande inflytande på aktionernas verkliga inriktning i framtiden. Däremot är det aktiva deltagandet av alla medlemmar i partiets vardagsliv och nödvändigheten av att med hela sin personlighet engagera sig för alla partiets aktioner det enda medlet, att tvinga partiledningen att verkligen göra sina beslut förståeliga för medlemmarna och övertyga dem om deras riktighet, eftersom dessa annars omöjliga skulle kunna genomföras riktigt. (Ju mera genomorganiserat partiet är och ju viktigare funktioner som anförtrots varje medlem - t.ex. som medlem av en fackföreningsfraktion - desto starkare är denna nödvändighet.) Å andra sidan måste dessa diskussioner leda till just denna levande växelverkan mellan hela partiets och centralens vilja redan före aktionen men också under den, de måste inverka modifierande, korrigerande, etc., på den faktiska övergången från beslut till handling. (Även här är denna växelverkan desto livligare, ju längre centraliseringen och disciplinen drivits.) Ju djupare dessa tendenser tränger igenom, desto fullständigare försvinner den skarpa och abrupta kontrasten mellan ledare och massa, som övertagits från de borgerliga partiernas struktur, och förändringen av funktionärshierarkin bidrar också starkt till detta. Och den - för tillfället - ännu oundvikliga post festum kritiken förvandlas alltmer till ett utbyte av konkreta och allmänna, taktiska och organisatoriska erfarenheter, som då också är allt tydligare riktade mot framtiden. Friheten är just - vilket redan den klassiska tyska filosofin insåg - något praktiskt, en aktivitet. Och endast genom att det kommunistiska partiet blir en värld av verksamhet för var och en av sina medlemmar, kan det verkligen övervinna den borgerliga människans åskådarroll inför nödvändigheten av ett skeende, som hon inte förstått, samt dess ideologiska

form, den borgerliga demokratins formella frihet. Rättigheternas separation från plikterna är möjlig endast genom de aktiva ledarnas separation från den passiva massan, genom ledarnas ställföreträdande handlingar för massan, d.v.s. genom en fatalistisk och kontemplativ hållning från massornas sida. Den sanna demokratin och upphävandet av separationen mellan rättigheter och plikter är emellertid ingen formell frihet, utan en intimt sammanhängande och solidarisk aktivitet bland länkarna i en samlad vilja. Frågan om 'utrensning' inom partiet, som förtalats och nedsvärtats så mycket, är endast den negativa sidan av samma problem. Även här - liksom i alla frågor - var det nödvändigt att ta steget från utopi till verklighet. Så har t.ex. det krav, som formulerades i II kongressens 21 villkor och enligt vilket varje legalt parti då och då skulle genomföra sådana utrensningar, visat sig vara ett utopistiskt krav, som är oförenligt med den utvecklingsfas då masspartier uppstår i Västeuropa. (III kongressen yttrade sig också mycket mera återhållsamt i denna fråga.) Men att formulera det var trots allt inget 'fel'. Ty detta krav betecknar klart och tydligt den riktning, som den inre utvecklingen av det kommunistiska partiet måste ta, även om de historiska omständigheterna kommer att bestämma formen för förverkligandet av denna princip. Just därför att organisationsproblemet är det djupaste och mest intellektuella problemet inom den revolutionära utvecklingen, var det ovillkorligen nödvändigt att föra in sådana problem i det revolutionära avantgardets medvetande, även om de för ögonblicket inte kunde lösas i praktiken. Utvecklingen av det ryska partiet visar emellertid på ett storartat sätt den praktiska betydelsen av denna fråga, inte bara för partiets eget inre liv utan också för dess förhållande till de breda arbetarmassorna - även detta följer ju av taktikens och organisationens oupplösliga enhet. I Ryssland har utrensningen inom partiet skett under mycket olika former alltefter utvecklingens olika etapper. Under den senaste som genomfördes förra hösten införde man ofta den ytterst intressanta och betydelsefulla principen att utnyttja de partilösa arbetarnas och böndernas erfarenheter och omdöme och dra in dessa massor i arbetet på utrensningen inom partiet. Det betyder inte, att partiet hädanefter blint skulle acceptera varje omdöme som dessa massor fällde, men ändå att man tog stor hänsyn till deras påstötningar och förkastelser vid utmönstringen av de korrupta, byråkratiserade element, som blivit främmande för massorna och revolutionärt otillförlitliga.[33]

Denna inre och mycket intima partiangelägenhet visar alltså på ett avancerat stadium av det kommunistiska partiet det inre och mycket intima sambandet mellan parti och klass. Den visar i vilken utsträckning den mycket skarpa organisatoriska separationen mellan det medvetna avantgardet och de breda massorna endast är ett moment av hela klassens enhetliga men dialektiska utvecklingsprocess, av klassmedvetandets utveckling. Men den visar på samma gång, att ju klarare och mera effektivt denna process förmedlar ögonblickets nödvändigheter genom deras historiska betydelse, desto klarare och mera effektivt griper den den enskilde partimedlemmen i hans individuella verksamhet, utnyttjar honom, utvecklar honom och dömer honom. Liksom partiet som helhet genom sin aktivitet, som syftar till revolutionär enhet och sammanhållning för att kunna skapa den proletära klassens sanna enhet, upphäver de reifierade distinktionerna enligt nationer, yrken, etc., samt enligt livets uppenbarelsereformer (t.ex. ekonomi och politik), på samma sätt river partiet i sitt förhållande till den enskilde medlemmen bort de slöjor, som i det kapitalistiska samhället omtöcknar individens medvetande, och detta är möjligt just på grund av dess strängt sammanhållna organisation, på grund av den järnhårda disciplin som följer av denna, samt på grund av kravet på en satsning av hela personligheten. Att detta är en långvarig process, och att vi endast befinner oss i dess begynnelse, kan och får inte hindra oss från att sträva att med den klarhet som idag är möjlig uppfatta den princip, som här kommer till uttryck - frihetens analkande rike som ett krav från den klassmedvetne arbetarens sida. Just därför att uppkomsten av det kommunistiska partiet endast kan vara ett medvetet utfört verk av den klassmedvetne arbetaren, är i det här fallet varje steg mot riktig kunskap på samma gång ett steg mot detta rikets förverkligande.

September 1922

Noter:

[1] Elend der Philosophie, 109.

[2] Massenstreik, 47.

[3] Ibid., 49. Beträffande denna fråga liksom beträffande andra, som senare ska diskuteras, jfr Josef Révais mycket intressanta artikel Kommunistische Selbstkritik und der Fall Levi, (Kommunismus, II, nr 15-16) För en utförlig diskussion av hans tankar saknas här naturligtvis plats.

[4] Beträffande följderna av denna situation jfr Lenins kritik av Juniuspamfletten och den tyska, polska samt holländska vänsterfalangens ståndpunkt under världskriget (Gegen den Strom). Men i sin skiss av revolutionens förlopp behandlar Spartakus-programmet fortfarande proletariatets uppgifter på ett till största delen utopistiskt och oförmedlat sätt. Bericht über den Gründungsparteitag der KPD, 51.

[5] Som mönster för en metodologiskt riktig och på organisatoriska frågor inriktad kritik se Lenins tal vid RKP:s XI kongress, där han uppfattar kommunisternas, även de mest beprövade, oförmåga i ekonomiska frågor som central och låter de enskilda misstagen framstå som symptom. Att detta inte förändrar något i skärpan av den kritik, som riktas mot den enskilde, är självklart.

[6] Jfr föregående essä.

[7] Beträffande detta jfr Rosa Luxemburgs polemik mot Davids Mainzresolution (Massenstreik, 59) liksom hennes kommentarer i programtalet till legalismens 'bibel', d.v.s. Engels förord till Klassenkämpfe in Frankreich (Bericht über den Gründungsparteitag der KPD, 22 ff.).

[8] Denna uppfattning är inte enbart en följd av revolutionens s.k. långsamma utveckling. Redan vid I kongressen uttryckte Lenin farhågan "att striderna kommer att bli så våldsamma, att arbetarmassornas medvetande inte kan hålla jämna steg med denna utveckling". Även Spartakus-programmets uppfattning, enligt vilken det kommunistiska partiet vägrar överta makten endast därför, att den borgerliga och socialdemokratiska 'demokratin' gjort bankrutt, bygger på föreställningen att det borgerliga samhällets objektiva sammanbrott kan äga rum tidigare än det revolutionära klassmedvetandets konsolidering i proletariatet. Bericht über den Gründungsparteitag der KPD, 56.

[9] En bra sammanställning av deras uttalanden finner man i Gegen den Strom, 516-17.

[10] Jfr essän Klassmedvetandet.

[11] Gegen den Strom, 412.

[12] Därmed vill vi inte påstå, att denna fråga skulle vara slutgiltigt avgjord för Rysslands del. Det är snarare så att den kvarstår så länge kampen mot kapitalismen varar. Den antar bara andra (och efter vad man kan förutse svagare) former i Ryssland än i Europa, i överensstämmelse med det svagare inflytande, som kapitalismens tanke- och känslöformer där utövat på proletariatet. Beträffande själva problemet jfr Lenin, *Der Radikalismus*, 92-93.

[13] *Anti-Dühring*, 306.

[14] Jfr *Den historiska materialismens förändrade funktion*.

[15] *Terrorismus und Kommunismus*, 82. Enligt min mening är det inte alls en tillfällighet - annat än i filologisk mening - att Trotskijs polemik mot Kautsky på det politiska området upprepar Hegels huvudsakliga argument mot Kants kunskapsteori. Kautsky har för övrigt senare förklarat, att kapitalismens lagbundenhet är obetingat giltig för framtiden, även om det skulle vara omöjligt att veta någonting konkret om utvecklings-tendenserna. Jfr *Die proletarische Revolution und ihr Programm*.

[16] *Klassenkämpfe*, 85.

[17] Jfr etikens metodologi hos Kant och Fichte. I den faktiska framställningen är denna individualism avsevärt försvagad. Men t.ex. Fichte betonar, att formeln "begränsa din frihet så, att den andra vid din sida också kan vara fri", vilken står ganska nära Kant, inte har en absolut utan endast "hypotetisk giltighet" (i hans system). *Grundlage des Naturrechts*, § 7, IV, *Werke* (den nya utgåvan), II, 93.

[18] *Anti-Dühring*, 174 ff, speciellt 176.

[19] *Wirtschaft und Gesellschaft*, 169.

[20] En god beskrivning av dessa organisationsformer finner man i III kongressens *Thesen zur Organisation* (II, 6). De jämförs där träffande med den borgerliga statens organisation.

[21] *Ursprung der Familie*, 164.

[22] *Kritik des Gothaer Programmes* (Korschs utgåva), 26-27.

[23] *Der Radikalismus*, 6-7.

[24] *Klasse, Partei, Führer* (*Die Internationale*, Berlin 1922, IV, 22).

[25] Beträffande detta begrepp jfr ovan *Klassmedvetande*.

[26] Beträffande förhållandet mellan slutmål och ögonblicklig handling jfr *Vad är ortodox marxism?*

[27] "Det som gäller för enskilda personer kan - med motsvarande ändringar - tillämpas på politiken och partierna. Klok är inte den som aldrig gör några fel, sådana människor finns inte och kan inte heller finnas. Klok är den som inte gör särskilt allvarliga fel och snabbt och lätt förstår att rätta till dem." Lenin, *Der Radikalismus*, 17.

[28] *Ibid.*, 80.

[29] Redan ackumulationsdebatterna rör sig kring detta och ännu tydligare diskussionerna om kriget och imperialismen. Jfr Sinovjev kontra Kautsky (*Gegen den Strom*, 321). Särskilt tydligt kommer det till uttryck i Lenins tal vid RKP:s XI kongress om statskapitalismen: "En statlig kapitalism i den form, som vi har hos oss, finns inte analyserad av någon teori eller i någon litteratur av den enkla anledningen, att alla brukliga föreställningar, som är förknippade med dessa ord, är anpassade efter den borgerliga regimen och den kapitalistiska samhällsordningen. Men vi har en samhällsordning, som lämnat kapitalismens hjulspår och ännu inte kommit in i nya banor, för den här staten styrs inte av bourgeoisien utan av proletariatet. Och det beror på oss, på det kommunistiska partiet och arbetarklassen, av vilket slag denna statliga kapitalism kommer att vara."

[30] Beträffande detta jfr essän *Reifikationen och proletariatets medvetande*.

[31] Man bör läsa det mycket intressanta avsnittet om partipressen i III kongressens organisationsbeslut. I punkt 48 uttrycks detta krav helt klart. Men hela organisationstekniken är uppbyggd på denna princip, t.ex. parlamentsfraktionens förhållande till centralkommittén, växlingen mellan legalt och illegalt arbete, etc.

[32] Beträffande detta jfr Lenins tal vid Allryska metallarbetarekongressen (6. 3. 1922) och vid RKP:s XI kongress rörande de partiorganisatoriska konsekvenserna av den Nya Ekonomiska Politiken.

[33] Jfr Lenins artikel i *Pravda*, 21. 9. 1921. Att denna organisatoriska åtgärd på samma gång är en briljant taktisk åtgärd för att öka det kommunistiska partiets auktoritet och konsolidera dess förhållande till de arbetande klasserna, inser man utan vidare.

Kommentarer:

[A] anslutningsvillkoren - Lukács syftar troligen på debatten under Kominterns andra kongress 1920 rörande de 21 villkoren för anslutning till Internationalen. Men det var också en liknande fråga som definitivt splittrade den ryska socialdemokratin i bolsjevikerna och mensjeviker 1903.

[B] II och III kongresserna - Kominterns kongresser 1920 och 1921.

[C] enhetsfronten - Kominterns nya linje som fastslogs på dess tredje kongress. Ytterligare splittring skulle undvikas och visst samarbete med socialdemokratin uppmuntras för att kommunistiska masspartier skulle kunna skapas.

[D] Vendée - Vendée-upproret, en kontrarevolutionär resning i Frankrike 1793-96. Et autem et quam, sus nonsequi odis maximus doluptatem rem qui core, tendus quae es-sunti scimus, temqui sunt estin eat lant prerisciis illa nonesed modis re, atus dolecer chilliati dolorerspice teniatibus venet eum audit et ilibus arumquost vellabo. Modit as estemolecti core coreiur

Komintern

Guidelines on the Organizational Structure of Communist Parties, on the Methods and Content of their Work

1921

I. General

1. The organization of the party must be adapted to the conditions and purpose of its activity. The Communist Party should be the vanguard, the front-line troops of the proletariat, leading in all phases of its revolutionary class struggle and the subsequent transitional period toward the realization of socialism, the first stage of communist society.

2. There can be no absolutely correct, immutable organizational form for communist parties. The conditions of the proletarian class struggle are subject to changes in an unceasing process of transformation; the organization of the vanguard of the proletariat must also constantly seek appropriate forms corresponding to these changes. Similarly, the historically determined characteristics of each individual country condition particular forms of adaptation in the organization of the individual parties.

But this differentiation has definite limits. Despite all peculiarities,

the identity of the conditions of the proletarian class struggle in the various countries and in the different phases of the proletarian revolution is of fundamental importance to the international communist movement. This identity constitutes the common basis for the organization of the communist parties of all countries.

On this basis we must further develop the organization of the communist parties, not strive to found any new model parties in place of pre-existing ones or seek some absolutely correct organizational form or ideal statutes.

3. Common to the conditions of struggle of most communist parties and therefore to the Communist International as the overall party of the revolutionary world proletariat is that they must still struggle against the ruling bourgeoisie. For all the parties, victory over the bourgeoisie-wresting power from its hands-remains at present the key goal, giving direction to all their work.

Accordingly, it is absolutely crucial that all organizational work of communist parties in the capitalist countries be considered from the standpoint of constructing an organization which makes possible and ensures the victory of the proletarian revolution over the possessing classes.

4. Every collective action, in order to be effective, requires a leadership. This is necessary above all for the greatest struggle of world history. The organization of the communist party is the organization of the communist leadership in the proletarian revolution.

To lead well, the party itself must have good leadership. Our basic organizational task is accordingly the formation, organization and training of a communist party working under capable leading bodies to become the capable leader of the revolutionary working-class movement.

5. Leadership of the revolutionary class struggle presupposes, on the part of the communist party and its leading bodies, the organic tying together of the greatest possible striking power and the greatest ability to

adapt to the changing conditions of struggle.

Moreover, successful leadership absolutely presupposes the closest ties with the proletarian masses. Without these ties the leadership will not lead the masses but will at best tail after them.

In its organization, the communist party seeks to achieve these organic ties through democratic centralism.

II. ON DEMOCRATIC CENTRALISM

6. Democratic centralism in the communist party organization should be a real synthesis, a fusion of centralism and proletarian democracy. This fusion can be attained only on the basis of the constant common activity, the constant common struggle of the entire party organization.

Centralization in the communist party organization does not mean a formal and mechanical centralization but rather a centralization of communist activity, i.e., building a leadership which is strong, quick to react and at the same time flexible.

Formal or mechanical centralization would mean centralization of “power” in the hands of a party bureaucracy in order to dominate the rest of the membership or the masses of the revolutionary proletariat outside the party. But only enemies of communism can assert that the Communist Party wants to dominate the revolutionary proletariat through its leadership of proletarian class struggles and through the centralization of this communist leadership. This is a lie. Equally incompatible with the fundamental principles of democratic centralism adopted by the Communist International is a power struggle or a fight for domination within the party.

In the organizations of the old, nonrevolutionary workers movement a thoroughgoing dualism developed of the same kind as had arisen in the organization of the bourgeois state: the dualism between the bureaucracy and the “people.” Under the ossifying influence of the bourgeois environment the functionaries of these parties became estranged: the

vital working collective was replaced by mere formal democracy, and the organization was split into active functionaries and passive masses. Inevitably, even the revolutionary workers movement to a certain degree inherits this tendency toward formalism and dualism from the bourgeois environment.

The Communist Party must thoroughly overcome these divisions by systematic and persevering political and organizational work and by repeated improvement and review.

7. In the reshaping of a mass socialist party into a communist party, the party must not limit itself to concentrating authority in the hands of its central leadership, while otherwise leaving its old structure unchanged. If centralization is not to exist on paper alone but is to be carried out in fact, it must be introduced in such a way that the members perceive it as an objectively justified strengthening and development of their collective work and fighting power. Otherwise centralization will appear to the masses as bureaucratization of the party, conjuring up opposition to all centralization, to all leadership, to any strict discipline. Anarchism and bureaucratism are two sides of the same coin.

Mere formal democracy in the organization cannot eliminate tendencies toward either bureaucratism or anarchism, for both have found fertile soil in the workers movement on the basis of formal democracy. Therefore the centralization of the organization, that is, the effort to achieve a strong leadership, cannot be successful if we attempt to achieve it simply on the basis of formal democracy. Necessary above all is the development and maintenance of living ties and reciprocity—both within the party between the leading party bodies and the rest of the membership, and between the party and the working-class masses outside the party.

III. ON COMMUNISTS' OBLIGATION TO DO WORK

8. The Communist Party should be a working school of revolutionary Marxism. Organic links are forged between the various parts of the organization and among individual members by day-to-day collective

work in the party organizations.

In the legal communist parties most members still do not participate regularly in daily party work. This is the chief defect of these parties, which puts a question mark over their development.

9. When a workers party takes the first steps toward transformation into a communist party, there is always the danger that it will be content simply to adopt a communist program, substitute communist doctrine for the former doctrine in its propaganda, and merely replace the hostile functionaries with ones who have communist consciousness. But adopting a communist program is only a statement of the will to become communist. If communist activity is not forthcoming, and if in organizing party work the passivity of the mass of the membership is perpetuated, the party is not fulfilling even the least of what it has promised to the proletariat by adopting the communist program. Because the first condition for seriously carrying out this program is the integration of all members into ongoing daily work.

The art of communist organization consists in making use of everything and everyone in the proletarian class struggle, distributing party work suitably among all party members and using the membership to continually draw ever wider masses of the proletariat into the revolutionary movement, while at the same time keeping the leadership of the entire movement firmly in hand, not by virtue of power but by virtue of authority, i.e., by virtue of energy, greater experience, greater versatility, greater ability.

10. Thus, in its effort to have only really active members, a communist party must demand of every member in its ranks that he devote his time and energy, insofar as they are at his own disposal under the given conditions, to his party and that he always give his best in its service.

Obviously, besides the requisite commitment to communism, membership in the Communist Party involves as a rule: formal admission, possibly first as a candidate, then as a member; regular payment of established dues; subscription to the party press, etc. Most important, how-

ever, is the participation of every member in daily party work.

11. In order to carry out daily party work, every party member should as a rule always be part of a smaller working group—a group, a committee, a commission, a board or a collegium, a fraction or cell. Only in this way can party work be properly allocated, directed and carried out.

Participation in the general membership meetings of the local organizations also goes without saying. Under conditions of legality it is not wise to choose to substitute meetings of local delegates for these periodic membership meetings; on the contrary, all members must be required to attend these meetings regularly. But that is by no means enough. Proper preparation of these meetings in itself presupposes work in smaller groups or work by designated comrades, just like preparations for effective interventions in general meetings of workers, demonstrations and mass working-class actions. The many and varied tasks involved in such work can be carefully examined and intensively executed only by smaller groups. Unless such constant detailed work is performed by the entire membership, divided into numerous small working groups, even the most energetic participation in the class struggles of the proletariat will lead us only to impotent, futile attempts to influence these struggles and not to the necessary concentration of all vital, revolutionary forces of the proletariat in a communist party which is unified and capable of action.

12. Communist nuclei are to be formed for day-to-day work in different areas of party activity: for door-to-door agitation, for party studies, for press work, for literature distribution, for intelligence-gathering, communications, etc.

Communist cells are nuclei for daily communist work in plants and workshops, in trade unions, in workers cooperatives, in military units, etc.—wherever there are at least a few members or candidate members of the Communist Party. If there are several party members in the same plant or trade union, etc., then the cell is expanded into a fraction whose work is directed by the nucleus.

Should it first be necessary to form a broader, general oppositional

fraction or to participate in a pre-existing one, the communists must seek to gain the leadership of it by means of their own separate cell.

Whether a communist cell should come out openly as communist in its milieu, let alone to the public at large, is determined by meticulous examination of the dangers and advantages in each particular situation.

13. Introducing the general obligation to do work in the party and organizing these small working groups is an especially difficult task for communist mass parties. It cannot be carried out overnight but demands unflagging perseverance, careful consideration and much energy.

It is particularly important that, from the outset, this reorganization be carried out with care and extensive deliberation. It would be easy to assign all members in each organization to small cells and groups according to some formal scheme and then without further ado call on them to do general day-to-day party work. But such a beginning would be worse than no beginning at all and would quickly provoke dissatisfaction and antipathy among the membership toward this important innovation.

It is recommended as a first step that the party leadership work out in detail preliminary guidelines for introducing this innovation through extensive consultation with several capable organizers who are both firmly convinced, dedicated communists and precisely informed as to the state of the movement in the various centers of struggle in the country. Then, on the local level, organizers or organizational committees which have been suitably instructed must prepare the work at hand, select the first group leaders and directly initiate the first steps. The organizations, working groups, cells and individual members must then be given very concrete, precisely defined tasks, and in such a way that they see the work as immediately useful, desirable and practicable. Where necessary one should demonstrate by example how to carry out the assignments, at the same time drawing attention to those errors which are to be particularly avoided.

14. This reorganization must be carried out practically, one step at a time. Accordingly, at the outset, there should not be too many new cells

or working groups formed in the local organizations. It must first be established in practice that cells formed in important individual plants and trade unions have begun to function properly, and that in other main areas of party work the crucial working groups have been formed and have consolidated themselves to some extent (e.g., in the areas of intelligence-gathering, communications, door-to-door agitation, the women's movement, literature distribution, press work, in the unemployed movement, etc.). The old framework of the organization cannot be blindly smashed before the new organizational apparatus is functioning to some extent.

Nevertheless, this fundamental task of communist organizational work must be carried out everywhere with the greatest energy. This places great demands not only on a legal party but also on every illegal one. Until a widespread network of communist cells, fractions and working groups is functioning at all focal points of the proletarian class struggle, until every member of a strong, purposeful party is participating in daily revolutionary work and this participation has become second nature, the party must not rest in its efforts to carry out this task.

15. This fundamental organizational task obligates the leading party bodies to exercise continual, tireless and direct leadership of and systematic influence on the party's work. This demands the most varied efforts from those comrades who are part of the leadership of the party organizations. The leaders of communist work must not only see to it that the comrades in fact have party work to do; they must assist the comrades, directing their work systematically and expertly, with precise information as to the particular conditions they are working in. They must also try to uncover any mistakes made in their own work, attempt to constantly improve their methods of work on the basis of experience, and at the same time strive never to lose sight of the goal of the struggle.

16. All our party work is practical or theoretical struggle, or preparation for this struggle. Until now, specialization in this work has generally been very deficient. There are whole areas of important work where anything the party has done has been only by chance—for example, whatever has been done by the legal parties in the special struggle against the political police. The education of party comrades takes place as a rule

only casually and incidentally, but also so superficially that large sections of the party membership remain ignorant of the majority of the most important basic documents of their own party—even the party program and the resolutions of the Communist International. Educational work must be systematically organized and constantly carried out by the entire system of party organizations, in all the party's working collectives; thereby an increasingly high degree of specialization can also be attained.

17. In a communist organization the obligation to do work necessarily includes the duty to report. This applies to all organizations and bodies of the party as well as to each individual member. General reports covering short periods of time must be made regularly. They must cover the fulfillment of special party assignments in particular. It is important to enforce the duty to report so systematically that it takes root as one of the best traditions in the communist movement.

18. The party makes regular quarterly reports to the leadership of the Communist International. Each subordinate body of the party must report to its immediately superior committee (for example, monthly reports of the local organizations to the appropriate party committee).

Each cell, fraction and working group should report to the party body under whose actual leadership it works. Individual members must report (for example, weekly) to the cell or working group to which they belong (or to the cell or group head), and they must report the completion of special assignments to the party body from which the assignment came.

Reports must always be made at the first opportunity. They are to be made orally unless the party or the person who made the assignment requires a written report. Reports should be kept brief and factual. The recipient of a report is responsible for safeguarding information that would be damaging if made public, and for forwarding important reports to the appropriate leading party body without delay.

19. All these party reports should obviously not be limited simply to what the reporter himself did. They must also include information on those objective conditions observed during the work which have a

bearing on our struggle, and especially considerations which can lead to a change or improvement in our future work. Suggestions for improvements found necessary in the course of the work must also be raised in the report.

All communist cells, fractions and working groups should regularly discuss reports, both those which they have received and those which they must present. Discussions must become an established habit.

Cells and working groups must also make sure that individual party members or groups of members are regularly put on special assignment to observe and report on opponent organizations, particularly petty-bourgeois workers organizations and above all on the organizations of the "socialist" parties.

IV. ON PROPAGANDA AND AGITATION

20. In the period prior to the open revolutionary uprising our most general task is revolutionary propaganda and agitation. This activity, and the organization of it, is often in large part still conducted in the old formal manner, through casual intervention from the outside at mass meetings, without particular concern for the concrete revolutionary content of our speeches and written material.

Communist propaganda and agitation must above all root itself deep in the midst of the proletariat. It must grow out of the concrete life of the workers, out of their common interests and aspirations and particularly out of their common struggles.

The most important aspect of communist propaganda is the revolutionizing effect of its content. Our slogans and positions on concrete questions in different situations must always be carefully weighed from this standpoint. Not only the professional propagandists and agitators, but all other party members as well, must receive ongoing and thorough instruction so they can arrive at correct positions.

21. The main forms of communist propaganda and agitation are:

individual discussion; participation in the struggles of the trade-union and political workers movement; impact through the party's press and literature. Every member of a legal or illegal party should in some way participate regularly in all this work.

Propaganda through individual discussion must be systematically organized as door-to-door agitation and conducted by working groups established for this purpose. Not a single house within the local party organization's area of influence can be left out in this agitation. In larger cities, specially organized street agitation in conjunction with posters and leaflets can also yield good results. Furthermore, at the workplace, the cells or fractions must conduct regular agitation on an individual level, combined with literature distribution.

In countries where national minorities form a part of the population, it is the party's duty to devote the necessary attention to propaganda and agitation among the proletarian layers of these minorities. This agitation and propaganda must obviously be conducted in the languages of the respective national minorities; appropriate party organs must be created for this purpose.

22. In conducting propaganda in those capitalist countries where the great majority of the proletariat does not yet possess conscious revolutionary inclinations, communists must constantly search for more effective methods of work in order to intersect the nonrevolutionary worker as he begins his revolutionary awakening, making the revolutionary movement comprehensible and accessible to him. Communist propaganda should use its slogans to reinforce the budding, unconscious, partial, wavering and semi-bourgeois tendencies toward revolutionary politics which in various situations are wrestling in his brain against bourgeois traditions and propaganda.

At the same time, communist propaganda must not be restricted to the present limited, vague demands or aspirations of the proletarian masses. The revolutionary kernel in these demands and aspirations is only the necessary point of departure for our intervention because only by making these links can the workers be brought closer to an under-

standing of communism.

23. Communist agitation among the proletarian masses must be conducted in such a way that workers engaged in struggle recognize our communist organization as the courageous, sensible, energetic and unswervingly devoted leader of their own common movement.

To achieve this the communists must take part in all the elementary struggles and movements of the working class and must fight for the workers' cause in every conflict with the capitalists over hours, wages, working conditions, etc. In doing this the communists must become intimately involved in the concrete questions of working-class life; they must help the workers untangle these questions, call their attention to the most important abuses and help them formulate the demands directed at the capitalists precisely and practically; attempt to develop among the workers the sense of solidarity, awaken their consciousness to the common interests and the common cause of all workers of the country as a united working class constituting a section of the world army of the proletariat.

Only through such absolutely necessary day-to-day work, through continual self-sacrificing participation in all struggles of the proletariat, can the "Communist Party" develop into a communist party. Only thus will it distinguish itself from the obsolete socialist parties, which are merely propaganda and recruiting parties, whose activity consists only of collecting members, speechifying about reforms and exploiting parliamentary impossibilities. The purposeful and self-sacrificing participation of the entire party membership in the school of the daily struggles and conflicts of the exploited with the exploiters is the indispensable precondition not only for the conquest of power, but, to an even greater extent, for exercising the dictatorship of the proletariat. Only the leadership of the working masses in constant small-scale battles against the encroachments of capital will enable the communist parties to become vanguards of the working class-vanguards which in fact systematically learn to lead the proletariat and acquire the capacity for the consciously prepared ouster of the bourgeoisie.

24. Particularly in strikes, lockouts and other mass dismissals of workers, the communists must be mobilized in force to take part in the movement of the workers.

It is the greatest error for communists to invoke the communist program and the final armed revolutionary struggle as an excuse to passively look down on or even to oppose the present struggles of the workers for small improvements in their working conditions. No matter how small and modest the demands for which the workers are ready to fight the capitalists today, this must never be a reason for communists to abstain from the struggle. To be sure, in our agitational work we communists should not show ourselves to be blind instigators of stupid strikes and other reckless actions; rather, the communists everywhere must earn the reputation among the struggling workers as their ablest comrades in struggle.

25. In the trade-union movement, communist cells and fractions are in practice often quite at a loss when confronted with the simplest questions of the day. It is easy but fruitless to preach just the general principles of communism, only to fall into the negative stance of vulgar syndicalism when faced with concrete questions. This merely plays into the hands of the yellow Amsterdam leadership.

Instead, communists should determine their revolutionary position in accordance with the objective content of each question that arises. For example, instead of being content to oppose every wage agreement in theory and in principle, communists should above all fight directly against the actual content of the wage agreements advocated by the Amsterdam leaders. Since every shackle on the militancy of the proletariat is to be condemned and vigorously combated, and it is well known that the aim of the capitalists and their Amsterdam accomplices is to use every wage agreement to tie the struggling workers' hands, it is therefore obviously the duty of communists to expose this aim before the workers. But as a rule communists can best achieve this by advancing wage proposals which do not constitute a shackle on the workers.

The same position applies, for example, to assistance funds and

trade-union benefit societies. Collecting strike funds and granting strike benefits from a common pool is in itself a good thing. Opposition in principle to this activity is misplaced. It is only the way in which the Amsterdam leaders want to collect and use these funds that contradicts the revolutionary class interests of the workers. In the case of union health insurance and the like, communists should for example demand the abolition of compulsory special payments and of all binding conditions for voluntary funds. However, if part of the membership still wants to secure sick benefits by making payments, they will not understand if we simply wish to forbid it. It is first necessary to rid these members of their petty-bourgeois aspirations through intensive propaganda on an individual level.

26. In the struggle against the social-democratic and other petty-bourgeois leaders of the trade unions and various workers parties, there can be no hope of obtaining anything by persuading them. The struggle against them must be organized with the utmost energy. However, the only sure and successful way to combat them is to split away their supporters by convincing the workers that their social-traitor leaders are lackeys of capitalism. Therefore, where possible these leaders must first be put into situations in which they are forced to unmask themselves; after such preparation they can then be attacked in the sharpest way.

It is by no means enough to simply curse the Amsterdam leaders as “yellow.” Rather, their “yellowness” must be proved continually by practical examples. Their activity in joint industrial councils, in the International Labor Office of the League of Nations, in bourgeois ministries and administrations; the treacherous words in their speeches at conferences and in parliamentary bodies; the key passages in their many conciliatory hack articles in hundreds of newspapers; and in particular their vacillating and hesitant behavior in preparing and conducting even the most minor wage struggles and strikes—all this provides daily opportunities to expose and brand the unreliable and treacherous doings of the Amsterdam leaders as “yellow” through simply formulated motions, resolutions and straightforward speeches.

The cells and fractions must conduct their practical offensives sys-

tematically. The excuses of lower-level union bureaucrats, who barricade themselves behind statutes, union conference decisions and instructions from the top leadership out of weakness (often even despite good will), must not hinder the communists from going ahead with tenacity and repeatedly demanding that the lower-level bureaucrats state clearly what they have done to remove these ostensible obstacles and whether they are ready to fight openly alongside the membership to surmount these obstacles.

27. Communists' participation in meetings and conferences of trade-union organizations must be carefully prepared in advance by the fractions and working groups, for example, drafting their own resolutions, choosing speakers to present and to support the motions, nominating capable, experienced and energetic comrades for election, etc.

Through their working groups, communist organizations must also prepare carefully for all general meetings of workers, election meetings, demonstrations, political working-class festivals and the like, held by opponent parties. When the communists call general workers' meetings themselves, as many communist working groups as possible must coordinate their actions according to a unified plan, both beforehand and while the meetings are in progress, to ensure that full organizational use is made of such meetings.

28. Communists must learn how to be ever more effective in drawing unorganized, politically unconscious workers into the sphere of lasting party influence. Through our cells and fractions we should induce these workers to join trade unions and read our party press. Other workers associations (cooperatives, organizations of war victims, educational associations and study circles, sports clubs, theater groups, etc.) can also be used to transmit our influence. Where the communist party must work illegally such workers associations can be founded outside the party as well, on the initiative of party members with the consent and supervision of the leading party bodies (sympathizers' associations). For many proletarians who have remained politically indifferent, communist youth and women's organizations can first arouse interest in a common organizational life through courses, reading groups, excursions, festivals,

Sunday outings, etc. Such workers can then be drawn permanently close to the organizations and in this way also induced to aid our party with useful work (distributing leaflets, circulating party newspapers, pamphlets, etc.). They will overcome their petty-bourgeois inclinations most easily through such active participation in the common movement.

29. In order to win the semi-proletarian layers of the working population as sympathizers of the revolutionary proletariat, communists must utilize these intermediate layers' particular conflicts of interest with the big landowners, the capitalists and the capitalist state, and overcome their mistrust of the proletarian revolution through continual persuasion. This may often require prolonged interaction with them. Their confidence in the communist movement can be promoted by sympathetic interest in their daily needs, free information and assistance in overcoming small difficulties which they are at a loss to solve, drawing them to special free public educational meetings, etc. Meanwhile, it is necessary for communists to cautiously and untiringly counteract opponent organizations and individuals who possess authority locally or have influence on laboring small peasants, cottage workers and other semi-proletarian elements. The most immediate enemies of the exploited, whom they know as oppressors from their own experience, must be exposed as the representatives and personification of the whole criminal capitalist system. Communist propaganda and agitation must intensively exploit in comprehensible terms all day-to-day events which bring the state bureaucracy into conflict with the ideals of petty-bourgeois democracy and the "rule of law."

Every local organization in the countryside must meticulously divide the task of door-to-door agitation among its members and extend this agitation to all the villages, farmsteads and individual houses in the area covered by its work.

30. For propaganda work in the army and navy of the capitalist state, a special study must be made of the most appropriate methods in each individual country. Anti-militarist agitation in the pacifist sense is extremely detrimental; it only furthers the efforts of the bourgeoisie to disarm the proletariat. The proletariat rejects in principle and combats

with the utmost energy all military institutions of the bourgeois state and of the bourgeois class in general. On the other hand, it utilizes these institutions (army, rifle clubs, territorial militias, etc.) to give the workers military training for revolutionary battles. Therefore, it is not against the military training of youth and workers but against the militaristic order and the autocratic rule of the officers that intensive agitation should be directed. Every possibility for the proletariat to get weapons into its hands must be exploited to the fullest.

The rank-and-file soldiers must be made aware of the class division evident in the material privileges of the officers and the rough treatment of the ranks. Furthermore, this agitation must make clear to the ranks that their whole future is inextricably bound up with the fate of the exploited class. In the advanced period characterized by incipient revolutionary ferment, agitation for the democratic election of all officers by the soldiers and sailors and for the founding of soldiers councils can be very effective in undermining the pillars of capitalist class rule.

The greatest vigilance and incisiveness are always necessary in agitating against the bourgeoisie's special class-war troops, especially against their volunteer armed gangs. Where their social composition and corruption make it possible, the social decomposition of their ranks must be systematically promoted at the right time. If they have a homogeneous bourgeois class character, for example in troops drawn purely from the officer corps, they must be exposed before the entire population, made so despicable and hated that the resulting isolation grinds them to pieces from within.

V. ON THE ORGANIZATION OF POLITICAL STRUGGLES

31. For a communist party there is no time when the party organization cannot be politically active. The organizational exploitation of every political and economic situation, and of every change in these situations, must be developed into organizational strategy and tactics.

Even if the party is still weak, it can exploit politically stirring events or major strikes that convulse the whole economy by carrying out a well-

planned and systematically organized radical propaganda campaign. Once a party has decided that such a campaign is appropriate, it must energetically concentrate all members and sections of the party on it.

First, the party must make use of all the ties it has forged through the work of its cells and working groups to organize meetings in the main centers of political organization or of the strike movement. In these meetings the party's speakers must make the communist slogans clear to the participants as the way out of their plight. Special working groups must prepare these meetings well, down to the last detail. If it is not possible to hold our own meetings, suitable comrades should intervene as major speakers during the discussion at general meetings of workers on strike or engaged in other struggles.

If there is a prospect of winning over the majority or a large part of the meeting to our slogans, an attempt must be made to express these slogans in well-formulated and skillfully motivated motions and resolutions. If such resolutions are adopted, then at all meetings in the same town or in other areas involved in this movement we must work toward getting an increasing number of the same or similar motions and resolutions adopted, or at least supported by strong minorities. We will thus consolidate the proletarian layers in motion, whom we had initially influenced only through our ideas, bringing them to recognize the new leadership.

After all such meetings, the working groups which took part in organizationally preparing and utilizing them must meet briefly, not only to prepare a report for the party committee in charge of the work, but also to immediately draw the lessons which are necessary for further work from the experience gained, or from any errors.

Depending on the situation, we must make our operational slogans accessible to interested layers of workers with posters and flyers, or else distribute detailed leaflets to those engaged in struggle, using the slogans of the day to make communism comprehensible in the context of the situation. Skillful postering requires specially organized groups to find suitable locations and choose times for effective paste-up. Leafletting

in and outside the plants and in restaurants and pubs used as centers of communication by the layers of workers involved in the movement, at major transit intersections, employment offices and train stations, should be combined wherever possible with the kind of discussion whose catchwords will be taken up by the aroused masses of workers. Detailed leaflets should if possible be distributed only in buildings, plants, halls, apartment buildings or wherever else we can expect they will be read attentively.

This intensified propaganda must be supported by parallel work at all trade-union and plant meetings caught up in the movement. When necessary, our comrades must raise the demand for such meetings or organize them themselves and must provide suitable speakers for main presentations or discussion. Most of the space in our party newspapers, and the papers' best arguments, must be placed at the disposal of such a particular movement, just as the entire organizational apparatus must be wholly and unflinchingly dedicated to the general aim of the movement for its duration.

32. Demonstration campaigns require a very flexible and dedicated leadership which must keep the aim of the campaign clearly in mind and be able to discern at any moment whether a demonstration has reached the upper limit of effectiveness, or whether, in the given situation, it is possible to further intensify the movement by expanding it into mass action in the form of demonstrative strikes and finally mass strikes. The peace demonstrations during the war taught us that a real proletarian combat party, albeit small and illegal, cannot turn aside or halt even after such demonstrations have been suppressed when a major, immediately relevant goal is involved that is naturally bound to generate wider and wider interest among the masses.

It is best to base street demonstrations on the major factories. First our cells and fractions must have done systematic groundwork in a suitable situation to bring the mood to a certain uniformity through oral propaganda and leaflets. Then the committee in charge must bring together the party cadres with authority in the plants-the cell and fraction leaders-to discuss arrangements for the coming day so that our contin-

gents march up in a disciplined fashion and converge punctually. They must also decide on the character of the slogans of the day, the prospects for broadening the demonstrations, and when to break off and disperse. A thoroughly briefed and organizationally experienced corps of energetic functionaries must form the backbone of the demonstration from the time it leaves the plants up to the time the mass action disperses. In order for these functionaries to remain in active contact with each other and be provided with the continuously necessary political directives, responsible party workers must be systematically distributed throughout the crowd of demonstrators. This kind of flexible, political-organizational leadership of the demonstration best lays the basis for renewed demonstrations and for possibly broadening them into larger mass actions.

33. Communist parties which have already achieved a certain amount of internal cohesion, a tested corps of functionaries and a considerable mass following must do their utmost through major campaigns to completely overcome the influence of the social-traitor leaders over the working class and to bring the majority of the working masses under communist leadership. The way the campaigns are organized will depend on the situation—on whether current struggles enable the party to move to the forefront as the proletarian leadership, or whether temporary stagnation prevails. The composition of the party will also be a decisive factor for the organizational methods of campaigns. For example, the so-called “Open Letter” was used by the VKPD in order to win over the crucial social layers of the proletariat more effectively than was otherwise then possible for a young mass party to do in the individual districts. To unmask the social-traitor leaders, the Communist Party approached the other mass organizations of the proletariat at a time of increasing impoverishment and sharpening class antagonisms, demanding openly before the proletariat an answer as to whether these leaders—with their supposedly powerful organizations—were prepared to take up the struggle together with the Communist Party against the obvious impoverishment of the proletariat, for the most minimal demands, for a measly crust of bread.

Wherever the Communist Party initiates a similar campaign, it must make all organizational preparations to ensure that its intervention wins

a response among the broadest working masses. All the party's industrial fractions and trade-union functionaries must, at their next plant and union meetings and in all public meetings (after thoroughly preparing for such meetings), effectively present the party's demands as the totality of the life-and-death demands of the proletariat. Wherever our cells or fractions seek to take the offensive to advance mass agreement with our demands, leaflets, flyers and posters must be distributed in a skillful manner to use the mood of the masses advantageously. Our party press must daily feature the issues of the movement during the weeks of the campaign, alternating between shorter and more detailed articles, written from continually varied standpoints. The organizations must supply the press with a steady stream of material for this, and must energetically ensure that the editors do not flag in promoting the party campaign in the press. The party fractions in parliamentary and municipal bodies must also be systematically put to work in such struggles. Following the directives of the party leadership, they must speak for the movement in the parliamentary bodies by introducing appropriate motions. These parliamentary representatives must regard themselves as conscious members of the struggling masses, as their spokesmen in the camp of the class enemy, as responsible functionaries and party workers.

If the united, organizationally concentrated work of all the party's forces leads in a few weeks to the adoption of a large and steadily increasing number of resolutions in agreement with our demands, the party will be faced with the serious organizational question of providing an organizational framework for the masses who are in agreement with our slogans. If the movement has assumed a predominantly trade-union character, steps must be taken above all to increase our organizational influence in the unions: our fractions must proceed with well-prepared, direct offensives against the local trade-union leadership, either to defeat them or else to force them to wage an organized struggle on the basis of our party's demands. Where plant councils, factory committees or similar bodies exist, our fraction should intervene to induce plenary meetings of these plant councils or factory committees to decide in favor of this struggle. If several local organizations have been won over to such a movement fighting under communist leadership for the bare life-and-death interests of the proletariat, they must be convened in con-

ferences; plant meetings which have come out in support should also send their special delegates. The new leadership thus consolidating itself under communist influence will gain new impetus by this concentration of the active groups of the organized working class; this impetus must in turn be used to drive the leadership of the socialist parties and trade unions forward-or to expose them, including with respect to their organizational affiliation.

In the economic sectors where our party possesses its best organizations and where it has encountered the most widespread agreement with its demands, the organized pressure which has been brought to bear on the local trade unions and plant councils must be used to consolidate all the isolated economic struggles being waged in this sector, as well as the developing movements of other groups, into a unified, militant movement. This movement must transcend the framework of the particular interests of individual trades and raise several elementary demands in their common interest which can then be won through the joint forces of all organizations in the district. It is in such a movement that the Communist Party will prove itself to be the real leader of that section of the proletariat which wants to fight, while the trade-union bureaucracy and the socialist parties, who would oppose such a jointly organized, militant movement, would be finished-not only politically as regards their ideas, but also in practical organizational terms.

34. If the Communist Party attempts to take the leadership of the masses into its hands at a time of acute political and economic tensions leading to the outbreak of new movements and struggles, it can dispense with raising special demands and appeal in simple and popular language directly to the members of the socialist parties and trade unions not to abstain from the struggles necessitated by their misery and increasing oppression at the hands of the employers. Even if their bureaucratic leaders are opposed, the ranks must fight if they are to avoid being driven to complete ruin. The party's press organs, especially its daily newspapers, must emphatically prove day after day during such a party campaign that the communists are ready to intervene as leaders in the current and impending struggles of the pauperized proletariat, and that in the immediate acute situation their combativeness will, wherever possible, come

to the aid of all the oppressed. It must be proved day in and day out that without these struggles the working class will no longer have any possibilities for existence and that, despite this fact, the old organizations are trying to avoid and obstruct these struggles.

The plant and trade-union fractions, continually pointing to the communists' combativeness and willingness to sacrifice, must make it clear to their fellow workers in meetings that abstention from the struggle is no longer possible. The main task in such a campaign, however, is to organizationally consolidate and unify all struggles and movements born of the situation. Not only must the cells and fractions in the trades and plants involved in the struggles continually maintain close organic contact among themselves, but the leading bodies must also (both through the district committees and through the central leadership) immediately place functionaries and responsible party workers at the disposal of all movements which break out. Working directly with those in struggle, they must lead, broaden, intensify, generalize and link up the movements. The organization's primary job is to place what is common to these various struggles in sharp relief and bring it into the foreground, in order to urge a general solution to the struggle, by political means if necessary.

As the struggles become more intense and generalized, it will be necessary to create unified bodies to lead them. If the bureaucratic strike leaderships of some unions cave in prematurely, we must be quick to push for their replacement by communists, who must assure a firm, resolute leadership of the struggle. In cases where we have succeeded in combining several struggles, we must push for setting up a joint leadership for the campaign, in which the communists should obtain the leading positions to the extent possible. With proper organizational preparation, a joint leadership for the campaign can often easily be set up through the trade-union fractions as well as through plant fractions, plant councils, plant council plenary meetings and especially through general meetings of strikers.

If the movement assumes a political character as a result of becoming generalized and as a result of the intervention of employers' organiza-

tions and government authorities, then the election of workers councils may become possible and necessary, and propaganda and organizational preparation must be initiated for this. All party publications must then intensively put forward the idea that only through such organs of its own, arising directly from the workers' struggles, can the working class achieve its real liberation with the necessary ruthlessness, even without the trade-union bureaucracy and its socialist party satellites.

35. Communist parties which have already grown strong, particularly the large mass parties, should also take organizational measures to be continually armed for political mass actions. In demonstration campaigns and economic mass movements, in all partial actions, one must constantly bear in mind the need to energetically and tenaciously consolidate the organizational experience of these movements in order to achieve ever more solid ties with the broader masses. The experience of all new major movements must repeatedly be discussed and reviewed at broad conferences which bring the leading functionaries and responsible party workers together with the shop stewards from the large and medium-sized plants, so that the network of ties through the shop stewards can be made ever more solid and organized ever more securely. Close bonds of mutual trust between the leading functionaries and responsible party workers on the one hand, and the shop stewards on the other, are organizationally the best guarantee that political mass actions will not be initiated prematurely and that their scope will correspond to the circumstances and the current level of party influence.

Unless the party organization maintains the closest ties with the proletarian masses employed in the large and medium-sized factories, the Communist Party will not be able to achieve major mass actions and genuinely revolutionary movements. If the uprising in Italy last year—which was unquestionably revolutionary in character and found its strongest expression in the factory occupations—collapsed prematurely, then this was no doubt in part due to the betrayal of the trade-union bureaucracy and the inadequacy of the party's political leaders, but also partly because no intimate, organized ties existed at all between the party and the plants through factory shop stewards who were politically informed and interested in party life. It is also beyond doubt that the attempt to aggressively

utilize the political potential of the great English miners movement this year suffered extraordinarily from this same failing.

VI. ON THE PARTY PRESS

36. The communist press must be developed and improved by the party with tireless energy.

No newspaper may be recognized as a communist organ if it does not submit to the directives of the party. Analogously, this principle is to be applied to all literary products such as periodicals, books, pamphlets, etc., with due regard for their theoretical, propagandistic or other character.

The party must be more concerned with having good papers than with having many of them. Above all, every communist party must have a good, if possible daily, central organ.

37. A communist newspaper must never become a capitalist enterprise like the bourgeois press and often even the so-called "socialist" papers. Our paper must keep itself independent from the capitalist credit institutions. Skillful solicitation of advertising—which in the case of legal mass parties can greatly help in keeping our press afloat—must never lead, for example, to our becoming dependent in any way on the major advertisers. Rather, the press of our mass parties will most quickly win unconditional respect through its intransigent attitude on all proletarian social questions. Our paper should not pander to an appetite for sensationalism or serve as entertainment for the public at large. It cannot yield to the criticism of petty-bourgeois literati or journalistic virtuosi in order to make itself "respectable."

38. The communist newspaper must above all look after the interests of the oppressed struggling workers. It should be our best propagandist and agitator, the leading propagandist of the proletarian revolution.

Our paper has the task of collecting valuable experiences from the entirety of the work of party members and then of presenting these to

party comrades as a guide for the continued review and improvement of communist methods of work. These experiences should be exchanged at joint meetings of editors from the entire country; mutual discussion there will also yield the greatest possible uniformity of tone and thrust throughout the entire party press. In this way the party press, including every individual newspaper, will be the best organizer of our revolutionary work.

Without this unifying, purposive organizational work of the communist press, particularly the main newspaper, it will hardly be possible to achieve democratic centralism, to implement an effective division of labor in the Communist Party or, consequently, to fulfill the party's historic mission.

39. The communist newspaper must strive to become a communist enterprise, i.e., a proletarian combat organization, a working collective of revolutionary workers, of all those who regularly write for the paper, typeset and print it, manage, circulate and sell it, those who collect local material for articles, discuss this material in the cells and write it up, those who are active daily in the paper's distribution, etc.

A number of practical measures are required to turn the paper into this kind of genuine combat organization and into a strong, vital working collective of communists.

A communist develops the closest ties with his paper if he must work and make sacrifices for it. It is his daily weapon which must constantly be tempered and sharpened anew in order to be usable. The communist newspaper can be maintained only by heavy, ongoing material and financial sacrifices. The means for its expansion and for internal improvements will constantly have to be supplied from the ranks of party members until, in legal mass parties, it ultimately attains such wide circulation and organizational solidity that it itself begins to serve as a material support for the communist movement.

In the meantime it is not enough for a communist to be an active salesman and agitator for the paper; he must be an equally useful con-

tributor to it. Every socially or economically noteworthy incident from the plant fraction or cell—from a shopfloor accident to a plant meeting, from the mistreatment of apprentices to the company financial report—is to be reported at once to the newspaper by the quickest route. The trade-union fractions must communicate all important resolutions and measures from the membership meetings and executive bodies of their unions, and they must report on any characteristic activity of our opponents succinctly and accurately. What one sees of life in public-at meetings and in the streets—often provides an alert party worker the opportunity to observe details with a sense of social criticism which can be used in the paper to make clear even to the indifferent our intimate knowledge of the problems of everyday life.

The editorial staff must treat this information, coming as it does from the life of the working class and workers organizations, with great warmth and affection. The editors should either use such material as short news items to give our paper the character of a vital working collective acquainted with real life; or they should use this material to make the teachings of communism comprehensible by means of these practical examples from the workers' daily existence, which is the quickest way to make the great ideas of communism immediate and vivid to the broad working masses. If at all possible, the editorial staff should hold office hours at a convenient time of day for any worker who visits our newspaper, to listen to his requests and his complaints about life's troubles, diligently note them down and use them to enliven the paper.

Obviously, under capitalist conditions, none of our newspapers can become a perfect communist working collective. However, even under very difficult conditions it is possible to successfully organize a revolutionary workers newspaper along these lines. That is proved by the example of our Russian comrades' Pravda in 1912-13. It did in fact constitute an ongoing and active organization of conscious, revolutionary workers in the most important centers of the Russian empire. These comrades collectively edited, published and distributed the newspaper—most of them, of course, doing this in addition to working for a living—and they scrimped to pay for its expenses from their wages. The newspaper in turn was able to give them the best of what they wanted, what they needed

at the time in the movement, and what is still of use today in their work and struggle. For the party ranks as well as many other revolutionary workers, such a newspaper was really able to become "our newspaper."

40. The militant communist press is in its true element when it directly participates in campaigns led by the party. If the party's work during a period of time is concentrated on a particular campaign, the party paper must place all of its space, not just the political lead articles, at the service of this campaign. The editorial department must draw on material from all areas to nourish this campaign and must saturate the whole paper with it in a suitable form and style.

41. Sales of subscriptions to our newspaper must be systematized on a formal basis. First, use must be made of every situation in which there is increased motion among the workers and where political or social life is further inflamed by any sort of political and economic events. Thus, immediately after every major strike or lockout where the paper has openly and energetically represented the interests of the struggling workers, a subscription drive should be organized to approach each individual who had been out on strike. The communist plant and trade-union fractions within the trades involved in the strike movement must not only propagandize for the newspaper with lists and subscription blanks in their own arenas but, if they possibly can, they must also obtain lists of addresses of the workers who took part in the struggle, so that special working groups for the press can conduct energetic door-to-door agitation.

Likewise, after every political electoral campaign which arouses the workers' interest, systematic door-to-door canvassing must be carried out in the proletarian districts by the designated working groups.

At times of latent political or economic crises whose effects are felt by the broader working masses as inflation, unemployment and other hardships, after making skillful propagandistic use of these developments every effort should be made to obtain (as much as possible through the trade-union fractions) extensive lists of the unionized workers in the various trades, so that the working group for the press can productively follow up with sustained, systematic door-to-door agitation. Experience

has shown that the last week of each month is best suited for this regular canvassing. Any local organization that allows the last week of even one month to pass without using it for agitation for the press is guilty of a serious omission in extending the communist movement. The working group for the press must also not let any public meeting of workers or any major demonstration go by without being there pushing our paper with subscription blanks at the beginning, during the breaks and at the end. The same duties are incumbent both on the trade-union fractions at every single meeting of their union, and on the cells and plant fractions at plant meetings.

42. Our newspaper must be continually defended by party members against all enemies.

All party members must lead a fierce struggle against the capitalist press; its venality, its lies, its wretched silence and all its intrigues must be clearly exposed and unmistakably branded.

The social-democratic and independent-socialist press must be defeated through a continuous offensive: without getting lost in petty factional polemics, we must expose, through numerous examples from daily life, their treacherous attitude of concealing class antagonisms. The trade-union and other fractions must strive through organizational measures to free the members of trade unions and other workers organizations from the confusion and paralyzing influence of these social-democratic papers. Both in door-to-door agitation and particularly in the plants, subscription work for our paper must be skillfully and deliberately aimed directly against the press of the social-traitors.

VII. ON THE GENERAL STRUCTURE OF THE PARTY ORGANISM

43. The extension and consolidation of the party must not proceed according to a formal scheme of geographic divisions but according to the real economic, political and transport/communications structure of the given areas of the country. Stress is to be placed primarily on the main cities and on the major centers of the industrial proletariat.

In beginning to build a new party there is often a tendency to immediately extend the network of party organizations over the entire country. Limited as the available forces are, they are thereby scattered to the four winds. This weakens the ability of the party to recruit and grow. After a few years the party may often in fact have built up an extensive system of offices, but it may not have succeeded in gaining a firm foothold in even the most important industrial cities of the country.

44. To attain the greatest possible centralization of party work it makes no sense to chop up the party leadership into a schematic hierarchy with many levels, each completely subordinate to the next. Optimally, from every major city which constitutes an economic, political or transport/communications center, a network of organizational threads should extend throughout the greater metropolitan area and the economic or political district belonging to it. The party committee which directs the entire organizational work of the district from the major city (the city being the head, as it were, of this party organism), and which constitutes the political leadership of the district, must establish the closest ties with the masses of party members working in the main urban area.

The full-time organizers of such a district, who are to be elected by the district conference or the district party congress and approved by the party central committee, must be required to participate regularly in the party life of the district's main city. The district party committee should always be reinforced by party workers drawn from the members in the main urban area, so that close and vital contact really exists between the party committee which runs the district politically, and the large membership of the district's urban center. As organizational forms develop further, the district's leading party committee should optimally also constitute the political leadership of the main urban center in the district. In this way, the leading party committees of the district organizations, together with the central committee, will serve as the bodies which actually lead in the overall party organization.

The area of a party district is of course not limited only by the geographical extent of the area. The key point is that the party district committee

must be able to lead all local organizations in the district as a unit. When this is no longer possible, the district must be divided and a new district party committee founded.

In larger countries, of course, the party needs certain intermediate bodies to serve as connecting links between the central leadership and the various district leaderships (provincial leaderships, regions and the like) as well as between a given district leadership and the various local bodies (subdistrict or county leaderships). Under certain circumstances it may become useful for one or another of these intermediate bodies, for example that of a major city with a strong membership, to be given a leadership role. However, as a general rule this should be avoided as decentralization.

45. The large units of the party organizations (districts) are composed of local party entities: of rural and small-town "locals," and of "wards" or "rayons" of the various sections of the major cities.

A local party entity which has grown so large that under conditions of legality it can no longer effectively hold general membership meetings must be divided.

In the local party organization the members are to be assigned to the various working groups for the purpose of doing daily party work. In larger organizations it may be useful to combine the working groups into various collective groups. As a rule those members who come into contact with one another at their workplaces or otherwise on a daily basis should be assigned to the same collective group. The collective group has the task of dividing the overall party work among the various working groups, obtaining reports from the heads of the working groups, training candidate members within their ranks, etc.

46. The party as a whole is under the leadership of the Communist International. The directives and resolutions of the international leadership in matters affecting a member party shall be addressed either (1) to the general central leadership of the party, or (2) through it to the central leadership in charge of a special area of work, or (3) to all party organizations.

Directives and decisions of the International are binding on the party and, as a matter of course, on every party member.

47. The central leadership of the party (central committee and Beirat or Ausschuß) is responsible to the party congress and to the leadership of the Communist International. The narrower leading body as well as the broad committee, Beirat or Ausschuß are as a rule elected by the party congress. The congress may, if it deems appropriate, charge the central leadership with electing from its own ranks the narrower leading body, consisting of the political and the organizational bureau. The narrower leading body, through its two bureaus, directs the policies and ongoing work of the party and is accountable for this. The narrower leading body regularly convenes plenary meetings of the party central leadership to make decisions of greater importance and scope. In order to be able to fully grasp the entire political situation and to maintain a living picture of the party, its clarity and its capacity to perform, it is necessary in electing the central party leadership to give consideration to candidates from the different regions of the country, if any suitable ones are available. For the same reason, serious differences of opinion on tactical questions should not be suppressed in the election of the central leadership. On the contrary, representation of these views in the overall leadership by their best spokesmen should be facilitated. The narrower leading body, however, should be homogeneous in its views if at all feasible and must-if it is to be able to lead firmly and with certainty-be able to rely not only on its authority but on a clear and even numerically fixed majority in the central leadership as a whole.

By thus constituting the central party leadership more broadly, the legal mass parties in particular will most quickly create for their central committee the best foundation of firm discipline: the unqualified confidence of the membership masses. Moreover, it will lead to more quickly recognizing, curing and overcoming vacillations and disorders which may show up in the party's layers of functionaries. In this way, the accumulation of such disorders in the party and the need to surgically remove them at subsequent party congresses-with possibly catastrophic results-can be kept to a bearable level.

48. To be able to lead party work effectively in the different areas each of the leading party committees must implement a practical division of labor among its members. Here special leading bodies may prove necessary for a number of areas of work (e.g., for propaganda, for press work, for the trade-union struggle, for agitation in the countryside, agitation among women, for communication, Red Aid, etc.). Every special leading body is subordinate either to the central party leadership or to a district party committee.

It is the job of the leading party district committee, and ultimately the central party leadership, to monitor the practical work as well as the correct composition of all committees subordinate to it. All members engaged in full-time party work, just like the members of the parliamentary fraction, are directly subordinate to the leading party committee. It may prove useful now and then to change the duties and work locations of the full-time comrades (e.g., editors, propagandists, organizers, etc.) insofar as this does not overly disrupt party work. Editors and propagandists must participate on an ongoing basis in regular party work in one of the working groups.

49. The central leadership of the party, like that of the Communist International, is entitled at all times to demand exhaustive information from all communist organizations, from their component bodies and from individual members. The representatives and plenipotentiaries of the central leadership are to be admitted to all assemblies and meetings with consultative vote and the right of veto. The central party leadership must always have such plenipotentiaries (commissars) available so that it can responsibly provide these district and county leaderships with instruction and information not only through its political and organizational circulars or correspondence, but also by direct verbal communication. In the central leadership as well as in every district committee, there must be an audit commission composed of tested and knowledgeable party comrades to inspect the treasury and books. It should report regularly to the expanded committee (Beirat or Ausschuß).

All organizations and party bodies, as well as all individual members, are

entitled at all times to communicate their desires and initiatives, observations or complaints directly to the central leadership of the party or the International.

50. The directives and decisions of the leading party bodies are binding on subordinate organizations and on individual members.

The accountability of the leading bodies, and their obligation to guard against negligence and against misuse of their leading position, can be fixed on a formal basis only in part. The less formal accountability they have, for example in illegal parties, the more they are obligated to seek the opinion of other party members, to obtain reliable information regularly and to make their own decisions only after careful, comprehensive deliberation.

51. Party members are to conduct themselves in their public activity at all times as disciplined members of a combat organization. When differences of opinion arise as to the correct course of action, these should as far as possible be decided beforehand within the party organization and then action must be in accordance with this decision. In order, however, that every party decision be carried out with the greatest energy by all party organizations and members, the broadest mass of the party must whenever possible be involved in examining and deciding every question. Party organizations and party authorities also have the duty of deciding whether questions should be discussed publicly (press, lectures, pamphlets) by individual comrades, and if so, in what form and scope. But even if the decisions of the organization or of the party leadership are regarded as wrong by other members, these comrades must in their public activity never forget that it is the worst breach of discipline and the worst error in combat to disrupt or, worse, to break the unity of the common front.

It is the supreme duty of every party member to defend the Communist Party and above all the Communist International against all enemies of communism. Anyone who forgets this and instead publicly attacks the party or the Communist International is to be treated as an opponent of the party.

52. The statutes of the party are to be formulated so that they are an aid, not an obstacle, to the leading party bodies in the continual development of the overall party organization and in the incessant improvement of the organization's work.

The decisions of the Communist International are to be implemented without delay by member parties, even in those cases where, according to the statutes, the corresponding changes in the existing statutes and party resolutions can be made only at a later date.

VIII. ON THE COMBINATION OF LEGAL AND ILLEGAL WORK

53. Corresponding to the different phases in the process of the revolution, changes in function can occur in the daily life of every communist party. Basically, however, there is no essential difference in the party structure which a legal party on the one hand, and an illegal party on the other, must strive for.

The party must be organized so that it can at all times adapt itself quickly to changes in the conditions of struggle.

The Communist Party must develop itself into a combat organization capable on the one hand of avoiding open encounters with an enemy possessing overwhelmingly superior forces who has amassed all of his strength at one point; but on the other hand also capable of exploiting this enemy's unwieldiness, striking him when and where he least expects the attack. It would be the gravest error for the party organization to prepare for and expect only insurrections and street fighting or only conditions of the most severe repression. Communists must carry out their preparatory revolutionary work in every situation and always be on combat footing, because it is often almost impossible to predict the alternation between a period of upheaval and a period of quiescence; and even in cases where such foresight is possible it cannot generally be used to reorganize the party, because the change usually occurs in a very short time, indeed often quite suddenly.

54. The legal communist parties in the capitalist countries generally have not yet sufficiently grasped that it is their task to understand how the party should properly arm itself for revolutionary uprisings, for armed struggle or for illegal struggle in general. The entire party organization is built much too one-sidedly on an enduring legality and is organized according to the requirements of legal day-to-day tasks.

In the illegal parties, in contrast, there is often insufficient understanding of the possibilities for exploiting legal activity and for building a party organization in living contact with the revolutionary masses. In this case, party work shows a tendency to remain a fruitless Sisyphian labor or impotent conspiracy.

Both are wrong. Every legal Communist Party must know how to ensure maximal combat readiness if it should have to go underground, and it must be armed particularly for the outbreak of revolutionary uprisings. In turn, every illegal Communist Party must energetically exploit the opportunities provided by the legal workers movement in order to develop through intensive party work into the organizer and actual leader of the great revolutionary masses.

The leadership of legal and of illegal work must always be in the hands of the same unitary central party leadership.

55. Within both the legal and the illegal parties, illegal communist organizational work is often conceived of as the creation and maintenance of a closed, exclusively military organization isolated from the rest of the party work and party organization. That is completely wrong. On the contrary, in the prerevolutionary period our combat organization must be built primarily through general communist party work. The entire party should be trained as a combat organization for the revolution.

Isolated revolutionary-military organizations established too soon before the revolution are very apt to show tendencies toward dissolution and demoralization because there is a lack of directly useful party work for them to do.

56. For an illegal party, it is obviously of critical importance in all of its work to protect its members and bodies from discovery and not to expose them by, for example, membership registration, careless dues collection or literature distribution. Therefore, it cannot use open forms of organization for conspiratorial purposes to the same degree as a legal party. But it can learn to do so to an increasing extent.

All precautionary measures must be taken to prevent the penetration of dubious or unreliable elements into the party. The methods to be used will depend very largely on whether the party is legal or illegal, persecuted or tolerated, growing rapidly or stagnating. One method which has proved successful here and there under certain circumstances is the system of candidacy. Under this system, an applicant for membership in the party is admitted first as a candidate on the recommendation of one or two party comrades, and whether he can be admitted as a member is dependent upon his proving himself in the party work assigned to him.

Inevitably, the bourgeoisie will try to send spies and provocateurs into illegal organizations. This must be fought with the utmost care and persistence. One method in this fight is the skillful combination of legal and illegal work. Prolonged legal revolutionary work is absolutely the best way to test who is reliable, courageous, conscientious, energetic, adroit and punctual enough to be entrusted with important assignments, suited to his abilities, in illegal work.

A legal party should constantly improve its defensive measures to avoid being taken by surprise (for example, by keeping cover addresses in a safe place, as a rule destroying letters, putting necessary documents in safekeeping, giving its couriers conspiratorial training, etc.).

57. It follows that our overall party work must be distributed in such a way that even before the open revolutionary uprising the roots of a combat organization corresponding to the requirements of this stage develop and take hold. It is especially important that the communist party leadership constantly keep these requirements in mind, and that it try to the extent possible to form a clear conception of them in advance. Naturally,

this conception can never be exact or clear enough a priori. But that is no reason to disregard this most important aspect of communist organizational leadership.

For when, in the open revolutionary uprising, the Communist Party is faced with the greatest change in function of its life, this change can pose very difficult and complicated tasks for even the best-organized party. It may be a matter of mobilizing our political party for military combat within a few days. And not only the party, but also its reserves—the organizations of sympathizers—indeed, even the entire home guard, i.e., the unorganized revolutionary masses. At this point the formation of a regular Red Army is still out of the question. We must be victorious—without an army built in advance—by means of the masses, under the leadership of the party. For this reason, even the most heroic struggle may avail us naught if our party has not been prepared organizationally in advance for this situation.

58. In revolutionary situations it has often been observed that the revolutionary central leadership proved incapable of performing its tasks. The proletariat can achieve splendid things in the revolution as regards lesser organizational tasks. In its headquarters, however, for the most part disorder, bewilderment and chaos reign. Even the most elementary division of labor can be lacking. The intelligence department in particular is often so bad that it does more harm than good. There is no depending on communications. When clandestine mailing and transport, safe houses and clandestine printing presses are needed, these are usually totally at the mercy of fortunate or unfortunate coincidence. The organized enemy's every provocation has the best prospects for success.

Nor can it be otherwise, unless the leading revolutionary party has organized special work for these purposes in advance. For example, observing and exposing the political police requires special practice; an apparatus for clandestine communications can function swiftly and reliably only through extended, regular operation, etc. Every legal Communist Party needs some kind of secret preparations, no matter how minimal, in all these areas of specialized revolutionary work.

For the most part, we can develop the necessary apparatus even in these areas through completely legal work, provided that in the organization of this work attention is paid to the kind of apparatus that should arise from it. For example, the bulk of an apparatus for clandestine communications (for a courier system, clandestine mailing, safe houses, conspiratorial transport, etc.) can be worked out in advance through a precisely systematized distribution of legal leaflets and other publications and letters.

59. The communist organizer regards every single party member and every revolutionary worker from the outset as he will be in his future historic role as soldier in our combat organization at the time of the revolution. Accordingly, he guides him in advance into that nucleus and that work which best corresponds to his future position and type of weapon. His work today must also be useful in itself, necessary for today's struggle, not merely a drill which the practical worker today does not understand. This same work, however, is also in part training for the important demands of tomorrow's final struggle.

Heinz Schenck

Vi är inga kampanjnissar 199?

I.

Den autonoma rörelsens historia är en historia om kampanjer. Även vi hoppades att det skulle växa fram en kontinuerlig politik ur dessa enfrågerörelser. Sedan antikärnkraftsrörelsen 1986 har vi bedömt detta koncept som helt ödelagt. Trots detta har vi i brist på alternativ med gnisslande tänder deltagit i IMF- och Shellkampanjen, även om vi anade att de strax skulle bryta samman. Vi tyckte att en otillfredsställande praktik var bättre än ingen praktik alls.

Med detta inlägg tar vi ställning mot de senaste kampanjerna. När vi tar upp exempel, då framförallt anti-OS-kampanjen, så går vår kritik att överföra även på till exempel toppmöten- och flyktingkampanjer.

Vi har inget principiellt att invända mot en OS-, flykting- eller toppmöteskampanj. Men kampanjerna måste vara ett resultat av en strategisk diskussion och inte en ersättning för den.

II.

En politisk rörelse måste utarbeta en analys av samhället, och därigenom delta i ett permanent offentligt meningsutbyte (så långt repressionen tillåter det) med varandra såväl som med andra grupper i samhället. Ur

denna analys måste man bestämma vilka medel och vilka betoningar som är lämpliga under de rådande förutsättningarna.

III.

Den autonoma praktiken ser som bekant annorlunda ut. En heltäckande samhällsanalys ägnar man sig åt varken inbördes eller i dialog med andra samhällsgrupper, varken offentligt eller internt – i alla fall inte i de egna smågrupperna, som för sig helt saknar politisk handlingskraft och i ännu mindre grad skulle kunna uppnå samhällsrelevans.

IV.

Så fortsätter ständigt denna väntan på yttre händelser – på stora projekt, politiska motståndares möten, angripande fascister, utrymda ockuperade hus. Egentligen borde vi då och då bjuda våra motståndare på middag, eller ordna en kvartersfest till deras ära; hur långtråkig skulle inte hösten 1988 ha varit utan IMF, hur tråkigt skulle det inte vara i München utan toppmötet 1992 och hur segt skulle inte livet i flera av de ockuperade husen vara utan attacker från snuten.

När alla blir lättade av en anledning att få demonstrera och samtidigt klagar över det utåt, blir det schizofrent. Men sysselsättningsterapi är tyvärr inget politiskt perspektiv.

V.

När såväl ansatsen som formen (högsta militans på alla plan) för politiken ligger fast, uppstår nödvändigtvis ett instrumentellt förhållande till teorin. Teori används bara för att ge sin välsignelse åt den på förhand beslutade praktiken. Detta leder till en minskad förståelse av teorin; teori är inte längre beskrivandet av samhällsförhållanden och de därur följande möjligheterna att ingripa, utan blott en beskrivning av motståndarens intriger. Till och med rena faktauppräknningar får beteckningen teori. Som konsekvens slår det självavslöjande begreppet "innehåll" genom: formen är redan given, den behöver bara fyllas med innehåll. Vari detta innehåll består är närmast likgiltigt, bara formen är intressant. Vi tror att

även våra beryktade tysta stormöten hänger samman med detta falska förhållande mellan teori och praktik. För den som redan på förhand bestämt praktiken, så att det inte längre är möjligt att diskutera strategi, för den återstår bara de tekniska detaljerna: de gamla kära diskussionerna om kedjor eller ej, maskering eller ej och så vidare.

VI.

Vi förkastar kampanjerna av flera skäl: både politiska och personliga. Våra personliga skäl är dock generaliserbara och därigenom också politiska.

Att inte kunna lära sig av sina erfarenheter är att tvingas göra om sina fel, eftersom det helt enkelt inte finns några bestående forum där erfarenheter bortom ren manöverkritik kan diskuteras, och att inte kunna diskutera Hur utan bara Om en kampanj ska bedrivas; det kanske man står ut med personligen en eller två gånger. Men efter det hjälper inte ens uppmålandet av fienden i de vildaste färger längre.

Denna politik är fullkomligt oanvändbar till att upphäva de enskildas samhällseliga objektförhållande; tvärtom förstärker de dem ytterligare. Då politiken inte utvecklas från en självbestämd utgångspunkt utan endast motsätter sig fiendens strategi, blir vi själva i vår politik fortfarande bara offer för deras planer och tidsmässigt handikappade. Även en fisk som nappar på betet och stretar emot är ett offer för fiskaren.

Vi är inte heller längre beredda att utjämna politiska fel genom subjektivt ökat engagemang. Om det inte är politiskt önskvärt, som nu vad gäller den autonoma delen av Anti-OS-kampanjen, att bedriva ett intensivt offentlighetsarbete, så att verkligen tiotusentals människor kommer på fötter, går vi trots magknip inte till demonstrationen bara för att det inte ska se så beklagligt ut. Det leder bara till en bekräftelse av tesen att det räcker att mobilisera inom rörelsen.

Politiskt tycks oss praktiken under tiden inte bara otillräcklig, utan allt från falsk till kontraproduktiv. Som otillräcklig betecknar vi till exempel en radikal praktik som endast sträcker sig till en del fråga (internation-

alism, fångar etc), och som knappt eller inte alls försöker utarbeta ett samlat revolutionärt projekt. Men hellre en sådan praktik än ingen alls.

En politik med heltäckande revolutionära anspråk, som istället för strategiska diskussioner bedriver ett krampaktigt sökande efter anledningar, som är fången i önsketänkande och därigenom skapar illusioner ("kanske tar vi med denna kampanjsteget till kontinuitet"), som inte leder till ett tillägnande av politiska begripligheter utan snarare till politisk oduglighet, kan på längre sikt bara föra oss bakåt även om till exempel själva OS likafullt kan vältras omkull. Vi kan då även konstatera en varaktig skadlig efterverkan av kampanjpolitiken: det finns visserligen kvar en aning om den egna hjälplösheten, men det fattas varje instrument för att förklara den eller överhuvudtaget kunna föreställa sig politik på ett annat sätt. "Vi gör ännu en kampanj, vi vet visserligen att detta inte är det optimala, men vi kommer inte på något annat" är en politisk bankrutt-förklaring.

VII.

Den som bara bevakar och angriper fienden under deras offensiv, har redan förprogrammerat sitt eget nederlag. Att angripa den starkaste punkten leder högst sällan till framgångar. Även om man uppnått några sådana vinster behåller vi ett märkvärdigt ointresse för dem. Då fienden alltid är på offensiv någonstans, blir framgången knappt noterad och än mindre till nytta, utan snarare skyndar man vidare till nästa fråga. (Endast rent militära framgångar noteras, som 1 maj 1987 och 1989; dessa blir till myter). En sådan politik, som inte kan notera några framsteg, måste leda till demoralisering eller smärre psykologiska störningar. Bilden av fiendens allomfattande makt förstärks. En politisk teori, som bara ser fienden i angreppsögonblicket kan bara leverera en ofullständig bild av samhället. Då den militanta vänstern håller denna bild för fullständig, blir det i grunden fel. Tesen att samhället blir alltmer fascistiskt har här sitt urprung, och denna legitimerar i efterhand den ständiga konspirationstänkandet och leder därigenom till fortsatta avgränsningar från verkligheten. Likaså legitimerar det en underskattning av alla andra aktionsformer än det direkta angreppet. Så blir hela frågor där det vid första anblicken inte verkar finnas några utsikter för direkta aktioner

överlåtna åt reformisterna (till exempel sjukvård, arbetsplats-, skol- och universitetskamper). Därav följer att det är slut med politiken som rör de egna behoven, utom på de få punkter där det verkar möjligt att göra ett militant angrepp. Detta hör till de faktorer som förklarar det ringa intresset för framgångar i de pågående kampanjerna.

VIII.

Alltså är den autonoma kampanjpolitiken en de facto-reformism. Efter antikärnkraftsrörelsens sista höjdpunkt gick det inte att förneka: det autonoma konceptet, att intervensera genom militanta angrepp i delmål-rörelser, att driva kampen från kravaller till revolution och från enskilda frågor till kamp mot hela systemet, gick i spillror. Istället blev de autonoma De Grönas beväpnade gren.

Medan de autonoma kom ut svagare ur kampanjerna än de gått in i dem, trots eller snarare på grund av de delframgångar som tillkämpats inte minst genom deras egen insats (då föll ansatsen bort och rörelsesvackan trädde in), så ökade De Grönas röstsiffror och gick från enfrågeparti till heltäckande samhällskraft. De autonoma stod för rubrikerna, för de politiska trycket, medan De Gröna visade fram politiskt konkreta begrepp och förstod att binda in delkamper i ett mer långsiktigt politiskt arbete. Historiskt sett är detta ingen ny konstellation. Vid flera tillfällen har det funnits massrörelser, som använts av ledare/andra samhällskrafter för deras egna mål. Detta kommer ur att massrörelser på grund av sin klassammansättning inte kunnat utveckla politiska koncept. Det nya är bara att de autonoma försöker sälja den situation som alltid föds på nytt ur nöden som politiskt recept, och därmed frivilligt ställa massan till svars, på vars axlar historien skapas. Och detta fastän man utifrån sin materiella situation egentligen vore fullständigt kapabel att utveckla egna koncept.

Vad företogs då åren efter 1986, inte för att vricka omkull saker utan bara för att undfly de-facto-reformism-trots-den-revolutionära-förpackningen?

- Miljöfrågan övergavs, då reformisterna här var mest genomorganiserade.

- Andra frågor togs upp allt starkare: flyktingar, omstrukturering etc, då man hoppades att reformisterna inte skulle kunna ockupera detta område.

- En ilsken gränsdragningsiver gentemot enstaka reformistiska analyser och fasthållande vid förment radikalare analyser, för teser som förklarade fienden som ondare. Så höll vi den ekonomiskt-maktstrategiskt analyserande gulfkrigsparollen "Inget blod för olja" för mer realistisk än försöket att tolka kriget som ett "förintelsekrig mot den arabiska befolkningen". Försöket att avgränsa sig gentemot reformisterna i analysen av fiendens planer istället för i de samhälleliga perspektiven, ledde till konspirationsteorier som inte lät sig beläggas alls.

- Man övergav ställandet av några som helst konkreta krav ("Vi är bara där")

- Man övergav alla förbund med reformister, nämligen alla som inte hörde till den militanta vänstern.

Framgången är lika med noll.

Antingen övade man sig i politisk existentialism och kunde inte formulera något politiskt mål överhuvudtaget vid sidan om stojets omedelbara angreppspunkter (första maj) vilket i slutändan innebär att man förlorar hela det politiska perspektivet. Eller så måste man göra erfarenheten att reformism inte är en fråga om tema, och att varje tema i slutändan då låter sig ockuperas av reformismen. Följden blev då återigen den gamla arbetsdelningen, som nu visar sig en gång till i OS-kampanjen: de autonoma gör aktiviteterna på gatorna och iallafall ytterligare ett arrangemang i "Ex" (Berlins Kafe 44) för dem som redan var insatta, Alternativa Listan, Naturskyddsförbundet och andra organiserar offentliga debatter, pressarbete etc, och tolkar då också de autonomas aktioner gentemot pressen ("Polisen ville få fram övergrepp").

Efter att det uttryckliga avvisandet av varje samarbete med reformisterna i IMF-kampanjen 1988 var lika splittrat som den intensiva allianspolitiken fram till 1986, så existerar inte alls någon gemensam linje längre: varje grupp bedriver allianspolitik efter vad de själva tycker är bra och med ett klart godtycke. Framgången med OS-kampanjen kommer att vara följande: Alternativa Listan stiger starkt ur konfrontationen, som

de behöver för att bli kvitt sin nödtvungna image- och profilmöjlighet. De autonoma kommer i slutändan rådlöst vänta på nästa möjlighet till militant angrepp, och de kommer hursomhelst att se med ro på de personella förlusterna, eftersom deras politik alltid kostar. Alltså, Alternativa Listan går politiskt stärkt ur kampanjen hur den än går, medan de autonoma inte blir stärkta ens om de uppnår sitt omedelbara politiska mål, stopandet av olympiaden.

IX.

Den flåsiga kampanjpolitiken är en följd av vägran att föra en organiseringsdebatt. ”I sin planlöshet och därför perspektivlöshet låtsas scenen vara en organisationsform för känslan av att komma framåt (det skulle då vara så att själva rörelsedynamiken inger oss den känslan även utan vår medverkan). Min tes är då att det även för sig i rörelsens djup är nödvändigt att prata om något så abstrakt som organiseringsfrågan, eftersom vi annars knappast längre kan förnimma något annat än oss själva och aldrig kommer att uppnå någon samhällsrelevans”. (Tesar om kulturbegreppet, Interim 155/1).

Också reformismproblemet går inte att komma åt på något annat sätt. En revolutionär rörelse kan inte ta formen av medborgerliga initiativ (hur underjordiska de än må vara) eller så kommer den bara kunna uppnå de mål som sådana har: att förhindra vissa projekt och därmed säkerställa och befästa det samhällsnormaltillståndet.

Den politiska seismograf-funktionen som proteströrelser under tiden har för det tyska systemet, den har också de autonoma. På samma sätt som dessa visar var den samhällsliga konflikten står på ett tidigt stadium, så visar den också ett korrektiv till den härskande linjen i rättan tid, utan att kunna bygga vidare organisatoriskt på den konfliktpotential som uppstått. När reformistiska koncept drivs genom är detta oftast en fråga om svaghet och oförmåga hos den revolutionära vänstern. Det är ingen lösning att inte resa fler konkreta krav. Det är en lyx för dem som inte tycker det är nödvändigt att uppnå framgångar som lägre hyra, ingen olympiad, uppehållstillstånd för flyktingar. Det som skiljer är vem som går stärkt ur konkreta kamper. Det kan en politisk formation göra bara när den lägger

fram koncept som rör hela samhället, när den kan vinna dem som deltar i kampen för långsiktigt arbete. Kampanjer kommer att äga rum trots vår kritik. Detta är vänsterns konservatism: när det är dåliga tider, där allt runt omkring oss förändras, klamrar man sig alltmer förtrivlat fast vid det gamla. Åtminstone på lång sikt ger detta upphov till haveri. En grupp som inte tar sig an de historiska förändringarna kommer bara leva vidare som sekt utan politisk relevans, om den lever vidare alls.

”En av de allra viktigaste frågorna som rör det politiska partiet hänger ihop med denna rad av fenomen; nämligen huruvida partiet är kapabelt att reagera mot vanans makt och tendensen att mumifieras och bli anakronistisk. Partier uppstår och konstituerar sig som organisationer för att bemästra situationen i historiskt livsviktiga moment inom sin klass, men inte alltid förstår de att anpassa sig till de nya uppgifterna och epokerna, inte alltid förstår de att utvecklas i relation till de komplexa styrkeförhållandena (och de motsvarande positionerna för respektive klass) i ett visst land eller i internationell skala. I analysen av den här utvecklingen hos partierna måste man göra åtskillnad mellan den samhällsliga klassen, partimassorna, byråkratin och partiets generalstab. Byråkratin är den farligaste vanemässigt konservativa kraften. Om den i slutändan bildar en storhet som är solidarisk, självtillräcklig och känner sig oberoende av massan, så blir partiet anakronistiskt och i ögonblicken av akut kris töms det på sitt samhällsliga innehåll och svävar fritt i luften.” (Antonio Gramsci)